

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA KUTNA

NA LATA 2014-2020

Zespół redakcyjny

dr Michał Adamski, dr Piotr Łaszewski, Maciej Kostrzewa, Jarosław Kotliński, Jarosław Szalamacha

Współpraca

Sylwia Prośniewska, dr Jacek Saramonowicz, Andrzej Latos

Projekt okładki

Marcin Łukowczyk

Zdjęcia pochodzą ze zbiorów Urzędu Miasta Kutno i instytucji podległych.

Cytowanie fragmentów treści zawartych w dokumencie wymaga podania źródła w podpisie pod cytowanym fragmentem.

maj 2014

Urząd Miasta Kutno
pl. marsz. J. Piłsudskiego 18
99-300 Kutno
strategia@um.kutno.pl

Spis treści

WSTĘP	7
METODYKA PRAC PRZYJĘTA PRZY OPRACOWYWANIU STRATEGII.....	9
DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ MIASTA.....	16
WSTĘP DO DIAGNOZY	16
NASZE MIASTO	18
<i>Nazwa i herb miasta</i>	18
<i>Lokacja miasta</i>	19
<i>Przynależność administracyjna</i>	19
<i>Właściciele</i>	20
<i>Miasto na tle wydarzeń historycznych</i>	21
ŚRODOWISKO GEOGRAFICZNO-PRZYRODNICZE	25
<i>Geografia</i>	25
<i>Geologia</i>	25
<i>Hydrologia</i>	25
<i>Klimat</i>	26
<i>Walory przyrodnicze</i>	27
DEMOGRAFIA.....	28
TRENDY DEMOGRAFICZNE KUTNA – FAKTY I KONKLUCJE STRATEGICZNE.....	29
PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ.....	34
TRENDY W GOSPODARCE – FAKTY I KONKLUCJE STRATEGICZNE.....	34
RYNEK PRACY	38
TRENDY NA RYNKU PRACY – FAKTY I KONKLUCJE STRATEGICZNE.....	38
EDUKACJA.....	41
TRENDY EDUKACYJNE KUTNA - FAKTY I KONKLUCJE STRATEGICZNE	41
POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA	44
TRENDY ZWIĄZANE Z OCHRONĄ ZDROWOTNĄ I POMOCĄ SPOŁECZNĄ W KUTNIE – FAKTY I KONKLUCJE STRATEGICZNE.....	45
GOSPODARKA PRZESTRZENNA MIASTA	47
GOSPODARKA PRZESTRZENNA MIASTA – FAKTY I KONKLUCJE STRATEGICZNE	47
MIESZKALNICTWO I GOSPODARKA NIERUCHOMOŚCIAMI.....	49
TRENDY W MIESZKALNICTWIE I GOSPODARCE NIERUCHOMOŚCIAMI – FAKTY I KONKLUCJE STRATEGICZNE	49
DOCHODY.....	53
TRENDY W DOCHODACH MIASTA I MIESZKAŃCÓW – FAKTY I KONKLUCJE STRATEGICZNE	53
SPORT I REKREACJA.....	55
TRENDY ZWIĄZANE Z KULTURĄ FIZYCZNĄ – FAKTY I KONKLUCJE STRATEGICZNE	56
TURYSTYKA.....	58
TRENDY ZWIĄZANE Z TURYSTYKĄ KUTNA – FAKTY I KONKLUCJE STRATEGICZNE	58
KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	59

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA KUTNA NA LATA 2014-2020

TRENDY ZWIĄZANE Z KUTNOWSKĄ KULTURĄ – FAKTY I KONKLUZJE STRATEGICZNE	59
TRANSPORT I KOMUNIKACJA.....	61
TRENDY ZWIĄZANE Z TRANSPORTEM I KOMUNIKACJĄ W KUTNIE – FAKTY I KONKLUZJE STRATEGICZNE	62
ŚRODOWISKO.....	64
TRENDY ZWIĄZANE ZE ŚRODOWISKIEM W KUTNIE - FAKTY I KONKLUZJE STRATEGICZNE	64
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	65
TRENDY ZWIĄZANE Z BEZPIECZEŃSTWEM PUBLICZNYM W KUTNIE – FAKTY I KONKLUZJE STRATEGICZNE	65
WYNIKI BADAŃ SOCJOLOGICZNYCH – WNIOSKI STRATEGICZNE.....	67
ATUTY KUTNA.....	69
<i>Nasze miasto</i>	69
<i>Lokalizacja, komunikacja, infrastruktura drogowa</i>	70
<i>Gospodarka przestrzenna i estetyka miasta</i>	70
<i>Przedsiębiorczość</i>	70
<i>Sposoby spędzania wolnego czasu</i>	70
<i>Edukacja</i>	71
KUTNO <i>IN MINUS</i> , CZYLI OBSZARY WYMAGAJĄCE POPRAWY	71
GŁÓWNE WYZWANIA DLA NASZEGO MIASTA	71
POZOSTAŁE MINUSY WPŁYWAJĄCE NA JAKOŚĆ ZAMIESZKIWANIA W KUTNIE.....	73
<i>Lokalizacja, komunikacja i infrastruktura drogowa</i>	73
<i>Gospodarka przestrzenna i estetyka miasta</i>	74
<i>Sposoby spędzania wolnego czasu</i>	74
<i>Opieka zdrowotna</i>	76
<i>Przedsiębiorczość i oferta dla biznesu</i>	76
<i>Bezpieczeństwo</i>	77
<i>Edukacja</i>	77
<i>Rynek pracy</i>	77
ANALIZA SWOT.....	79
MOCNE STRONY KUTNA:	80
SZANSE KUTNA:	81
SŁABE STRONY KUTNA:	81
ZAGROŻENIA DLA KUTNA:	82
WIZJA MIASTA 2020.....	83
MISJA MIASTA	84
STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU KUTNA	85
CEL STRATEGICZNY I.....	87
ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I OTOCZENIA BIZNESU	87
<i>Cel szczegółowy 1. Stwarzanie warunków do rozwoju przedsiębiorczości</i>	89
<i>Cel szczegółowy 2. Zwalczanie bezrobocia i wspieranie aktywizacji zawodowej mieszkańców</i>	90
<i>Cel szczegółowy 3. Wzmacnianie atrakcyjności inwestycyjnej miasta</i>	90
CEL STRATEGICZNY II.....	92
ROZWÓJ INFRASTRUKTURY	92
<i>Cel szczegółowy 1. Poprawa i rozwój infrastruktury drogowej</i>	94
<i>Cel szczegółowy 2. Poprawa systemu transportowego</i>	95
<i>Cel szczegółowy 3. Poprawa infrastruktury mieszkaniowej</i>	95

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA KUTNA NA LATA 2014-2020

<i>Cel szczegółowy 4. Zapewnienie ładu przestrzennego.....</i>	<i>96</i>
<i>Cel szczegółowy 5. Zrównoważony rozwój środowiska naturalnego.....</i>	<i>97</i>
CEL STRATEGICZNY III	100
WZMOCNIENIE KAPITAŁU SPOŁECZNEGO ORAZ POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA	100
<i>Cel szczegółowy 1. Popularyzacja kultury i integracja społeczności lokalnej.....</i>	<i>102</i>
<i>Cel szczegółowy 2. Wspieranie rozwoju mieszkańców w zakresie kultury fizycznej i sportu.....</i>	<i>102</i>
<i>Cel szczegółowy 3. Rozwój edukacji szkolnej poprzez poprawę jej infrastruktury i jakości kształcenia</i>	<i>103</i>
<i>Cel szczegółowy 4. Rozwój społeczeństwa informacyjnego.....</i>	<i>103</i>
<i>Cel szczegółowy 5. Podniesienie poziomu ochrony zdrowia</i>	<i>103</i>
<i>Cel szczegółowy 6. Wsparcie dla rodzin oraz osób w trudnej sytuacji życiowej</i>	<i>104</i>
<i>Cel szczegółowy 7. Poprawa poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego.....</i>	<i>104</i>
<i>Cel szczegółowy 8. Wsparcie dla organizacji pozarządowych.....</i>	<i>104</i>
<i>Cel szczegółowy 9. Kreowanie wizerunku i promocja Kutna</i>	<i>105</i>
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA, WDRAŻANIE, MONITORING, EWALUACJA I AKTUALIZACJA.....	108
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	108
WDRAŻANIE	108
MONITORING	109
EWALUACJA I AKTUALIZACJA	111
SPIS ZDJĘĆ	113
SPIS TABEL	114
SPIS WYKRESÓW	115

Wstęp

Szanowni Państwo,

Strategia Rozwoju Miasta Kutna na lata 2014-2020 to dokument, który określa najważniejsze działania, jakie w najbliższych latach zostaną podjęte przez samorząd miasta. Przedstawione w niej zadania często są kontynuacją przedsięwzięć już rozpoczętych, jednak wiele z nich stanowi nowe propozycje wynikające z oczekiwań mieszkańców, potrzeb rozwojowych miasta oraz uwarunkowań zewnętrznych. Zadania te koncentrują się przede wszystkim na stwarzaniu dogodnych warunków dla rozwoju miasta, zapewnieniu bezpieczeństwa i staraniach o podnoszenie jakości życia mieszkańców. Nie bez znaczenia pozostaje troska o kutnowską młodzież, jej potrzeby i aspiracje życiowe, a także o najstarszych mieszkańców naszego miasta.

Przygotowanie niniejszego dokumentu poprzedziło opracowanie szczegółowego Raportu Otwarcia. W nim to dokonano analizy danych wynikających z dokumentów urzędowych, statystyk, informacji przekazywanych przez instytucje zewnętrzne, jak chociażby Główny Urząd Statystyczny czy Urząd Skarbowy. Wiele z nich należało przetworzyć i przygotować do analizy, zwłaszcza że opracowanie ukazuje sytuację Kutna na tle innych miast podobnej wielkości.

Dla pełniejszego zobrazowania sytuacji miasta i jego mieszkańców sięgnięto po narzędzia umożliwiające pozyskanie subiektywnych opinii przedsiębiorców, rodzin, młodzieży i seniorów. Dlatego przeprowadzono zakrojone na szeroką skalę terenowe badania socjologiczne. Wypowiedzi uzyskane na podstawie kwestionariusza wywiadu stały się bardzo cennym materiałem, który w uzupełnieniu analizy danych ukazał pełniejszy obraz naszego miasta. To właśnie wyniki badań i poszukiwanie odpowiedzi na pytanie „Jakie jest obecne życie Kutna i jego mieszkańców?” stanowiły oś i centralny obszar prac wynikających z przyjętego harmonogramu procedowania nad Strategią Rozwoju Miasta Kutna na lata 2014-2020.

Przygotowana diagnoza jakościowa i ilościowa sytuacji społeczno – gospodarczej miasta była przedmiotem dyskusji publicznej i stała się punktem wyjścia do dalszych prac nad strategią. W przeprowadzonych pracach warsztatowych aktywnie uczestniczyli nie tylko zaproszeni do współpracy przedstawiciele organizacji społecznych, stowarzyszeń, instytucji, służb, ale także mieszkańcy, którzy wyrażali chęć współtworzenia przyszłości Kutna. Aktywny udział przedstawicieli społeczności lokalnej daje podstawę do stwierdzenia, iż tryb powstawania strategii charakteryzowała szeroka partycypacja społeczna.

Wszystkie opracowywane materiały były udostępniane na stronie internetowej miasta, aby osoby zainteresowane mogły się z nimi zapoznać oraz zgłosić ewentualne uwagi i propozycje. Przekazane opinie pozwoliły na opracowanie dokumentu odzwierciedlającego zarówno problemy i potrzeby miasta, jak również jego potencjał i szanse rozwojowe.

Nowa strategia powstała przy dużym udziale społeczności lokalnej, co w mojej opinii jest jej największym atutem. W tym miejscu pragnę serdecznie podziękować za zaangażowanie w pracę nad niniejszym dokumentem przedstawicielom środowisk gospodarczych, instytucji i służb, organizacji pozarządowych, a także radnym Rady Miasta, członkom Zespołu Redakcyjnego oraz uczestnikom konsultacji społecznych.

Wyrażam nadzieję, że przyjęcie Strategii Rozwoju Miasta Kutna na lata 2014-2020 pozwoli realizować zadania, dzięki którym nasze miasto zwiększy swoją konkurencyjność w regionie, województwie, kraju oraz będzie miastem przyjaznym dla wszystkich mieszkańców.

*Zbigniew Burzyński
Prezydent Miasta Kutno*

Metodyka prac przyjęta przy opracowywaniu strategii

Niniejszy dokument powstał z uwzględnieniem standardów metodycznych i merytorycznych, właściwych dla tworzenia strategii rozwoju jednostek samorządu terytorialnego. Tworzenie gminnych strategii rozwoju zostało usankcjonowane prawnie w artykułach 3 i 4 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. *o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*. W oparciu o ten akt samorząd gminny prowadzi lokalną politykę rozwoju.

Prace nad Strategią Rozwoju Miasta Kutna na lata 2014-2020 oparto o metodę ekspercko-partycypacyjną, która zakłada współdziałanie zewnętrznego konsultanta (Pracownia Badawcza CoCreation) z powołanymi przez Prezydenta Miasta – Radą Strategii i Zespołem Redakcyjnym.

Zaproszenia do Rady Strategii otrzymali:

1. Anna Antczak - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie
2. Wiesław Antoniak - Regionalna Izba Gospodarcza w Kutnie
3. Maria Aulich - Radna Rady Miasta Kutno
4. Zdzisław Bartol - Miejski Klub Sportowy „Kutno”
5. Dorota Bartoszak - Fuji Seal Poland Sp. z o.o.
6. dr Sławomira Białobłocka - Wyższa Szkoła Gospodarki Krajowej
7. Irena Bielicka - Biuro Prezydenta UM Kutno
8. Andrzej Bieniek - Radny Rady Miasta Kutno
9. Danuta Blus - Szkoła Podstawowa nr 9 im. Władysława Jagiełły
10. Dariusz Błaszczyk - Kongskilde Polska Sp. z o.o.
11. Halina Boczkaja - BGŻ S.A.
12. Jacek Boczkaja - Zastępca Prezydenta Miasta Kutno
13. Stanisław Braszczyński - Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów
14. Katarzyna Brauer - Hotel Rondo Sp. J.
15. Joanna Brylska - Biuro Prasowe UM Kutno
16. Konrad Brzezowski - DS Smith Polska S.A.
17. Bożena Budnik - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kutnie
18. Jerzy Ceranowski - Prezydent Kutna w latach 1990-1993
19. Stanisław Chlebny - Wydział Obsługi Miasta UM Kutno
20. Alicja Chmielecka - Szkoła Podstawowa nr 4 im. Mikołaja Kopernika
21. Grzegorz Chojnacki - Przewodniczący Rady Miasta Kutno
22. Agnieszka Ciesielska - Komenda Hufca ZHP im. Aleksandra Kamińskiego
23. Krzysztof Debich - Agencja Rozwoju Regionu Kutnowskiego S.A.
24. Jan Dębski - Radny Rady Miasta Kutno

25. Krzysztof Wacław Dębski - Radny Rady Miasta Kutno
26. Sławomir Erwiński - KKS Pro-Basket Kutno
27. Zofia Falborska - Zespół Szkół nr 3 im. Wł. Grabskiego
28. Robert Feliniak - Radny Rady Miasta Kutno
29. Małgorzata Folman - Przedszkole Miejskie nr 8 „Promyczek”
30. Bożena Gajewska - Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Kutnowskiej
31. Mirosława Gal-Grabowska - Starosta Kutnowski
32. Mieczysław Gałusa - Radny Rady Miasta Kutno
33. Artur Gierula - Członek Zarządu Powiatu Kutnowskiego
34. Ewa Głodek - Środowiskowy Dom Samopomocy
35. Halina Głogoza - Polski Związek Głuchych
36. Sławomir Gogół - Wydział Ochrony Środowiska UM Kutno
37. nadkom. Zbigniew Gruszczyński - Komenda Powiatowa Policji w Kutnie
38. Włodzimierz Grzelak - Podregion Kutno NSZZ Solidarność
39. dr Adam Handzelewicz - PBO Vester Handzelewicz Sp. J.
40. Władysław Janik - Biuro Spraw Społecznych i Mieszkaniowych UM Kutno
41. Krzysztof Jatczak - Tonsmeier Centrum Sp. z o.o.
42. Zofia Jędrzejczak - Teen Challenge
43. Rafał Józwiak - Przewodniczący Rady Powiatu Kutnowskiego
44. Anna Józwiak - Towarzystwo Walki z Kalectwem
45. Bożena Kaca - Stowarzyszenie Bank Żywności Kutno
46. Michał Kacprzak - Wydział Spraw Społecznych i Ewidencji Działalności Gosp. UM Kutno
47. Witold Kamiński - Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Kutnie Sp. z o.o.
48. Barbara Karczewska - Publiczne Gimnazjum Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich
49. Beata Kaszuba-Baker - Europejskie Centrum Małej Ligi Baseballowej
50. Włodzimierz Klimecki - Wiceprzewodniczący Rady Miasta Kutno
51. Krzysztof Komorowski - Towarzystwo Budownictwa Mieszkaniowego Komorowski Sp. j.
52. Jacek Korowajski - Sekretarz Miasta Kutno
53. Maria Blanka Korowajska - Sąd Rejonowy w Kutnie
54. Aleksandra Koszada - Radna Rady Miasta Kutno
55. Jarosław Koszański - Szkoła Podstawowa nr 1 im. Tadeusza Kościuszki
56. Izabela Kotlińska - Miejska Biblioteka Publiczna im. Stefana Żeromskiego
57. Artur Kotliński - Wydział Finansów i Budżetu UM Kutno
58. Elżbieta Kowalczyk - PKO Bank Polski S.A.
59. Katarzyna Kowalewska - Hospicjum Kutnowskie
60. Mariusz Kozarski - Związek Nauczycielstwa Polskiego

61. Edward Książek - Radny Rady Miasta Kutno
62. Halina Kubasińska - Zakład Ubezpieczeń Społecznych
63. Jacek Kudła - UKS "Dziewiątka"
64. s. Monika Kwaśniak - Publiczna Katolicka Szkoła Podstawowa im. św. Stanisława Kostki
65. Sławomir Lubowiecki - Wydział Geodezji i Katastru UM Kutno
66. Wija Łukomska - Wydział Inwestycji UM Kutno
67. Michał Machaj - Biuro Nadzoru Właścicielskiego UM Kutno
68. Urszula Macioszczyk - Zespół Szkół Zawodowych nr 2 im. dr. A. Troczewskiego
69. Iwona Majtczak - Kutnowski Komitet Obrony Bezrobotnych
70. Emilia Malanowska - Szkoła Podstawowa nr 6 im. Marii Skłodowskiej-Curie
71. Jolanta Maras - Szkoła Podstawowa nr 5
72. dr Celina Marciszewska - Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
73. Łukasz Masłowski - Aarsleff Sp. z o.o.
74. Kamil Matolicz - ECO Kutno Sp. z o.o.
75. Helena Matusiak - Przedszkole Miejskie nr 16 „Calineczka”
76. Krzysztof Matusiak - Radny Rady Miasta Kutno
77. Jarosław Michalski - Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Kutnowskiej
78. Tomasz Michalski - Radny Rady Miasta Kutno
79. Krzysztof Mikołajczyk - Grupowa Oczyszczalnia Ścieków Sp. z o.o.
80. Teresa Mosingiewicz - Kutnowski Dom Kultury
81. Krzysztof Motylewski - Polski Komitet Pomocy Społecznej w Kutnie
82. Andrzej Musiałowicz - Kutnowski Szpital Samorządowy im. dr. Antoniego Troczewskiego
83. bryg. Marek Myszkowski - Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej
84. s. Monika Nakielska - Niepubliczne Przedszkole Zgromadzenia Sióstr Pasjonistek św. Pawła od Krzyża
85. Andrzej Nowakowski - RSM Pionier
86. Lidia Nowocin - Gimnazjum nr 3 im. Henryka Sienkiewicza
87. Jerzy Papiewski - Radny Rady Miasta Kutno
88. dr Janusz Pawlak - Radny Rady Miasta Kutno
89. Piero Pini - Pini Polonia Sp. z o.o.
90. Dorota Pietraszewska - Wydział Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa UM Kutno
91. Maciej Pińczak - Nijhof - Wassink Sp. z o.o.
92. ks. Stanisław Pisarek - Parafia pw. św. Wawrzyńca
93. Jarosław Plenzner - Teva Operations Poland Sp. z o.o.
94. Grażyna Pleszczyńska - Integracyjne Przedszkole Miejskie nr 3 „Jarzębinka”
95. Waldemar Płocha - KKS Pro-Basket Kutno

96. Joanna Podemska - Radna Rady Miasta Kutno
97. Jerzy Pruk - Zarząd Inwestycji Sp. z o.o.
98. Bożena Ptaszyńska - Przedszkole Miejskie nr 5 „Stokrotka”
99. Danuta Raciborska - Powiatowy Urząd Pracy w Kutnie
100. Radosław Rojewski - Regionalne Towarzystwo Muzyczne w Kutnie
101. Barbara Rostek - Nowacka - II Liceum Ogólnokształcące im. Jana Kasprowicza
102. Jerzy Runiński - Radny Rady Miasta Kutno
103. Agnieszka Ryczkowska - Zespół Szkół nr 4 im. Zygmunta Balickiego
104. Krzysztof Ryzlak - Centrum Teatru, Muzyki i Tańca
105. Teresa Rzetelska - Stowarzyszenie "Złoty Wiek"
106. dr Jacek Saramonowicz - Kutnowskie Towarzystwo Historyczne
107. Bartosz Serenda - Radny Rady Miasta Kutno
108. Juliusz Sieradzki - Gimnazjum nr 2 im. marsz. Józefa Piłsudskiego
109. Marian Sierpiński - Zarząd Nieruchomości Miejskich
110. Monika Sikora - Wydział Spraw Obywatelskich UM Kutno
111. Mariusz Sikora - Wiceprzewodniczący Rady Miasta Kutno
112. Jacek Sikora - Miejski Zakład Komunikacji Sp. z o.o. w Kutnie
113. Jolanta Siuda - Przedszkole Miejskie nr 17 „Niezapominajka”
114. Danuta Skowrońska - Gimnazjum nr 1 im. Adama Mickiewicza
115. Grzegorz Skrzynecki - Muzeum Regionalne w Kutnie
116. Agnieszka Sobczyk - Przedszkole Miejskie nr 15 „Bajka”
117. Jarosław Stachowski - AMZ Kutno Sp. z o.o.
118. Michał Stajuda - Bank PeKaO S.A.
119. Krzysztof Strękowski - Wytwórnia Płynów Infuzyjnych Fresenius Kabi Polska Sp. z o.o.
120. Mirosław Szałkowski - Kutnowskie Zakłady Drobiarskie "Exdrob" S.A.
121. Elżbieta Katarzyna Szczepaniak - Radna Rady Miasta Kutno
122. Anna Szczęsna - Urząd Skarbowy w Kutnie
123. Waldemar Szymański - MKS "STAL" Baseball i Softball Kutno
124. Konrad Szypszak - HW Pietrzak Holding Sp. z o.o.
125. Paweł Ślęzak - Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji
126. dr Bożena Śniadała-Pasikowska - Skarbnik Miasta Kutno
127. Jakub Świtkiewicz - Związek Gmin Regionu Kutnowskiego
128. Jacek Urbaniak - Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.
129. Cezary Walczak - Stowarzyszenie Historyczne Pułk 37
130. Iwona Wasiak - Cukiernia Wasiakowie
131. Zbigniew Wdowiak - Zastępca Prezydenta Miasta Kutno

132. Maria Wierzbicka - Uniwersytet Trzeciego Wieku
133. Ryszard Wilanowski - Straż Miejska
134. Elżbieta Wojciechowska - Wydział Gospodarki Przestrzennej UM Kutno
135. Urszula Wojciechowska - Stowarzyszenie Klubu Abstynentów „Trzeźwość”
136. Alicja Wojciechowska - Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej "Salos"
137. Mieczysław Wośko - Polfarmex S.A.
138. Agnieszka Wyroślak - Radna Rady Miasta Kutno
139. Janusz Zachorski - Klub Biznesu
140. Przemysław Zawadzki - Radny Rady Miasta Kutno, I Liceum Ogólnokształcące im. Jana Henryka Dąbrowskiego

Zgodnie z założeniem tworzenie strategii charakteryzowała szeroka partycypacja społeczna. Pierwsze działania miały miejsce na początku 2013 roku, kiedy opinii publicznej zaprezentowano, przeprowadzone na szeroką skalę, badania socjologiczne pod kierunkiem dr. Cezarego Trutkowskiego z Uniwersytetu Warszawskiego w ramach projektu koordynowanego przez Związek Miast Polskich. Badanie, którym objęto reprezentatywną próbę mieszkańców Kutna, dotyczyło jakości usług publicznych świadczonych na terenie miasta. Grupa siedmiu ankierów odwiedziła w tym czasie ponad 370 losowo wybranych gospodarstw domowych. Łącznie udało się pozyskać 280 wypełnionych ankiet.

Następnie, podczas opracowywania właściwego dokumentu Strategii, przeprowadzono badania socjologiczne mające na celu poznanie opinii różnych grup interesariuszy miasta. Zorganizowano otwarte spotkania i warsztaty strategiczne. Na stronie internetowej Urzędu Miasta zamieszczono efekty kolejnych etapów prac wraz z możliwością zgłaszania do nich uwag (do tego celu służył formularz zgłaszania uwag do projektu Strategii Rozwoju Miasta Kutna na lata 2014-2020 oraz *Raportu Otwarcia*). Warto zaznaczyć, że mieszkańcy korzystali z tego rozwiązania. Końcowa wersja dokumentu strategicznego została poddana konsultacjom społecznym. Przebieg prac był relacjonowany na łamach lokalnych mediów.

W trakcie trwania prac nad dokumentem zastosowano różnorodne techniki i metody, takie jak: analiza danych zastanych (desk research), ekstrapolacja trendów, ankiety audytoryjne, indywidualne wywiady pogłębione – IDI, analiza SWOT czy warsztaty strategiczne („burza mózgów”).

Prace nad Strategią składały się z sześciu etapów. Punktem wyjścia była diagnoza sytuacji społeczno-ekonomicznej miasta zawarta w dokumencie *Kutno wczoraj, dziś, jutro. Raport otwarcia*. Diagnoza umożliwiła pozycjonowanie miasta w stosunku do innych

jednostek samorządu terytorialnego (jst) oraz nakreślenie trendów rozwoju miasta Kutno w poszczególnych aspektach jego funkcjonowania.

Zdjęcie 1. Uroczysta inauguracja prac nad nową strategią w Centrum Teatru, Muzyki i Tańca

Foto: A. Wastowski

Następnie przeprowadzono badania socjologiczne o charakterze ilościowym i jakościowym. Badaniem ilościowym objęto łącznie 350 osób, które reprezentowały: przedsiębiorców, uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych (będących u progu wyborów edukacyjnych i życiowych) oraz aktywnych seniorów. Z kolei w badaniu jakościowym uczestniczyło 21 osób, dobranych według ustalonych uprzednio kryteriów, w tym: osoby dojeżdżające do pracy do Kutna, rodziny (z dziećmi) o zróżnicowanym statusie majątkowym, przedstawiciele przedsiębiorców oraz instytucji rynku pracy.

Należy przy tym zaznaczyć, iż dobór grup badawczych wynikał ściśle z analizy potrzeb i wyzwań stawianych miastu. Główne cele badań socjologicznych zogniskowane były wokół:

- Identyfikacji mocnych stron Kutna mogących stanowić podwalinę jego rozwoju, jak i słabych stron, tj. obszarów wymagających szczególnej interwencji;
- Diagnozy atrakcyjności Kutna jako miejsca do zamieszkania i spędzania wolnego czasu, co ma istotny wpływ zarówno na saldo migracji, jak i indywidualną konsumpcję w mieście;
- Określenia czynników mogących mieć wpływ na osiedlanie się w Kutnie przez osoby: dojeżdżające do pracy, młode wybierające się na studia do innego miasta, ale również rodziny wychowujące dzieci, które w przyszłości podejmą decyzję o miejscu zamieszkania;

- Przybliżenia klimatu inwestycyjnego w Kutnie z perspektywy „dużych firm” oraz sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), wad i zalet funkcjonowania ich na rynku kutnowskim, kierunków rozwoju badanych podmiotów;
- Diagnozy potrzeb pracodawców w związku z pozyskiwaniem pracowników i określenia barier w tym zakresie;
- Możliwości dostosowania oferty kształcenia lokalnych szkół do potrzeb i oczekiwań pracodawców oraz identyfikacji ich wzajemnych oczekiwań.

Wyniki badań socjologicznych zostały zamieszczone w dwóch publikacjach, tj. w *Raporcie z badań socjologicznych. Strategia Rozwoju Miasta Kutna na lata 2014-2020. Wyniki badań ilościowych* oraz w *Raporcie z badań socjologicznych. Strategia Rozwoju Miasta Kutna na lata 2014-2020. Wyniki badań jakościowych. Zaangażowanie mieszkańców w tworzenie dokumentu strategicznego dla swojego miasta* znalazło odzwierciedlenie w kilkudziesięciu unikalnych postulatach i propozycjach działań, mających na celu szeroko rozumianą poprawę jakości życia w Kutnie. Należy zaznaczyć, iż zebrane opinie częstokroć wychodziły poza ramy kompetencyjne samorządu miejskiego, jednakże, ze względu na fakt, iż wpływają na jakość życia mieszkańców, postanowiono poddać je dyskusji podczas spotkań warsztatowych.

Efekty powyższych prac stanowiły punkt wyjścia do opracowania przez Radę Strategii i Zespół Redakcyjny analizy SWOT miasta, czyli wyłonienia mocnych i słabych stron, jak również szans i zagrożeń, które mogą być barierą bądź stymulatorem rozwoju Kutna.

Kolejny etap polegał na zdefiniowaniu misji i wizji Kutna oraz celów strategicznych dla rozwoju miasta na lata 2014-2020. W obrębie tychże priorytetów ustalono kolejno cele szczegółowe oraz działania zmierzające do ich realizacji. Prace te realizowane były w ramach spotkań warsztatowych.

Piąty etap dotyczył określenia możliwości finansowania oraz wyznaczenia wskaźników monitorowania obranych celów i metod ewaluacji strategii.

Ostatni, szósty etap prac, wiązał się z przeprowadzeniem otwartych konsultacji publicznych. Projekt dokumentu udostępniono w Internecie wraz z formularzem konsultacyjnym. Do Urzędu Miasta zgłoszono 37 uwag od 24 mieszkańców i instytucji.

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej miasta

Wstęp do diagnozy

Głównym celem niniejszego rozdziału jest prezentacja sytuacji społeczno-gospodarczej gminy miejskiej Kutno. Jest ona efektem pierwszego etapu prac związanego z przygotowaniem *Strategii Rozwoju Miasta Kutna na lata 2014-2020*, tj. dokumentu pod nazwą *Kutno wczoraj, dziś, jutro. Raport otwarcia*.

Diagnoza jest elementem niezwykle istotnym w procesie planowania strategicznego, a „wartość dokonanej analizy zależy od użytych w niej danych wejściowych, które powinny dotyczyć szczegółowego opisu gminy i kierunków zachodzących w niej zmian”¹. Zatem w diagnozie wnikliwie rozpoznano obecny stan miasta i zachodzące w nim zmiany na przestrzeni lat 2007-2012. W dokumencie zaprezentowano szereg danych statystycznych oraz analizę funkcjonowania następujących obszarów: demografia, przedsiębiorczość, rynek pracy, edukacja, opieka społeczna i zdrowie, gospodarka przestrzenna miasta, mieszkalnictwo i gospodarka nieruchomościami, dochody, sport i turystyka, kultura, środowisko, transport i komunikacja oraz bezpieczeństwo publiczne.

Jednocześnie należy podkreślić, że diagnoza ukazuje miasto w ujęciu szerszym niż wynika to z zakresu kompetencyjnego jednostki samorządu terytorialnego². Strategia miasta ma bowiem uwzględniać potrzeby i respektować interesy wszystkich grup interesariuszy mających wpływ na jego funkcjonowanie.

W diagnozie dane zostały przedstawione w sposób umożliwiający zobrazowanie trendów zachodzących w poszczególnych sferach życia społeczno-gospodarczego na tle powiatu, województwa oraz kraju. Dokonano również analizy porównawczej z „podobnymi” do Kutna ośrodkami miejskimi (tzw. grupa porównawcza miast), co pozwala pozycjonować miasto w poszczególnych obszarach jego funkcjonowania. Grupa porównawcza miast została dobrana według bezwzględnie występujących podobieństw, tj.:

- a) liczby mieszkańców (sześć miast z najbardziej zbliżoną liczbą mieszkańców, wg listy miast pod względem liczby mieszkańców Głównego Urzędu Statystycznego),
- b) ustroju formalno-prawnego (gminy miejskie),
- c) charakteru gminy³,
- d) sposobu, w jaki miasta przeszły transformację ustrojową.

Grupę tworzą Ciechanów, Dębica, Radomsko, Sieradz, Skarżysko-Kamienna i Zduńska Wola.

¹ M. Pytlak, *Planowanie rozwoju społeczno-gospodarczego gminy – krytyczna analiza strategii rozwoju wybranych gmin zachodniego pasma aglomeracji warszawskiej*, Rocznik Żyrardowski, Tom IX/2011, s. 358.

² Zgodnie z *Ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym*.

³ Wykluczono w ten sposób miasta o turystycznym charakterze i zlokalizowane w obrębie wielkomiejskich aglomeracji (np. Kołobrzeg i Pruszków).

Analizy niniejszego materiału dokonano na podstawie dostępnych danych zastanych (z ang. desk research). W badaniu wykorzystano wtórne źródła informacji, takie jak: dane Głównego Urzędu Statystycznego (np. Bank Danych Lokalnych⁴, roczniki i publikacje zbiorcze GUS) oraz Ministerstwa Finansów, akty prawa miejscowego, dane z Urzędu Miasta Kutno, dane z jednostek organizacyjnych miasta, artykuły prasowe, dokumenty strategiczne dla regionu, ustawy, rozporządzenia oraz publikacje na stronach internetowych, akty normatywne i sprawozdawcze innych jednostek samorządu terytorialnego. Istotną okazała się również pomoc oraz informacje przekazywane przez lokalne firmy i instytucje, a zwłaszcza: Urząd Skarbowy w Kutnie, Robotniczą Spółdzielnię Mieszkaniową „Pionier”, Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o., Nowe Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o., Zarząd Nieruchomości Miejskich, Agencję Rozwoju Regionu Kutnowskiego S.A., Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej, Komendę Powiatową Policji, Straż Miejską, Powiatowy Urząd Pracy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Grupową Oczyszczalnię Ścieków Sp. z o.o.

Na potrzeby niniejszego opracowania skonstruowano prognozę demograficzną ukazującą zmiany zachodzące w populacji miasta. Określenie scenariusza rozwoju przyszłej sytuacji demograficznej pełni ważną funkcję ostrzegawczą, której zadaniem jest dostarczenie odpowiednich informacji na temat możliwości pojawienia się negatywnych zjawisk.

Wszelkie wnioski, które pojawiły się w diagnozie poparte są danymi ilościowymi (statystycznymi) i tym samym nie są odzwierciedleniem powszechnych poglądów czy subiektywnych opinii. Opracowanie oparte jest na aktualnych danych statystycznych⁵, dzięki czemu na ich podstawie, można formułować wnioski. Diagnoza jako całość zogniskowana została wokół danych ilościowych. Pozwalają one na wskazanie najważniejszych trendów i tendencji, zwłaszcza w porównaniu do innych podobnych jednostek samorządu terytorialnego.

⁴ http://www.stat.gov.pl/bdl/app/strona.html?p_name=indeks

⁵ W przypadku niektórych zmiennych ostatnie dostępne dane (w momencie przygotowywania raportu) dotyczyły roku 2010 lub 2011.

Nasze Miasto

Kutno leży na styku Równiny Kutnowskiej i graniczącej z nią na południu Równiny Łowicko-Błońskiej. Pod względem historycznym miasto usytuowane jest na granicy Wielkopolski, Kujaw, Mazowsza i Ziemi Łęczyckiej. Położenie na pograniczu krain geograficznych i historycznych wpłynęło na kształtowanie się terytorialne i administracyjne miasta. Właściwości środowiska geograficznego, przenikanie się różnych kultur (łowickiej, łęczyckiej, kujawskiej czy mazowieckiej) niewątpliwie miało olbrzymie znaczenie dla rozwoju Kutna.

Zdjęcie 2. Kutno, ulica Królewska

Foto: D. Łukowczyk

Nazwa i herb miasta

Początków historii miasta należy szukać prawdopodobnie w XII wieku. Pierwsza wzmianka pochodzi jednak dopiero z 1386 roku. Osada początkowo należała do prowincji łęczyckiej, później weszła w skład Mazowsza Zachodniego (ziemia gostynińska, województwo rawskie). W województwie łęczyckim pozostawał jednak Łąkoszyn, który dziś jest dzielnicą Kutna, a do 1929 roku stanowił odrębną miejscowość.

Genezy nazwy miasta nie można w jednoznaczny sposób określić. Legenda podaje, że założycielem osady był Piotr z Kutnej Hory w Czechach, który przybył do Polski ze św. Wojciechem. Inna teoria głosi, że nazwa Kutno powstała od słowa oznaczającego osadę założoną w lasach lub też oznaczające kępę na bagnie. Nazwa miasta może też pochodzić od przekształconego czasownika „kut-otulać” lub prasłowiańskich słów oznaczających ozdabiać, ryć, kopać. Być może, w końcu, nazwa pochodzi od kogoś noszącego imię Kuta, a nazwa miejscowości oznaczała jego własność.

Miasto na przestrzeni dziejów posługiwało się trzema godłami. Najstarszy herb, średniowieczny, znany jest tylko z jednego wizerunku z 1554 roku i przedstawia dwie podobne zwierzęta wsparte na sękatym pniu. Zagadkowe są owe zwierzęta, trudno

rozstrzygnąć czy są to dziki, jak do niedawna powszechnie uważano, czy też może niedźwiedzie. W II poł. XVI wieku w herbie Kutna pojawiły się dwa lwy, a w latach 1766-1813 herb miasta przedstawiał wizerunek postaci św. Wawrzyńca. Lwy ponownie pojawiły się na pieczęciach miejskich w okresie okupacji niemieckiej podczas I wojny światowej. W takiej formie herb funkcjonował do końca istnienia II RP i do tego wizerunku nawiązano również w okresie III RP.

Lokacja miasta

Za dokument lokacyjny Kutna uważany jest przywilej wydany w 1386 roku przez księcia mazowieckiego Siemowita IV dla Andrzeja z Kutna, kasztelana dobrzyńskiego. Akt ten oprócz różnych ulg podatkowych przyznawał też prawo odbywania targu w każdy poniedziałek oraz jarmarku w dniu św. Wawrzyńca. Pierwsza wzmianka o Kutnie jako mieście pochodzi jednak dopiero z 1432 roku. Nieco wcześniej potwierdzone są natomiast prawa miejskie Łąkoszyna. Obecnie datuje się je pomiędzy 1411 a 1417 rokiem. Początkowo pręźnie rozwijające się miasto Łąkoszyn nie wytrzymało rywalizacji z mazowieckim Kutnem i w XVIII wieku podupadło, tracąc miejski charakter. Najstarszą część Kutna lokuje się przy Starym Rynku, gdzie ślady osadnictwa sięgają końca XIII w. Prawdopodobnie pierwotna osada powstała w miejscu krzyżowania się traktów z Płocka i Łowicza.

Przynależność administracyjna

Kutno leżące na Mazowszu Zachodnim w województwie rawskim zmieniło przynależność administracyjną po II rozbiorze, kiedy Prusacy wcielili je do tzw. Prus Południowych. Miasto stało się siedzibą powiatu orłowskiego, do którego włączono także północną część dawnego powiatu łęczyckiego i południowo-zachodnią gostynińskiego. Natomiast w okresie Księstwa Warszawskiego Kutno wraz z całym powiatem weszło w skład departamentu warszawskiego. Ten podział przetrwał do 1816 roku. W okresie Królestwa Polskiego (po 1816 roku) Kutno zostało siedzibą nowo utworzonego (z powiatów orłowskiego i gostynińskiego) obwodu gostynińskiego w województwie mazowieckim.

W 1867 roku Kutno stało się siedzibą nowo powstałego powiatu kutnowskiego. W czasie I wojny światowej miasto (od listopada 1914 roku) ostatecznie znalazło się pod okupacją niemiecką i zostało włączone do Generalnego Gubernatorstwa Warszawskiego. W samym mieście, po ucieczce Rosjan, utworzono Komitet Obywatelski na czele którego stanął dr Antoni Troczewski. Komitet jednak wkrótce rozwiązano, a władze niemieckie powołały kontrolowany przez siebie samorząd.

Zdjęcie 3. Widok na najstarszą część miasta: Plac Wolności i Rynek Zduński

Foto: P. Oleksiewicz

Po odzyskaniu niepodległości w 1918 roku Kutno, jako stolica powiatu, znalazło się w granicach województwa warszawskiego, a od kwietnia 1939 roku zostało włączone do województwa łódzkiego.

W okresie okupacji hitlerowskiej Kutno utrzymało się w randze miejskiego ośrodka powiatowego. Początkowo powiat kutnowski został włączony do Generalnej Guberni, ale od 9 listopada 1939 roku znajdował się w obrębie Kraju Warty, wchodzącego bezpośrednio w skład III Rzeszy.

Po zakończeniu II wojny światowej Kutno nadal było siedzibą powiatu, aż do 1975 roku, kiedy to w wyniku nowego podziału administracyjnego powiaty przestały istnieć. Kutno weszło wówczas w skład województwa płockiego. W 1999 roku ponownie stało się ośrodkiem powiatowym, w ramach województwa łódzkiego.

Właściciele

Pierwszymi właścicielami Kutna byli Kucieńscy herbu Ogon, a do najwybitniejszych przedstawicieli tego rodu zaliczał się Mikołaj – stolnik, starosta gostyński, wojewoda rawski i łęczycki (XV wiek). W 1689 roku Kutno stało się własnością Anny z Gnińskich Zamoyskiej. W 1766 roku ponownej lokacji miasta dokonał kanclerz Andrzej Zamoyski, bliski współpracownik króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Kanclerz przeprowadził szereg reform, co dało podstawy dalszego trwałego rozwoju miasta. W rękach Zamoyskich Kutno

pozostało do 1776 roku, kiedy to nabył je Stanisław Gadomski, ówczesny podkomorzy sochaczewski, który w 1791 roku sprzedał miasto Walentemu Rzętkowskiemu. Dobra po ojcu odziedziczyła jego córka Franciszka, żona senatora Antoniego Gliszczyńskiego.

W 1836 roku właścicielką Kutna została Walentyna – córka A. Gliszczyńskiego – zamężna z Feliksem Mniewskim. Wybudował on w Kutnie m.in.: Szpital św. Walentego, nowy ratusz oraz „Nową Oberżę”. W rękach Feliksa i Walentyny Mniewskich miasto Kutno pozostało do 1869 roku, tj. do ukazu carskiego o miastach, który likwidował ostatecznie instytucję miast prywatnych.

W 1872 roku Stanisław Zawadzki, zamożny kutnowski rejent, nabył od Mniewskich kutnowskie dobra i władał nimi przez 20 lat. Po ojcu majątek przejął Adam Zawadzki, który okazał się ostatnim właścicielem dóbr kutnowskich.

Liczne zmiany własnościowe przechodził również Łąkoszyn, którego pierwszym znanym właścicielem był Stefan herbu Rola. Pod koniec XV wieku Łąkoszyn przeszedł w posiadanie Kucieńskich. W drugiej połowie XVIII wieku posiadaczem dóbr łąkoszyńskich został Tomasz Górski, herbu Boża Wola, a ostatnim znanym dziedzicem Łąkoszyna był Franciszek Lucjan Górski, zmarły w 1908 roku.

Miasto na tle wydarzeń historycznych

Z dziejów średniowiecznego Kutna zachowało się niewiele informacji. Kutnowskie nękane było najazdami litewskimi oraz doświadczyło walk książąt piastowskich w okresie rozbicia dzielnicowego. W czasie wielkiej wojny w latach 1409–1411 po stronie króla Władysława Jagiełły wzięło czynny udział rycerstwo, którego dobra leżały w Ziemi Łęczyckiej. Udział tegoż rycerstwa odnotowano również w czasie wojny trzynastoletniej za panowania króla Kazimierza Jagiellończyka.

W czasie „potopu szwedzkiego” we wrześniu 1655 roku Kutno zostało zajęte przez wojska Karola X Gustawa. Dwa lata później Szwedzi ponownie zdobyli miasto.

Kolejne zniszczenia dotknęły miasto w czasie rokoszu Lubomirskiego w latach 1665–1666 i walk między zwolennikami hetmana a wojskami króla Jana Kazimierza. W 1753 roku miasto strawił olbrzymi pożar.

W latach 1750-1753 na polecenie króla Augusta III Wettina, w związku z planowaną zmianą trasy podróży z Warszawy do Drezna, wybudowany został w Kutnie pałac podróżny (tzw. Pałac Saski).

W czasie wojny siedmioletniej przez ziemie kutnowskie przetoczyły się wojska rosyjskie, a samo miasto stało się obiektem zajazdu dokonanego przez nieznanego wroga kanclerza Andrzeja Zamoyskiego. W okresie konfederacji barskiej ziemie te stały się ponownie terenem zaciętych walk, które dotknęły jednak bardziej okoliczne majątki niż samo

Kutno. Po I rozbirozie wojska pruskie zajęły Kutno, a na miasto nałożono wysokie kontrybucje.

Podczas powstania kościuszkowskiego mieszkańcy Kutna dostarczali broń walczącym, a miasto znalazło się w rejonie działań wojennych, prowadzonych przez korpus gen. Jana Henryka Dąbrowskiego. We wrześniu 1794 roku kawaleria tego korpusu dowodzona przez gen. Antoniego Madalińskiego starła się ze stacjonującymi w mieście wojskami garnizonu pruskiego.

W okresie Księstwa Warszawskiego cesarz Napoleon Bonaparte dwukrotnie przejeżdżał przez Kutno. Po raz pierwszy miało to miejsce 18 listopada 1806 roku. Ponownie cesarz Francuzów gościł w Kutnie 11 grudnia 1812 roku, w czasie odwrotu z Rosji. Zatrzymał się tu w towarzystwie marszałka Armanda Caulaincourt'a w siedzibie podprefekta (Pałac Saski).

Mieszkańcy Kutna mieli również okazję witać króla saskiego i księcia warszawskiego Fryderyka Augusta (w 1807 i 1808 roku).

W 1808 roku wybuchł w mieście wielki pożar, wywołany prawdopodobnie przez stacjonujące tu oddziały napoleońskie.

W czasie wojny z Austrią w 1809 roku kutnianie zorganizowali pod dowództwem burmistrza A. Kwiatkowskiego oddział Gwardii Narodowej. W kwietniu tego samego roku Austriacy zajęli Kutno, jednak już 27 maja 1809 roku generał Jan Henryk Dąbrowski wyzwolił miasto, które stało się siedzibą sztabu jego dywizji. Zimą 1813 roku Kutno zostało zajęte przez wojska rosyjskie.

W okresie Królestwa Polskiego, po 1815 roku, miasto przeżywało okres rozwoju gospodarczego. W czasie powstania listopadowego Kutno i okolice znajdowały się poza zasięgiem działań militarnych. W Kutnie formowano ochotniczą jazdę powstańczą – 2 Pułk Mazurów, który został włączony do brygady jazdy dowodzonej przez gen. Ludwika Kickiego.

Znacznie poważniejszą rolę odegrało Kutno i okolice w powstaniu styczniowym. Naczelnikiem powstańczym stojącym na czele miasta i powiatu był Józef Żegliński. Kierował powstaniem do momentu jego aresztowania w lipcu 1863 roku. W Kutnie podjęto przygotowania do wystąpienia zbrojnego dopiero po przybyciu Tymczasowego Rządu Narodowego w nocy z 22 na 23 stycznia 1863 roku.

Dla rozwoju miasta w II poł. XIX w. duże znaczenie miało uzyskanie połączenia kolejowego z Warszawą w 1862 roku. Pod koniec tego wieku aktywność społeczno-polityczną mieszkańców w znacznej mierze kształtował ruch narodowy, reprezentowany w Kutnie przez dr. Antoniego Troczewskiego.

Wybuch I wojny światowej obudził nadzieje na odzyskanie niepodległości. Już w sierpniu Kutno opuściły władze rosyjskie, a w ich miejsce powstał miejscowy Komitet Obywatelski z dr. Antonim Troczewskim na czele. W dniu 15 listopada 1914 roku w wyniku krwawej bitwy pod Kutnem pomiędzy wojskami niemieckimi a rosyjskimi, miasto dostało się – do końca wojny – pod okupację niemiecką. W 1917 roku z inicjatywy dr. Troczewskiego, w związku z 100. rocznicą śmierci Tadeusza Kościuszki, przy ul. Płockiej (Kościuszki) usypano kopiec na cześć Naczelnika.

Rozbrajanie Niemców przez członków Polskiej Organizacji Wojskowej (POW) i Straży Obywatelskiej rozpoczęło się w Kutnie 11 listopada 1918 roku. Pierwszym burmistrzem został Tomasz Klepa, a pierwszym starostą powiatowym Stanisław Chrzanowski. W czasie przejmowania władzy, w dniu 12 listopada, zginął w Kutnie Wojciech Rychtelski – członek POW.

Zdjęcie 4. Narodowe Święto Niepodległości 2013 r.

Foto: M. Jabłoński

Ważnym wydarzeniem dla mieszkańców było przybycie do Kutna 25 maja 1919 roku batalionu „Błękitnej Armii”, a 10 lipca 1919 roku wizyta samego gen. Józefa Hallera. W okresie wojny polsko-bolszewickiej powstała w Kutnie Powiatowa Rada Obrony Państwa na czele z dr. Antonim Troczewskim. W kwietniu 1921 roku przez Kutno przejeżdżał Józef Piłsudski, którego uroczyste witano na dworcu kolejowym. W czasie przewrotu majowego w 1926 roku stacjonujący w Kutnie 37 Pułk Piechoty Ziemi Łęczyckiej im. księcia Józefa Poniatowskiego poparł marszałka Józefa Piłsudskiego i wziął udział w walkach

w Warszawie. W okresie II RP Kutno w znacznym stopniu rozwinęło się pod względem gospodarczym i demograficznym.

W czasie wojny obronnej w 1939 roku miasto, z racji swojego centralnego położenia, stało się obiektem ataków niemieckiego lotnictwa. W okolicach Kutna toczyła się największa bitwa kampanii wrześniowej – bitwa nad Bzurą.

Podczas okupacji niemieckiej kutnian dotknęły liczne represje – aresztowania, łapanki, wysiedlenia, a przede wszystkim bezpośrednia eksterminacja. Tragiczny los dotknął szczególnie kutnowską społeczność żydowską, którą latem 1940 roku zamknięto w getcie na terenie byłej cukrowni „Konstancja”. W 1942 roku wszystkich Żydów wywieziono do obozu zagłady w Chełmnie nad Nerem. Śmierć poniosło ok. 6000 mieszkańców Kutna narodowości żydowskiej. Od samego niemal początku okupacji na terenie miasta rozwinął się jednak ruch oporu, powstały struktury Korpusu Obrońców Polski i Związku Walki Zbrojnej.

W styczniu 1945 roku Niemcy opuścili miasto, a w Kutnie pojawiły się wojska sowieckie i Ludowe Wojsko Polskie. Nadzieje na demokratyzację życia społeczno-politycznego szybko rozwiąły represje wobec działaczy niepodległościowych – członków Armii Krajowej, Polskiego Stronnictwa Ludowego, Polskiej Partii Socjalistycznej, Stronnictwa Narodowego oraz Kościoła katolickiego.

Pewne ożywienie życia społeczno-politycznego nastąpiło w okresie tzw. „odwilży gomułkowskiej”, jednak był to proces krótkotrwały. Duże inwestycje gospodarcze prowadzono w Kutnie w czasie „dekady Gierka”. Powstało wówczas wiele zakładów przemysłowych oraz rozwinęło się budownictwo spółdzielcze.

Kryzys gospodarczy początku lat 80-tych XX wieku objął także Kutno. W mieście odbywały się liczne strajki i demonstracje. Pierwszy Komitet Założycielski NSZZ „Solidarność” w Kutnie zawiązał się 2 września 1980 roku w Zakładach Farmaceutycznych „Polfa” z inicjatywy Aleksandra Karczewskiego. W czasie stanu wojennego władze PRL aresztowały przywódców „Solidarności”, w tym również kutnowskich działaczy, którzy zostali osadzeni w ośrodku internowania w Mielęcinie k. Włocławka.

W 1989 roku, podobnie jak w całym kraju, odbyły się częściowo wolne wybory do sejmu. Posłem z Kutna popieranym przez „Solidarność” został Zbigniew Kamiński. W 1990 roku odbyły się również pierwsze wolne wybory samorządowe, w których Komitet Obywatelski – wywodzący się z NSZZ „Solidarność” – zdobył największe poparcie mieszkańców Kutna. W rezultacie pierwszym niekomunistycznym prezydentem miasta został działacz opozycji demokratycznej Jerzy Ceranowski.

Gospodarka Kutna odziedziczona po okresie PRL była w katastrofalnym stanie, do tego dochodziło ogromne zadłużenie. Władze odrodzonego samorządu terytorialnego musiały rozwiązać wiele problemów dotyczących codziennego życia mieszkańców.

Środowisko geograficzno-przyrodnicze

Kutno leży w centralnej części powiatu kutnowskiego, najdalej na północ wysuniętej części województwa łódzkiego. Powierzchnia miasta wynosi 33,59 km², a jego położenie wyznaczają współrzędne 52°14'N i 19°22'E.

Geografia

Kutno otoczone jest terenami typowo rolniczymi. Według podziału Polski na rejony fizyczno-geograficzne J. Kondrackiego, obszar miasta leży w pasie Nizin Środkowopolskich. Teren miasta, usytuowany jest na płaskiej równinie moreny dennej urozmaiconej wzniesieniami moreny czołowej, dolinami rzek i strumyków. Obszar ten znajduje się w obrębie zlodowacenia środkowopolskiego. Dominuje tu krajobraz równinny lub lekko falisty. Rzeźba terenu Kutna ukształtowana została pod wpływem pradoliny rzeki Ochni. W obrębie miasta leży ona na poziomie 101-107 m n.p.m. ze spadkiem w kierunku z północnego zachodu na południowy wschód. Środkową część doliny zajmuje rozległa terasa zalewowa (105 m n.p.m.). Koryto rzeki jest uregulowane, a średni poziom jej wód wynosi 2,5 m poniżej poziomu terasy zalewowej.

Najwyżej położony teren w mieście to obszar cmentarza żydowskiego (132 m n.p.m.). Maksymalne spadki terenu wynoszą ok. 6 %. Większa część miasta ma spadki nie przekraczające 4%. W okolicach ulic Piwnej, Krzywej i Łęczyckiej występują niewielkie zagłębienia bezodpływowe oraz doły powstałe na skutek eksploatacji gliny.

Geologia

Pod względem budowy geologicznej teren miasta leży w obrębie Wału Kutnowskiego, środkowej części Wału Środkowopolskiego. Większość gleb występujących na tym terenie jest wytworzonych z glin lekkich i sporadycznie z glin średnich i ciężkich. Skład mechaniczny gleby w górnych poziomach stanowi piasek.

Hydrologia

Według podziału Polski na jednostki hydrograficzne obszar miasta leży w Regionie Kutnowsko-Tomaszowskim. W obrębie miasta występują dwa podstawowe, udokumentowane poziomy wodonośne: poziom górnójurajski - o zmiennej zasobności, poziom

czwartorzędowy – przypowierzchniowy, wrażliwy na zanieczyszczenie, nieodgrywający większej roli jako źródło zaopatrzenia w wodę. Ponadto występuje poziom trzeciorzędowy zawierający znaczne ilości związków żelaza i manganu.

Kutno położone jest w Masywie Kujawskim, w obrębie którego znajdują się Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) w utworach jury górnej oraz czwartorzędu. Z uwagi na ochronę wód podziemnych przed zanieczyszczeniami ustanowiono dla zbiorników obszary ochronne ONO (obszar najwyższej ochrony) i OWO (obszar wysokiej ochrony). Strefa najwyższej ochrony wód biegnie południową granicą miasta.

Wody ujęte do eksploatacji pochodzą z utworów czwartorzędowych, trzeciorzędowych i jurajskich. Utwory czwartorzędowe pokrywają cały obszar Kutna. Na obszarze miasta eksploatowane są wody poziomu jurajskiego. Główna użytkowa warstwa wodonośna zalega pod gliną.

Przepływająca przez Kutno rzeka Ochnia bierze swój początek tuż za granicami powiatu i województwa łódzkiego, od strony północno-zachodniej, na wys. 130 m n.p.m. Jej całkowita długość wynosi 47,6 km, a największe dopływy to Miłonka i Głogowianka. Na obszarze Kutna szerokość rzeki wynosi 6-8 m. Opady atmosferyczne zasilające obszar miasta zaliczane są do najniższych w kraju i wynoszą około 500-550 mm/rok.

Klimat

Według podziału Polski na regiony klimatyczne E. Romera (1945) obszar Kutna należy do typu klimatów Krainy Wielkich Dolin, ściślej do Krainy Warszawskiej. Klimat powiatu kutnowskiego wykazuje cechy przejściowe, między klimatem morskim Europy Zachodniej, a klimatem lądowym Europy Wschodniej.

Na tym terenie przeważają wiatry zachodnie i północno-zachodnie. Najczęściej wiatry mają charakter umiarkowany lub łagodny. Najsilniejsze wiatry występują w zimie i na przedwiośniu, a najłagodniejsze w lipcu i sierpniu. Średnia prędkość wiatru wynosi 3,4 m/sek.

Niekorzystnym zjawiskiem na terenie Kutna i regionu jest niski poziom opadów atmosferycznych oraz mała retencyjność wodna. Średnioroczna wysokość opadu wynosi jedynie 540 mm. Długość okresu wegetacyjnego trwa od 25 marca do 4 listopada, natomiast średnia wilgotność powietrza wynosi ok. 73%, a średnia ilość dni z mgłą w roku – 21.

Tabela 1. Średnie wieloletnie wartości temperatury powietrza i wielkość opadów atmosferycznych, według najbliższych miastu stacji meteorologicznych.

Średnia roczna temperatura powietrza	8,0°C		
Średnia temperatura powietrza w styczniu	-2,6°C		
Średnia temperatura powietrza w lipcu	17°C		
Absolutne minimum temperatury powietrza wg najbliższych stacji meteorologicznych: 19.I.1963 30.I.1987	Płock -35,6°C -32,3°C	Koło -28,6°C -27,8°C	Łódź -31,1°C -30,3°C
Średnioroczna wysokość opadu	540 mm		
Długość okresu wegetacyjnego (od 25.III do 4.XI)	225 dni		
Średnia temperatura powietrza w okresie wegetacyjnym	13,2°C		
Wysokość opadu w okresie wegetacyjnym	375 mm		

Źródło: opracowanie własne A. Latos, dane na podstawie wieloletnich badań Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

Walory przyrodnicze

Powiat kutnowski ma charakter typowo rolniczy. Wysoka żyzność gleb pozwala na uprawy takich roślin jak pszenica, burak cukrowy, jęczmień, rzepak, warzywa. Teren charakteryzuje się występowaniem tzw. procesu stepowienia krajobrazu. Znaczny wpływ na tę sytuację ma bardzo niski wskaźnik zalesieniowy (w powiecie 4,8%, najniższy w Polsce). Kutno nie ma w pobliżu znaczących kompleksów leśnych, które stanowiłyby przyrodniczy pierścień ochronny dla miasta.

Układ zieleni miejskiej Kutna jest mozaikowy. Tworzą go nieliczne powierzchnie leśne, skwery, zieleń przyuliczna, cmentarna, przy zabudowie mieszkaniowej, terenach sportowych, zieleń ogródków działkowych oraz najbogatsza przyrodniczo zieleń parków miejskich.

Najcenniejsze obiekty przyrodnicze w Kutnie, z punktu widzenia ochrony przyrody i zabytków, to: zabytkowy zespół parkowo-pałacowy Gierałty (Park im. Wiosny Ludów) oraz aleje zabytkowe i pomniki przyrody. Inne cenne obiekty przyrodnicze to Park Traugutta, aleja kasztanowa wzdłuż ulicy Sienkiewicza wpisana do rejestru zabytków w 1967 roku i aleja kasztanowa wzdłuż ul. Barcewicza. Lista parków zabytkowych na terenie Kutna obejmuje również park krajobrazowy w Puśnikach, w którym zachowanych zostało niewiele elementów założeń historycznych oraz resztki parku w Skłęczkach.

W 2003 roku otwarty został Park Miejski nad Ochnią o pow. 4,1 ha. Jest to najmłodszy park w Kutnie. Stanowi on przykład przyrodniczego zagospodarowania terenów, które z natury stanowią korytarz ekologiczny i wentylacyjny miasta.

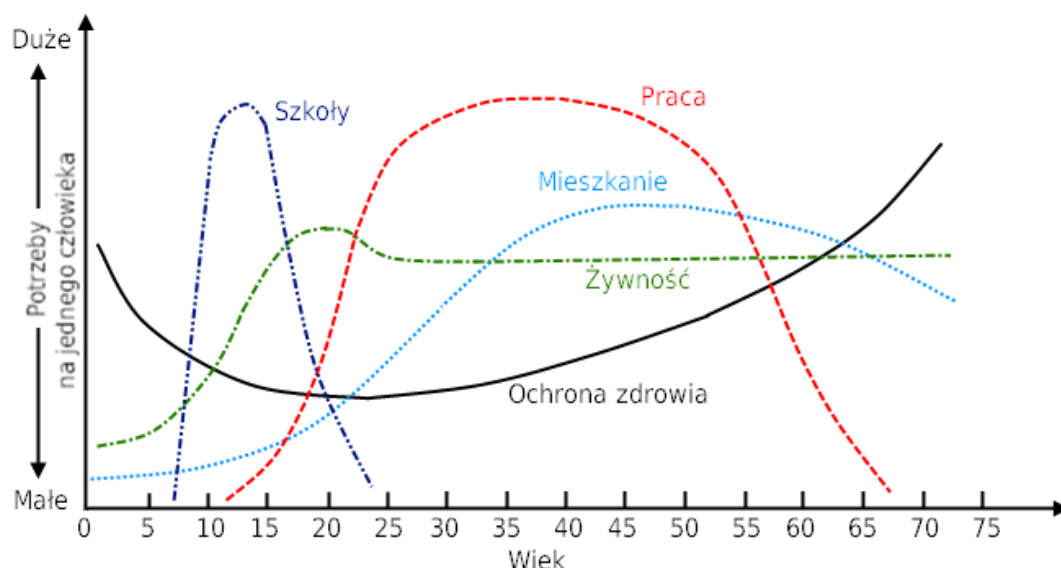
Istotnym elementem przyrodniczo-środowiskowym Kutna jest pas łąk wzdłuż rzeki Ochni na rozległych terasach zalewowych. Teren ten, przebiegający przez miasto z północnego zachodu na południowy wschód, z lokalnym zwężeniem w okolicy ul. Sienkiewicza, stanowi naturalny kanał wentylacyjny, a także istotny dla miasta korytarz ekologiczny.

Demografia

„Potencjał demograficzny jest jednym z podstawowych czynników determinujących rozwój miast, posiada przy tym charakter pierwotny wobec wszystkich innych czynników, będąc warunkiem *sine qua non*, szeroko pojętego rozwoju społeczno-gospodarczego”⁶.

Wahania ilościowe populacji skutkują zmianami w liczbie podatników, w sposób zasadniczy determinują popyt na usługi komunalne i komercyjne, a także mają wpływ na zjawiska przestrzenne oraz ocenę atrakcyjności badanych obszarów. Zmiany demograficzne będą wywierały silny wpływ na rynek pracy, szkolnictwo, popyt na usługi dla osób starszych oraz kondycję finansową miasta jako jednostki samorządu terytorialnego.

Wykres 1. Schemat zależności między urodzeniami a potrzebami człowieka w miarę upływu czasu (wieku)

Źródło: L. Corsa, D. Oakley, *Consequences of Population Growth for Health Services in Less Developed Countries. An Initial Appraisal*, [w:] *Rapid Population Growth*, vol. VII, National Academy of Sciences, Baltimore 1971.

⁶ Potencjał ekonomiczny miast w województwie lubelskim w latach 2000-2010, US w Lublinie, Lublin 2011, s. 27.

Trendy demograficzne Kutna - fakty i konkluzje strategiczne

⇒ Na przestrzeni lat 2007-2012 liczba ludności Kutna zmniejszyła się o 2,4% (tj. o 1 100 osób), do poziomu 45 975 osób. Oznacza to, że średnio rokrocznie z miasta ubywa 220 osób.

Tempo spadku liczby mieszkańców Kutna jest największe (-2,4%), gdy zestawimy je z danymi powiatu (-1,8%) oraz województwa łódzkiego (-1,2%). Na tle osiemnastu gmin miejskich województwa łódzkiego dynamika spadku liczby ludności uplasowała Kutno na 13. pozycji. Najwięcej w badanym okresie ubyło mieszkańców Łodzi, Łęczycy, Piotrkowa Trybunalskiego, Bełchatowa i Pabianic. Te negatywne trendy ludnościowe nie odzwierciedlają jednak tendencji krajowej, gdyż na przestrzeni lat 2007-2012 liczba ludności wzrosła o 1%.

Tabela 2. Ludność w latach 2007-2012 (liczba osób)

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Polska	38 115 641	38 135 876	38 167 329	38 529 866	38 538 447	38 533 299
Woj. łódzkie	2 555 898	2 548 861	2 541 832	2 542 436	2 533 681	2 524 651
Powiat kutnowski	103 007	102 561	102 015	102 509	101 789	101 177
Kutno	47 085	46 830	46 610	46 552	46 177	45 975

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS, 2013.

⇒ Spadek liczby ludności Kutna jest spowodowany zarówno ujemnym przyrostem naturalnym, jak i ujemnym saldem migracji.

Od 2006 r. współczynnik przyrostu naturalnego utrzymuje się w Polsce na dodatnim, aczkolwiek niskim poziomie (choć w 2012 roku wyniósł 0,0). Województwo łódzkie, podobnie jak miasto Kutno, cechuje się ujemnym wskaźnikiem przyrostu naturalnego (-3,0%). Powiat kutnowski, z wynikiem -4,4%, jest przykładem pogłębiania się tego niekorzystnego zjawiska demograficznego.

Tabela 3. Przyrost naturalny na 1 000 ludności (%)

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Polska	0,3	0,9	0,9	0,9	0,3	0,0
Woj. łódzkie	-3,2	-2,3	-2,3	-2,2	-2,7	-3,0
Powiat kutnowski	-4,9	-3,8	-3,7	-4,3	-4,3	-4,4
Kutno	-2,6	-3,5	-3,0	-3,0	-3,4	-3,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS, 2013.

Negatywnym efektem przemian zachodzących w procesach demograficznych jest zmniejszanie się w populacji liczby dzieci i młodzieży (0-17 lat). Obecnie grupa ta stanowi 15,2%, choć jeszcze w 2007 r. było to 16,7%.

Zdjęcie 5. Młodzi mieszkańcy Kutna

Foto: M. Adamski

Migracje ludności są, obok przyrostu naturalnego, czynnikiem kształtującym stan ludności i w zasadniczy sposób mogą zmienić tendencje wynikające z przyrostu naturalnego. „Migracja jest ważnym elementem zmian demograficznych, może częściowo równoważyć skutki starzenia się społeczeństwa. Ma również wpływ na rozmiar zasobów siły roboczej i rozwój gospodarczy kraju”⁷. Odpływ mieszkańców Kutna, na skutek migracji, w 2012 r. wyniósł 184 osoby i jest to najniższy wskaźnik od 3 lat. Pod względem salda migracji na 1000 osób Kutno plasowało się w 2012 r. na 148. pozycji (spośród 177 gmin województwa łódzkiego), co oznacza awans o 10 pozycji w stosunku do roku poprzedniego.

Tabela 4. Saldo migracji krajowych i zagranicznych na pobyt stały w latach 2007 - 2012 (liczba osób)

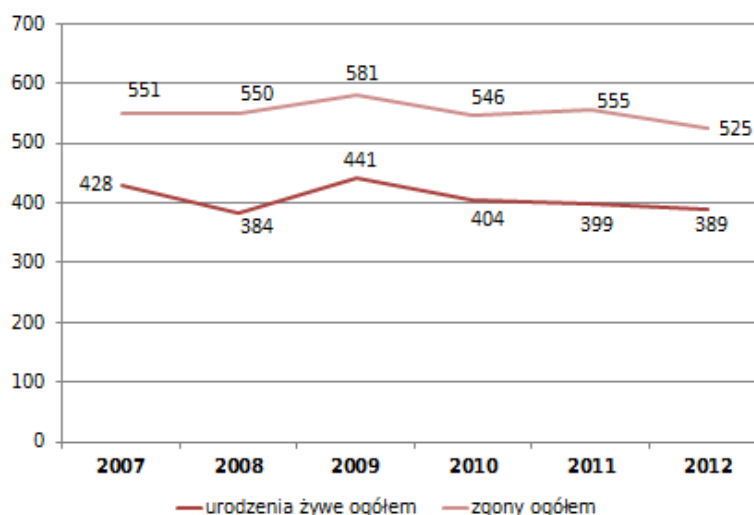
Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Polska	-20 485	-14 865	-1 196	-2 114	-4 334	-6 617
Woj. łódzkie	-2 128	-1 692	-1 264	-1 780	-1 891	-1 828
Powiat kutnowski	-380	-199	-200	-294	-286	-289
Kutno	-158	-176	-154	-247	-219	-184

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS, 2013.

⁷ Wskaźniki zrównoważonego rozwoju Polski, US w Katowicach, Katowice 2011, s. 25.

- ⇒ Na kształt przyrostu naturalnego ma wpływ bardzo wysoka skala zgonów (najwyższa w stosunku do grupy porównawczej), co ma bezpośredni związek z obecnością w populacji miasta znaczącego odsetka osób starszych. Korzystną prognozę na przyszłość w zakresie przyrostu naturalnego stanowi zwiększający się rokrocznie udział kobiet z największą płodnością (w wieku 25-34) w strukturze kobiet w wieku rozrodczym (15-49 lat).

Wykres 2. Ruch naturalny w Kutnie w latach 2007-2012 (liczba osób)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS, 2013

- ⇒ Kutno jest miastem starzejącego się społeczeństwa. Świadczy o tym niekorzystny stosunek osób starszych (w wieku poprodukcyjnym) do młodych (w wieku przedprodukcyjnym). Ma to istotne znaczenie, ponieważ właściwa proporcja między grupą ludności pracującej i grupami ludności niepracującej (dzieci, seniorzy) wpływa na sprawne funkcjonowanie każdej wspólnoty. Zmiana tej proporcji, polegająca na wzroście liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym, powoduje zmniejszanie się zasobów pracy oraz generuje koszty utrzymania grup niepracujących (m.in. wzrost kosztów usług medycznych i opiekuńczych dla seniorów), co istotnie hamuje wzrost gospodarczy.

W Kutnie niepokoi szybsze niż w innych jednostkach samorządu terytorialnego tempo przyrostu odsetka mieszkańców w wieku 65+ (wzrost o 2,7 pkt. proc., podczas gdy np. w powiecie kutnowskim odnotowano wzrost na poziomie 1,3 pkt. proc.).

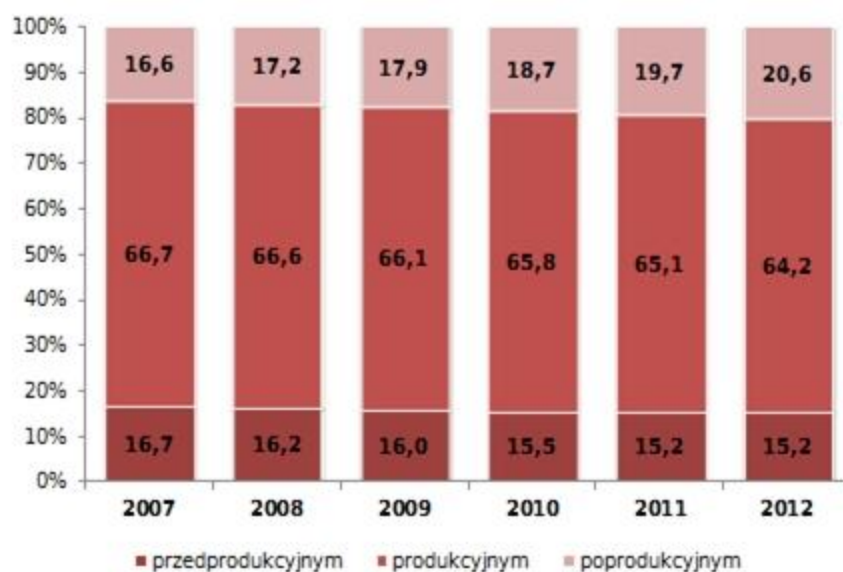
Tabela 5. Odsetek osób w wieku 65+ w populacji (%)

Wyszczególnienie	2007	2012	Różnica (pkt. proc.)
Polska	13,5	14,2	0,7
Woj. łódzkie	14,9	16,0	1,1
Powiat kutnowski	14,7	16,0	1,3
Kutno	13,2	15,9	2,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS, 2013.

Niekorzystne jest również zjawisko spadku udziału osób w wieku przedprodukcyjnym (z 16,7% w 2007 r. do 15,2% w 2012 r.) przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym (16,6% w 2007 r. do 20,6% w 2012 r.). Dodatkowo, zmniejszanie się liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w zasadniczy sposób wpłynie na spadek przyszłej liczby osób w wieku produkcyjnym.

Wykres 3. Struktura ludności Kutna wg ekonomicznych grup wieku (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS, 2013

Z punktu widzenia lokalnej gospodarki oraz rynku pracy istotny jest udział ludności w wieku produkcyjnym mobilnym (18-44 lata). „Wysoki udział ludności w wieku produkcyjnym mobilnym stanowi istotny endogeniczny czynnik wzrostu, może również wpływać na przyciąganie potencjalnych inwestorów zewnętrznych. Z drugiej strony grupa ta jest w największym stopniu skłonna do zmiany miejsca zamieszkania w przypadku niezadowolenia z sytuacji materialnej, ograniczonej oferty miejsc pracy czy też nieatrakcyjnych warunków płacowych. W związku z tym napływ bądź odpływ ludności w wieku produkcyjnym mobilnym stanowi w pewnym stopniu pochodną sytuacji społeczno-ekonomicznej danego

miasta”⁸. W Kutnie udział tej grupy na przestrzeni ostatnich 4 lat nie zmienił się znacząco (z 37,7% osób w 2009 r. do 37,3% w 2012 r.).

⇒ *Największa część migrantów z miasta osiedla się w bezpośrednio sąsiadującej gminie wiejskiej Kutno. Potwierdza to ogólnopolskie tendencje bardziej dynamicznego rozwoju demograficznego gmin przyległych do miast.*

W 2012 r. spośród ogółu wymeldowań z miasta najwięcej, bo 125 osób, przeniosło się do gminy wiejskiej Kutno. Inne popularne kierunki migracji to Łódź - 56, Warszawa - 49. Pozostałe, docelowe miejsca zamieszkania były wybierane przez mniej niż 25 osób.

Analiza wymeldowań z Kutna pod względem wieku migrantów świadczy o osłabieniu potencjału demograficznego miasta. Migrują przede wszystkim mieszkańcy w wieku produkcyjnym oraz osoby w wieku 0-18 lat. Zależność między obranym kierunkiem migracji a wiekiem potwierdza wcześniejsze obserwacje, że wieś jest „młodsza” niż miasto.

⇒ *Według prognozy demograficznej, która zakłada kontynuację obecnych tendencji ruchu naturalnego, liczba ludności Kutna w 2020 r. osiągnie blisko 44,4 tys. osób, tj. nastąpi spadek liczby mieszkańców o 3,3% (w stosunku do 2012 r.). W tym samym okresie ludność aglomeracji kutnowskiej ulegnie zmniejszeniu, jednak spadek ten będzie mniejszy niż w przypadku miasta Kutno, ze względu na trend migracyjny, zwłaszcza do gminy wiejskiej Kutno. W efekcie zaludnienie w całej aglomeracji kutnowskiej spadnie o 2,0% w stosunku do roku 2012.*

Tabela 6. Prognoza ludności w latach 2013-2035 (liczba ludności)

Lata	Powiat kutnowski	Aglomeracja kutnowska	Miasto Kutno	Gmina wiejska Kutno
2013	98 834	54 665	45 901	8 764
2015	97 360	54 347	45 482	8 865
2020	93 529	53 551	44 432	9 118

Źródło: GUS - Prognoza dla powiatu kutnowskiego.
CoCreation - Prognoza dla Kutna i aglomeracji kutnowskiej.

⇒ *Jednym z priorytetowych wyzwań samorządu miejskiego jest poprawa wskaźników demograficznych, ze szczególnym uwzględnieniem migracji. Działaniom w tym zakresie sprzyjać może np. rozwijająca się dzielnica przemysłowa Skłęczki i związany z tym otwierający się rynek pracy, który jest siłą przyciągającą potencjalnych mieszkańców. Najlepszy efekt podejmowanych działań zmierzających w kierunku tworzenia zachęt do osiedlania się na terenie miasta, stanowiłaby szeroko pojęta atrakcyjność Kutna definiowana jako „miejsce do pracy” oraz „miejsce do życia”.*

⁸ Potencjał ekonomiczny miast w woj. lubelskim w latach 2000-2010, US w Lublinie, Lublin 2011, s. 36.

Wtedy też poprawie wskaźników demograficznych towarzyszyłaby poprawa współczynników związanych z przyrostem naturalnym.

Przedsiębiorczość

„Dynamiczny rozwój społeczno-gospodarczy uwarunkowany jest głównie czynnikami endogenicznymi, miasta są bowiem na tyle konkurencyjne na ile przedsiębiorcze, innowacyjne i konkurencyjne są ich gospodarki i społeczności lokalne”⁹. W tym kontekście kluczowym elementem potencjału ekonomicznego miast jest szeroko rozumiana aktywność gospodarcza, której szczegółowa analiza obejmuje ewaluację szeregu wskaźników. Wśród nich znajdują się między innymi: podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców, podmioty osób fizycznych prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców, spółki prawa handlowego na 1000 mieszkańców, spółki prawa handlowego z udziałem kapitału zagranicznego na 1000 mieszkańców, nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw na 1 mieszkańca i pracujący w gospodarce narodowej na 1000 mieszkańców.

Trendy w gospodarce - fakty i konkluzje strategiczne

⇒ W Kutnie funkcjonuje 4 400 podmiotów gospodarki narodowej, tj. 957 w przeliczeniu na 10 tys. ludności. Wynik ten plasuje gminę na 12. pozycji wśród 18 gmin miejskich województwa łódzkiego.

Tabela 7. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Polska	967	985	981	1 015	1 004	1 032
Woj. łódzkie	942	950	868	908	902	927
Powiat kutnowski	813	823	735	743	739	751
Kutno	-	-	969	974	953	957

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS, 2013.

⇒ Stwarzane przez jednostki samorządu terytorialnego warunki do rozwoju firm lokalnych częściowo określa wskaźnik podejmowania działalności gospodarczej przez osoby fizyczne. Na 1000 mieszkańców statystycznie 73,8 prowadzi działalność gospodarczą. Wskaźnik ten jest wyższy w porównaniu z wojewódzkim oraz powiatowym i nieco niższy od średniej dla kraju. Na przestrzeni lat obserwowany jest

⁹ Potencjał ekonomiczny miast w woj. lubelskim w latach 2000-2010, GUS, Lublin 2011, s. 49.

spadek tego wskaźnika (z bardzo wysokiego poziomu 84,7 w 2007 r. do 73,8 w 2012 r.).

Tabela 8. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Polska	73,1	74,6	73,8	76,4	74,5	75,7
Woj. łódzkie	74,3	75,0	67,5	70,9	69,6	70,9
Powiat kutnowski	66,6	67,4	58,6	59,2	58,3	58,4
Kutno	84,7	84,3	77,4	77,5	74,9	73,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS, 2013.

⇒ Według danych GUS najliczniejsza grupa podmiotów zlokalizowanych w Kutnie (94,6% tj. 4 164 firmy) zatrudnia 0-9 osób. Zatrudnienie mieszczące się w przedziale 10-49 deklaruje 3,7% (164) pracodawców, z kolei 50-249 – 1,5% (67). Od 250 do 999 pracowników zatrudniają 4 firmy, natomiast jeden pracodawca zatrudnia od dwóch lat (2011 i 2012) 1000 osób i powyżej.

Jedną trzecią podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Kutnie stanowią firmy, których głównym profilem działalności jest handel hurtowy i detaliczny. W strukturze wszystkich firm stanowią one 34,3%, tj. aż 7,5 pkt. proc. więcej niż dla ogółu Polski. Kolejną pozycję, z udziałem 9,8%, zajmują firmy z sekcji: działalność profesjonalna, naukowa i techniczna. W stosunku do innych jednostek terytorialnych, udział tego typu przedsiębiorstw w gospodarce Kutna jest relatywnie wysoki. Podobna sytuacja występuje w przypadku podmiotów reprezentujących działalność finansową i ubezpieczeniową oraz opiekę zdrowotną i pomoc społeczną.

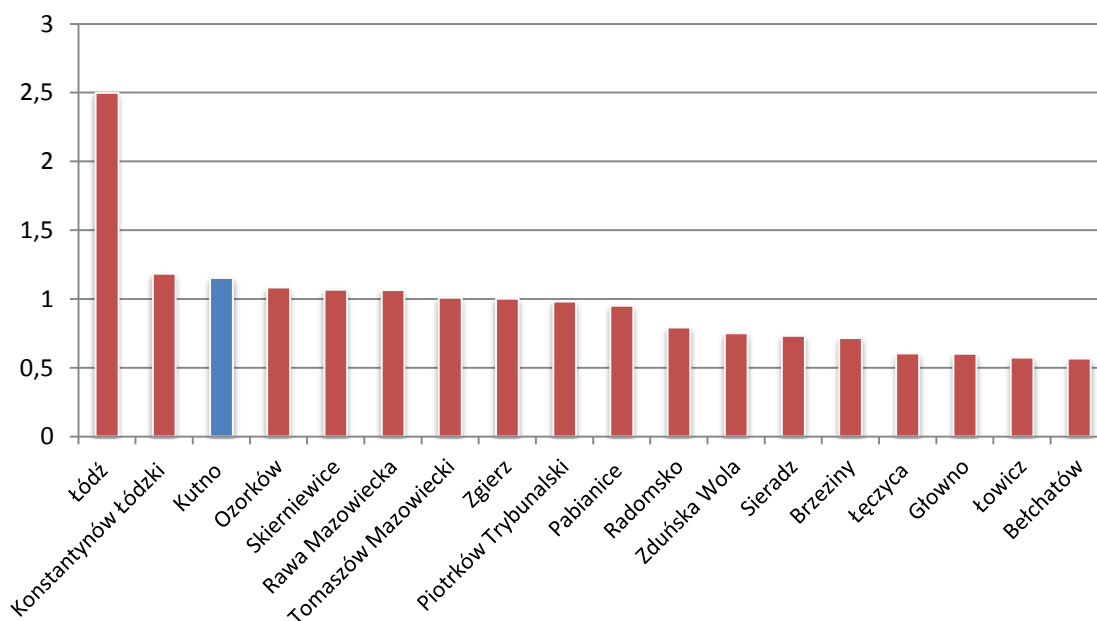
Kluczowe gałęzie gospodarki Kutna oraz ich główni reprezentanci (w podziale na branże) prezentują się następująco:

- **Spożywczy** – Pini Polonia Sp. z o.o., Hamburger Pini Sp. z o.o., OSM w Łowiczu - Zakład Mleczarski w Kutnie, Exdrob S.A., Hoop Polska Sp. z o. o., Kellogg/UMA Investments Sp. z o.o., GoodMills Polska Kutno Sp. z o.o., Młyn-Jujka A.S.;
- **Farmaceutyczny** – Polfarmex S.A., Teva Operations Poland Sp. z o.o., Fresenius Kabi Polska Sp. z o.o., Nobilus Ent;
- **Maszynowy i metalowy** – Kongskilde Sp. z o.o., Kraj Sp. z o.o., Skiold – BL Sp. z o.o., Ideal Europe Sp. z o.o., Florian Centrum S.A., Miflex-Masz Sp. z o. o., AMZ Kutno Sp. z o.o., HW Pietrzak Holding Sp. z o.o., Libner Polska Sp. z o.o., Enginova Sp. z o.o., Lampre Polska Sp. z o.o., Farma Tech Sp. z o.o.;
- **Tworzywa sztuczne** – Elplast Sp. z o. o., Sirmax Polska Sp. z o. o., PolyOne Poland Manufacturing Sp. z o.o.;

- **Opakowania** – DS Smith Polska S.A., Fuji Seal Poland Sp. z o. o., Printpack Poland Sp. z o.o., Serioplast Poland Sp. z o.o., PPHU Fol-Pol, ZPH Chem-Pak;
- **Elektroniczny** – ZPR Miflex S.A.;
- **Transportowy** – Nijhof-Wassink Sp. z o.o., Polsad – Renault Trucks, PHU BIS TRANS, PCC Intermodal S.A.;
- **Budownictwo** – Schomburg Polska Sp. z o.o., PBO Vester Handzelewicz Sp. j., Mavex, Mawex, Aarsleff Sp. z o.o., Kutnowska Prefabrykacja Betonów Kutno Sp. z o.o., Budimus Sp. J.

⇒ W Kutnie zarejestrowanych jest 289 spółek prawa handlowego (wzrost z 232 w 2007 r.), w tym 53 z udziałem kapitału zagranicznego (wzrost z 46 w 2007 r.). Wskaźnik 1,2 zarejestrowanych spółek prawa handlowego z kapitałem zagranicznym na 1000 mieszkańców plasuje Kutno na 3. pozycji wśród gmin miejskich woj. łódzkiego, tuż za Łodzią oraz Konstantynowem Łódzkim.

Wykres 4. Spółki prawa handlowego z udziałem kapitału zagranicznego na 1000 mieszkańców w gminach miejskich województwa łódzkiego w 2012 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

⇒ Kondycja ekonomiczna firm w powiecie kutnowskim, wyrażona nakładami inwestycyjnymi ponoszonymi przez przedsiębiorstwa na 1 mieszkańca, lokuje go na drugiej pozycji spośród 24 powiatów województwa łódzkiego (po bełchatowskim).

Jest to znacząco lepszy wynik od średniej wojewódzkiej i ogólnopolskiej. Ponadto bardzo istotny jest trend wzrostowy tego zjawiska w Kutnie (61,6% wzrostu w stosunku do

2008 r.), szczególnie w porównaniu z notowanymi spadkami w skali kraju (-3,6%) oraz województwa (-20,3%).

Tabela 9. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca (zł)

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011
Polska	3 518	3 122	3 031	3 392
Woj. łódzkie	3 947	3 224	3 170	3 147
Powiat kutnowski	2 425	2 037	3 102	3 918

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS, 2013.

Miasto aktywnie zabiega o nowych przedsiębiorców. Kutnowska dzielnica przemysłowa Skłęczki obejmuje powierzchnię około 1 100 ha. Na jej terenie działa ponad 60 firm z różnych branż. Dużą część dzielnicy przemysłowej stanowi powołany uchwałą Nr 571/LXII/98 z 1998 roku Kutnowski Park Agro-Przemysłowy.

Zdjęcie 6. Budowa fabryki w Kutnowskim Parku Agro-Przemysłowym

Foto: M. Adamski

W latach 2006–2012 miasto zbyło na rzecz inwestorów 130,01 ha powierzchni inwestycyjnej (w dzielnicy przemysłowej Skłęczki) o łącznej wartości 31 722 133,6 zł netto.

Warto zaznaczyć, że w 2011 r. Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna (ŁSSE), do której należy m.in. Podstrefa Kutno, została najlepiej ocenioną przez inwestorów strefą ekonomiczną w Polsce – wg raportów firmy doradczej KPMG¹⁰. Z kolei wg raportu

¹⁰ KPMG w Polsce, *Specjalne Strefy Ekonomiczne*, Edycja 2012.

fDi Magazine (Grupa Financial Times) „Global Free Zones of the Future 2012/2013”¹¹ – ŁSSE zajęła 3. miejsce w Europie i 18. miejsce na świecie.

Rynek pracy

„Jednym z najistotniejszych czynników warunkujących sytuację na lokalnym rynku pracy są zasoby pracy. Determinowane zarówno uwarunkowaniami ilościowymi (czynniki demograficzne), jak i jakościowymi (kapitał ludzki) są siłą napędową rozwoju gospodarczego. Pełniejsze oraz bardziej efektywne wykorzystanie zasobów pracy jest możliwe dzięki rozwojowi kapitału ludzkiego. Konkurencyjność miast w dużej mierze zależy od jakości zasobów ludzkich, bowiem wykształcona i dobrze wykwalifikowana siła robocza wpływa również na atrakcyjność inwestycyjną obszarów”¹².

Trendy na rynku pracy - fakty i konkluzje strategiczne

⇒ *W Kutnie jest 15 328 osób pracujących w gospodarce narodowej tj. w podmiotach zatrudniających powyżej 9 pracowników. Należy zaznaczyć, że liczba ta uwzględnia również dojeżdżających do pracy w Kutnie.*

Gdyby odnieść te dane do liczby ludności w wieku produkcyjnym Kutna (choć należy pamiętać, że po pierwsze – nie wszystkie osoby w tym wieku są aktywne zawodowo, a po drugie – w statystyce pracujących znajdują się również osoby spoza miasta), podmioty te stanowiłyby zatrudnienie dla 52% z nich. Statystycznie miasto skupia ok. 75% pracujących w powiecie kutnowskim.

Tabela 10. Pracujący w gospodarce narodowej (liczba osób)¹³

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Polska	8 372 169	8 624 189	8 492 588	8 611 367	8 640 456	8 589 779
Woj. łódzkie	551 902	561 673	560 604	570 362	562 152	558 976
Powiat kutnowski	20 809	20 657	20 026	20 163	20 836	20 577
Kutno	15 161	14 872	14 356	14 972	15 400	15 328

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS, 2013.

¹¹ fDi Magazine, *Global Free Zones of the Future 2012/13*, June/July 2012.

¹² *Potencjał ekonomiczny miast w woj. lubelskim w latach 2000-2010*, US w Lublinie, Lublin 2011, s. 56.

¹³ W podmiotach zatrudniających powyżej 9 osób, bez pracujących w indywidualnych gospodarstwach rolnych.

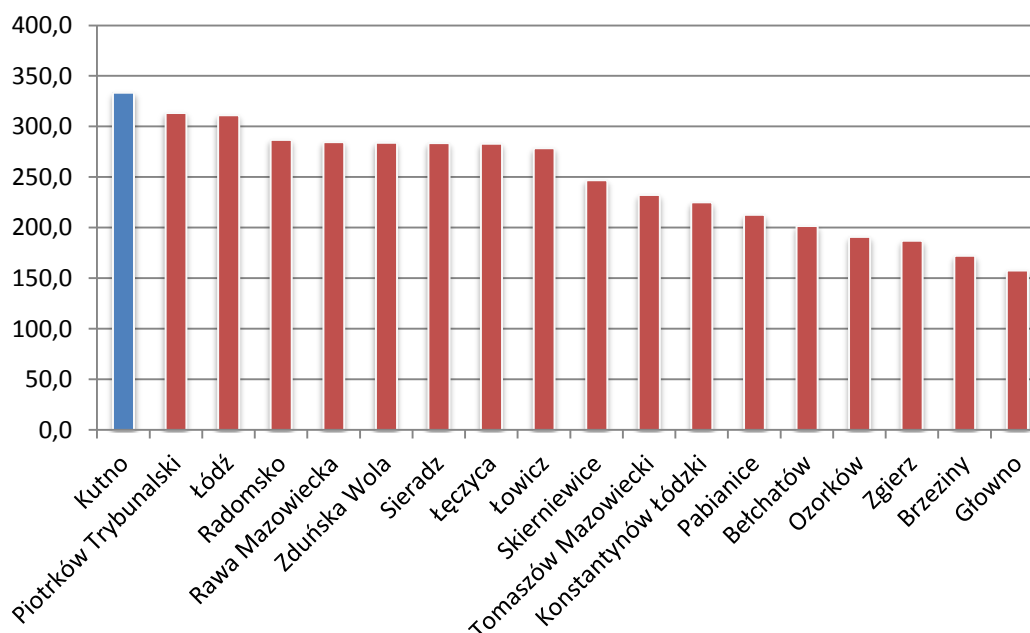
⇒ Wskaźnik obrazujący liczbę pracujących na 1000 mieszkańców plasuje Kutno na pierwszej pozycji spośród gmin miejskich województwa łódzkiego. Wynosi on 333, tj. o ponad 100 osób więcej niż średnia dla Polski oraz dla województwa.

Tabela 11. Pracujący na 1000 mieszkańców (liczba osób)

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Polska	220	226	223	223	224	223
Woj. łódzkie	216	220	221	224	222	221
Powiat kutnowski	202	201	196	197	205	203
Kutno	322	318	308	322	333	333

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS, 2013.

Wykres 5. Pracujący na 1000 mieszkańców w gminach miejskich w województwie łódzkim w 2012 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS, 2013.

- ⇒ W powiecie kutnowskim aktywnych zawodowo jest 42 114 osób, tj. 65,3% ludności w wieku produkcyjnym.
- ⇒ Z populacji mieszkańców w wieku produkcyjnym (29 516 osób) własną działalność gospodarczą prowadzi 3 392 osób fizycznych, tj. 11% z tej grupy.
- ⇒ Liczba osób pozostających bez pracy w Kutnie wynosi 2 830, co stanowi 9,6% ludności w wieku produkcyjnym.

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA KUTNA NA LATA 2014-2020

Od 2009 r. wskaźnik bezrobocia przyjmuje tendencję spadkową. Kutnowscy bezrobotni stanowią 35,6% osób pozostających bez pracy w powiecie, przy czym ich liczba zmniejsza się. Niewątpliwie jest to spowodowane faktem, iż największa koncentracja zatrudnienia występuje w granicach administracyjnych miasta.

Tabela 12. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w latach 2007-2012 (osoby)

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Polska	1 746 573	1 473 752	1 892 680	1 954 706	1 982 676	2 136 815
Woj. łódzkie	123 148	99 191	128 105	131 617	138 652	151 036
Powiat kutnowski	7 366	6 093	7 554	7 220	7 302	7 332
Kutno	3 147	2 572	3 164	2 900	2 892	2 830

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS, 2013.

Brak dostępności danych na temat stopy bezrobocia dla poziomu miast zawiąza analizę do danych powiatowych. Niepokoi wysoki poziom tego wskaźnika, przekraczający o 4 pkt. proc. średnią ogólnopolską.

Tabela 13. Stopa bezrobocia rejestrowanego (%)

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Polska	11,2	9,5	12,1	12,4	12,5	13,4
Woj. łódzkie	11,2	9,2	11,9	12,2	12,9	14,0
Powiat kutnowski	16,4	13,9	17,4	17,4	17,3	17,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS, 2013.

Istotnym problemem rynku pracy jest zjawisko bezrobocia długotrwałego obejmującego czas pozostawania bez pracy powyżej 12 m-cy. W powiecie kutnowskim w 2012 r. było 2 948 osób długotrwale bezrobotnych, tj. 40,2% ogółu osób pozostających bez pracy. Udział ten jest bardzo wysoki zważywszy na to, że średnia dla Polski wynosi 35,4%. Wśród aktywnej zawodowo ludności powiatu kutnowskiego długotrwale bezrobotni stanowią 7%, podczas gdy średnio w Polsce wskaźnik ten wynosi 4,7%.

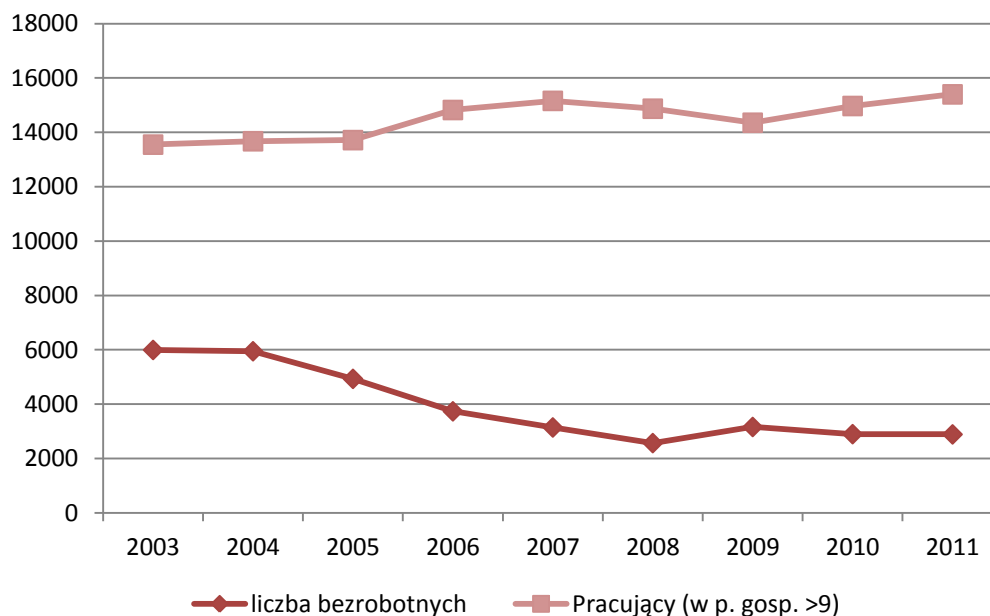
Tabela 14. Bezrobocie długotrwałe (powyżej 12 m-cy, w tys. osób)

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Polska	787,2	501,3	488,9	568,7	685,2	757,2
Woj. łódzkie	56,1	33,0	31,7	39,0	48,6	55,9
Powiat kutnowski	3,39	2,15	2,15	2,42	2,85	2,95

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS, 2013.

W latach 2006-2008 widoczna była zależność pomiędzy spadkiem liczby bezrobotnych a wzrostem pracujących w Kutnie, co prawdopodobnie miało związek z zatrudnieniem w powstałych na terenie miasta firmach. Od 2010 r. wzrostowi liczby osób pracujących towarzyszy stosunkowo stały poziom osób pozostających bez pracy. Przyczyną tego może być wzrost zatrudnienia pracowników spoza obszaru administracyjnego miasta.

Wykres 6. Liczba bezrobotnych oraz pracujących w Kutnie (osoby)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS 2013.

Edukacja

Usługi związane z oświatą i wychowaniem są jednym z kluczowych elementów infrastruktury społecznej miast. Zaspokojenie potrzeb edukacyjnych jest niezbędnym czynnikiem wspierającym rozwój danego regionu, podnoszącym jego potencjał ekonomiczny. Przygotowanie infrastruktury w zakresie oświaty opiera się w dużej mierze na prognozach demograficznych i dotyczy rozmieszczenia w mieście takich instytucji jak: przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazja.

Trendy edukacyjne Kutna - fakty i konkluzje strategiczne

⇒ Na przestrzeni lat 2007-2012 wzrosła liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym we wszystkich miastach tworzących grupę porównawczą. W roku szkolnym 2012/2013 w Kutnie z tej formy edukacji korzystało łącznie 1 321 dzieci, co plasuje miasto na 6. pozycji wśród analizowanych 7 miast. Jednocześnie

w mieście odnotowano największy wzrost liczby przedszkolaków w stosunku do roku 2007/2008. Wyniósł on 52,9%, podczas gdy w innych miastach oscylował w granicach od 16,3% w Skarżysku-Kamiennej do 29,7% w Ciechanowie.

Na uwagę zasługuje fakt, iż w Kutnie (w stosunku do oddziałów przedszkolnych zorganizowanych w szkołach podstawowych) uczęszcza do przedszkoli relatywnie mniej dzieci niż w pozostałych miastach. Kutnowskie przedszkola skupiają 68,3% ogółu wychowanków. W pozostałych miastach odsetek ten wynosi od 76,2%, w przypadku Ciechanowa, do 93,3% w Sieradzu.

⇒ Liczba uczniów w szkołach podstawowych uległa zmniejszeniu we wszystkich poddanych analizie jednostkach samorządu terytorialnego. Najwięcej, bo 15,8%, w Skarżysku-Kamiennej, najmniej - 2,8% w Dębicy. W Kutnie odnotowano spadek na poziomie 9,6%.

Skutki negatywnych tendencji demograficznych związane z obserwowanym od kilkunastu lat niżem demograficznym widoczne są w bieżącej statystyce dotyczącej ilości uczniów. We wszystkich analizowanych miastach ich liczba zmniejszyła się w stosunku do roku 2007, przy czym w największym stopniu w Skarżysku-Kamiennej (o 15,8%) oraz Sieradzu (o 14,5%). Najmniejszy spadek miał miejsce w Dębicy (o 2,8%). W pozostałych miastach spadek oscylował w granicach 9-12%.

⇒ Współczynnik skolaryzacji na poziomie 108,5% w szkołach podstawowych wskazując na siłę oddziaływania Kutna na okolice gminy.

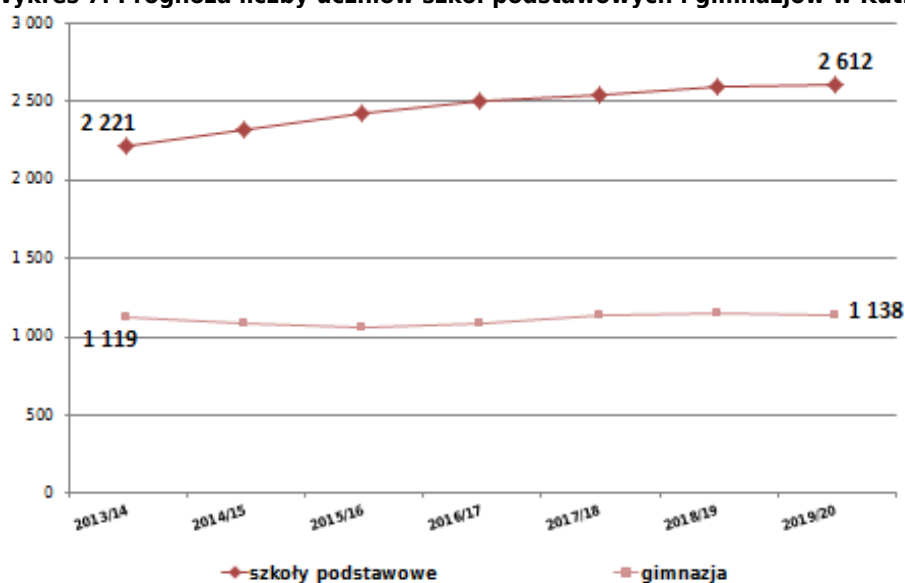
⇒ Liczba gimnazjalistów uległa bardziej znaczącym korektom aniżeli liczba uczniów szkół podstawowych. W Kutnie liczba gimnazjalistów zmniejszyła się w stosunku do 2007 r. aż o jedną czwartą (24,4%). W pozostałych miastach spadek wyniósł od 18,3% w Zduńskiej Woli do 26,2% w Ciechanowie.

⇒ W roku 2012 współczynnik skolaryzacji w gimnazjach, w porównaniu z rokiem 2007, wzrósł we wszystkich miastach. Największy wzrost zanotowały: Dębica, Radomsko i Sieradz. Kutno uplasowało się na 4. pozycji. Najwyższy współczynnik skolaryzacji cechuje Sieradz (132,5%) oraz Ciechanów (126,5%).

⇒ W Kutnie do szkół ponadgimnazjalnych uczęszcza 2767 uczniów. Najmniej uczniów z badanych miast jest w Zduńskiej Woli (2094 uczniów), najwięcej w Dębicy (3493 uczniów). W stosunku do roku 2007/2008 największe spadki w ilości uczniów odnotowały: Dębica - 31,9%, Sieradz - 30,9%, Zduńska Wola - 29,7%. Najmniejsze z kolei miały miejsce w Ciechanowie (23,8%) i Kutnie (25,4%).

- ⇒ Prognozy dotyczące liczby uczniów szkół podstawowych w Kutnie są optymistyczne. Liczba uczniów szkół podstawowych zwiększy się w roku szkolnym 2019/2020¹⁴ (w stosunku do roku 2013/2014) o 17,6%, tj. do poziomu 2612 uczniów. Należy jednak zaznaczyć, że za prognozowany wzrost odpowiada objęcie obowiązkiem szkolnym większej liczby dzieci rodzących się w odpowiadających danemu poziomowi edukacji rocznikach.
- ⇒ Prognozy dotyczące liczby gimnazjalistów w Kutnie są pozytywne. Liczba uczniów do 2020 roku minimalnie ulegnie zwiększeniu (o 1,7%), co w obliczu spadku o 24,4% w okresie 2007-2012 ukazuje korzystny dla miasta charakter zmian.

Wykres 7. Prognoza liczby uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w Kutnie

* Bez szkół specjalnych, projekcja: Wydział Edukacji i Sportu Urząd Miasta

Źródło: opracowanie własne.

- ⇒ Na przestrzeni lat 2007-2012 poprawiły się wskaźniki komputeryzacji w szkołach podstawowych. Niemniej jednak najslabiej na tle grupy porównawczej miast wypadło Kutno, gdzie w 2012 r. na 1 komputer z dostępem do Internetu przypadło aż 20,1 uczniów. W innych miastach wskaźnik ten wynosił od 8,3 w Skarżysku-Kamiennej do 17,1 w Zduńskiej Woli.
- ⇒ Jeśli chodzi o wskaźnik komputeryzacji w gimnazjach, Kutno z wynikiem 10,9 uczniów na 1 komputer z dostępem do Internetu plasuje się na drugiej pozycji, zaraz po Sieradzu, którego wynik to 10,2.

¹⁴ Prognoza nie obejmuje tzw. ustawy sześcioletkowej, której projekt przyjął 30 sierpnia 2013 r. Sejm RP. Zgodnie z tą ustawą datą wprowadzenia obowiązku szkolnego dla 6-latków pozostaje 1 września 2014 r.

- ⇒ Jedyną szkołą artystyczną na terenie Kutna jest Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Karola Kurpińskiego.
- ⇒ Żadne z miast grupy porównawczej nie ma statusu ośrodka akademickiego. Z listy powiatów, w których znajdują się miasta z grupy porównawczej, najwięcej studentów w 2012 r. było w powiecie ciechanowskim (1955 studentów) oraz kutnowskim (1243 studentów).
- ⇒ W latach 2007–2013 na inwestycje oświatowe (w tym na modernizację i budowę przyszkolnych obiektów sportowych) łącznie wydano w Kutnie ponad 25,5 mln zł.
- ⇒ W latach 2007–2013, miasto pozyskało 3,87 mln zł dofinansowania z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL) na zadania dotyczące wyrównywania szans edukacyjnych i zapewnienia wysokiej jakości usług edukacyjnych. Zadania te realizowane były w przedszkolach miejskich, szkołach podstawowych i gimnazjach. Zrealizowano następujące projekty: „Po pierwsze edukacja”, „Ludzie mali – doskonali”, „Arystoteles w Kutnie”. Kontynuacją tych projektów jest miejski program pn. „Się-gaj, gdzie wzrok nie sięga – Kutnowskie Granty Oświatowe” - realizowany ze środków budżetu miasta.
- ⇒ W roku 2007 wydatki na zadania oświatowe w Kutnie wyniosły 29,6 mln zł, tj. 30 % całości budżetu miasta, zaś subwencja oświatowa jaką otrzymało miasto wyniosła 14,4 mln zł. Miasto na zadania oświatowe wyasygnowało ze środków własnych 15,2 mln zł. Udział środków własnych miasta w wydatkach na zadania oświatowe wyniósł więc ponad 51%.

Pomoc społeczna i ochrona zdrowia

Ważną część analizy potencjału ekonomicznego miast stanowią usługi w zakresie zabezpieczenia społecznego związane z ochroną zdrowia. Dostępność i rodzaj tego typu usług stanowi w dużej mierze wyznacznik stopy życiowej społeczeństwa, świadczy o poziomie i standardzie życia społeczności regionu, gdyż jest miarą dobrobytu i czynnikiem wspierającym rozwój.

Infrastruktura społeczna związana ze zdrowiem oraz pomocą społeczną przybiera na znaczeniu zwłaszcza w obliczu przemian demograficznych i zwiększonego zapotrzebowania na tego typu usługi wśród starzejącej się części społeczeństwa.

Trendy związane z ochroną zdrowotną i pomocą społeczną w Kutnie - fakty i konkluzje strategiczne

- ⇒ W 2012 r. opiekę żłobkową oferowały wszystkie miasta z grupy porównawczej z wyjątkiem Kutna, gdzie od września 2013 r. funkcjonuje publiczny żłobek z 24 miejscami oraz dwa żłobki prywatne z 34 miejscami.
- ⇒ Liczba zakładów opieki zdrowotnej w Kutnie w latach 2007-2012 wzrosła z 27 do 30. Wzrostowi temu towarzyszył przyrost w populacji miasta osób w wieku poprodukcyjnym (z 7 828 osób w 2007 r. do 9 478 w 2012 r.).

Tabela 15. Placówki ambulatoryjnej opieki medycznej (ilość)

Wyszczególnienie	Ogółem placówki					Placówki na 10 tys. ludności				
	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011
Polska	14 206	14 853	16 252	16 608	19 151	4	4	4	4	5
Woj. łódzkie	1 119	1 172	1 275	1 279	1 529	4	5	5	5	6
Powiat kutnowski	44	42	46	47	52	4	4	5	5	5
Kutno	27	26	28	29	30	6	6	6	6	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS, 2013.

- ⇒ Wskaźnik ilości porad medycznych udzielanych w Kutnie znacząco przekracza średnią zarówno krajową, jak i wojewódzką. Wynosi on 5 304 porady na 1000 mieszkańców, co wskazuje na wysoki poziom zapotrzebowania na tego typu usługi i może mieć bezpośredni związek ze strukturą demograficzną ludności i znaczącym udziałem osób starszych w populacji.

Tabela 16. Porady na 1000 mieszkańców (ilość)

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011
Polska	3 878	3 961	4 049	3 951	4 073
Woj. łódzkie	4 638	4 833	4 660	4 497	4 672
Powiat kutnowski	4 426	4 694	4 196	3 865	4 153
Kutno	5 533	5 223	4 984	4 731	5 304

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS, 2013.

W tym kontekście dane dotyczące ilości lekarzy oraz lekarzy dentyistów przypadających na 1000 mieszkańców powiatu kutnowskiego stanowią destymulantę rozwoju, gdyż kształtują się na znacznie niższym poziomie niż średnia krajowa (wskaźniki dla powiatu wynoszą odpowiednio 31,1 dla lekarzy oraz 2,9 dla lekarzy dentyistów na 1000

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA KUTNA NA LATA 2014-2020

mieszkańców, wobec średniej krajowej 44,7 lekarzy i 5,2 lekarzy dentyistów). Postępujące zmiany w strukturze demograficznej ludności Kutna będą generować dalsze zwiększanie potrzeb w zakresie świadczenia usług zdrowotnych. Obserwowane zjawisko spadku wskaźnika personelu medycznego będzie powodowało negatywne konsekwencje w systemie ochrony zdrowia miasta.

Tabela 17. Personel pracujący na 10 tys. mieszkańców

Wyszczególnienie	Lekarze					Lekarze dentyści				
	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011
Polska	39,4	40,5	41,8	42,2	44,7	5,1	5,1	4,8	4,9	5,2
Woj. łódzkie	46,6	48,4	48,9	48,1	53,2	6,4	6,2	5,5	5,0	5,3
Powiat kutnowski	27,0	28,6	26,4	26,7	31,1	3,4	2,7	2,6	3,0	2,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS, 2013.

⇒ *Spośród miast tworzących grupę porównawczą w Kutnie znajduje się najwięcej stacjonarnych placówek pomocy społecznej – 4, z których korzystają 293 osoby.*

Obłożenie stacjonarnych jednostek opieki społecznej jest niemal pełne. Jedną z kutnowskich placówek tego typu jest noclegownia (jedna z trzech w woj. łódzkim). W Kutnie funkcjonuje spójny system pomocy społecznej oparty o Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (razem z Dziennym Domem Pomocy), Kompleks Terapeutyczny „Wspólny Dom” (wraz z mieszkaniami chronionymi i noclegownią) i Środowiskowy Dom Samopomocy.

⇒ *Pomoc społeczna w Kutnie w 2012 r. objęła 1406 rodzin, tj. 3159 osób. Najczęstszym powodem korzystania z pomocy społecznej było bezrobocie, które dotyczyło 2236 osób (70,8% ogółu korzystających z pomocy społecznej). Niemniej jednak w porównaniu z rokiem 2007 ilość mieszkańców otrzymujących pomoc społeczną z tego powodu zmniejszyła się o 60 osób.*

Tabela 18. Rzeczywista liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w Kutnie w latach 2007-2012

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba rodzin	1 835	1 283	1 342	1 392	1 414	1 406
Liczba osób w rodzinach	4 160	2 972	3 142	3 153	3 117	3 159

Źródło: MOPS w Kutnie.

- ⇒ W Kutnie z pomocy społecznej korzysta 6,6% mieszkańców miasta. Z analizowanych miast najwięcej osób otrzymujących świadczenia społeczne mieszka w Dębicy (8,8%), w Radomsku (8,1%) i w Skarżysku-Kamiennej (7,8%)¹⁵.

Gospodarka przestrzenna miasta

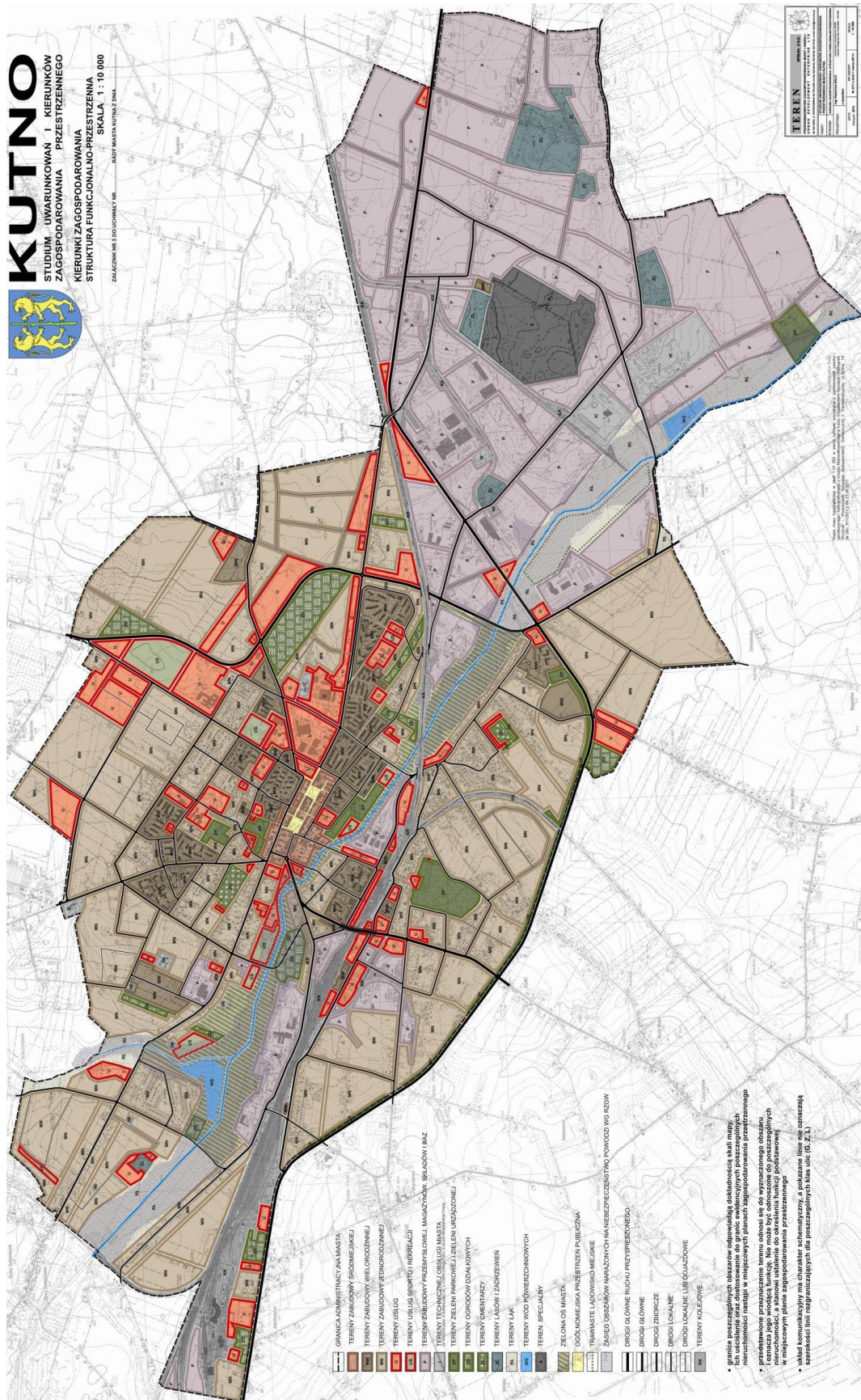
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta ma wartość szczególną. Jest to dokument o charakterze strategicznym, określający długofalową politykę władz samorządowych w zakresie gospodarki przestrzennej. Polityka przestrzenna ma również zasadnicze znaczenie dla procesów urbanizacyjnych. Zawarte w studium zapisy i wynikające z nich miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wpływają na jakość życia mieszkańców i warunki inwestycyjne.

Gospodarka przestrzenna miasta - fakty i konkluzje strategiczne

- ⇒ Struktura przestrzenna miasta oraz jego obsługa komunikacyjna pozwalają na osiągnięcie liczby mieszkańców miasta na poziomie ok. 60 000 mieszkańców.
- ⇒ Na terenie Kutna obowiązuje 31 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które obejmują powierzchnię 1289 ha. Oznacza to, że wskaźnik pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego dla Kutna wynosi ok. 38%. Objęcie terenów miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego jest bardzo istotne zwłaszcza w kontekście nowych inwestycji. Dla wielu przedsiębiorców miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gwarantują przejrzyste i stabilne zasady realizacji inwestycji na terenie miasta.
- ⇒ Obecnie obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest pierwszym w historii Kutna, które nie uwzględnia przeznaczenia terenów w mieście na cele rolnicze.

¹⁵ Dane za 2011 r.

Mapa 1. Kierunki zagospodarowania. Struktura funkcjonalno-przestrzenna Kutna

Źródło: Polityka przestrzenna określona w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Kutna, przyjętym Uchwałą Nr XXVII/285/12 z dnia 18 grudnia 2012 r. Rady Miasta Kutna, Przedsiębiorstwo Zagospodarowania Miast i Osiedli „TEREN” Sp. z o.o.

Mieszkalnictwo i gospodarka nieruchomościami

Efekty budownictwa mieszkaniowego oraz niemieszkalnego stanowią swoisty barometr kondycji społeczno-gospodarczej danej jednostki samorządu terytorialnego. Rozwój budownictwa mieszkaniowego odzwierciedla atrakcyjność miasta jako miejsca do życia, z kolei efekty budownictwa niemieszkalnego napędzają gospodarkę regionu i świadczą o podejmowaniu nowych inwestycji. Zarówno w pierwszym, jak i drugim przypadku świadczą o rozwoju miasta.

Trendy w mieszkalnictwie i gospodarce nieruchomościami - fakty i konkluzje strategiczne

- ⇒ *Ilość zasobów mieszkaniowych przypadających na 1000 osób w Kutnie (403) jest wyższa od średniej dla kraju (356), a na tle grupy porównawczej miast plasuje Kutno na drugiej pozycji. Ponad połowa mieszkań w Kutnie została wybudowana przed 1978 rokiem.*
- ⇒ *Zasoby komunalne stanowią 9% (tj. 1640) wszystkich lokali w mieście. Od 2011 r. znacząco wyhamował proces wykupu lokali komunalnych na własność, co związane jest z obniżeniem bonifikat udzielanych przez miasto.*
- ⇒ *W 2012 r. na 1000 mieszkańców oddano do użytku 2,37 mieszkania, tj. mniej niż średnia dla kraju i dla województwa. Na tle grupy porównawczej Kutno znajduje się na trzecim miejscu, za Dębicą (4,20 mieszkania) i Radomskiem (2,57 mieszkania).*
- ⇒ *Przeciętna powierzchnia użytkowa nowo budowanych mieszkań¹⁶ w Kutnie w 2012 r. wyniosła 92,7 m². Z kolei w 2007 r. kształtowała się na poziomie 128,2 m². Wynik ten jest uzależniony od struktury budowanych mieszkań w mieście i jest związany ze spadkiem ilości lokali większych powierzchniowo, budowanych przez inwestorów indywidualnych (spadek z 53 mieszkań w 2007 r. do 39 w 2012 r.).*
- ⇒ *Spadek ilości mieszkań w budownictwie indywidualnym w mieście idzie w parze ze wzrostem ilości tego typu budownictwa w gminie wiejskiej Kutno, co jest efektem migracji mieszkańców miasta.*
- ⇒ *Według stanu na 2010 rok poziom wyposażenia mieszkań w poszczególne instalacje był wyższy od średniej w Polsce i zamykał się w przedziale od 87,3% (centralne*

¹⁶ Zgodnie z terminologią GUS w kategorii mieszkania znajdują się również domy jednorodzinne.

ogrzewanie) do 97,0% (wodociąg). Wyjątkiem jest dostęp do gazu sieciowego – za ledwie 7,0% kutnowskich mieszkań jest wyposażonych w tę instalację, przy średniej krajowej 56,4%.

⇒ W latach 2007–2012 wybudowano 753 lokale mieszkalne, w tym 280 w formule budownictwa społecznego oraz 242 w ramach budownictwa indywidualnego. Od 2010 r. corocznie przybywa mieszkań przeznaczonych na sprzedaż.

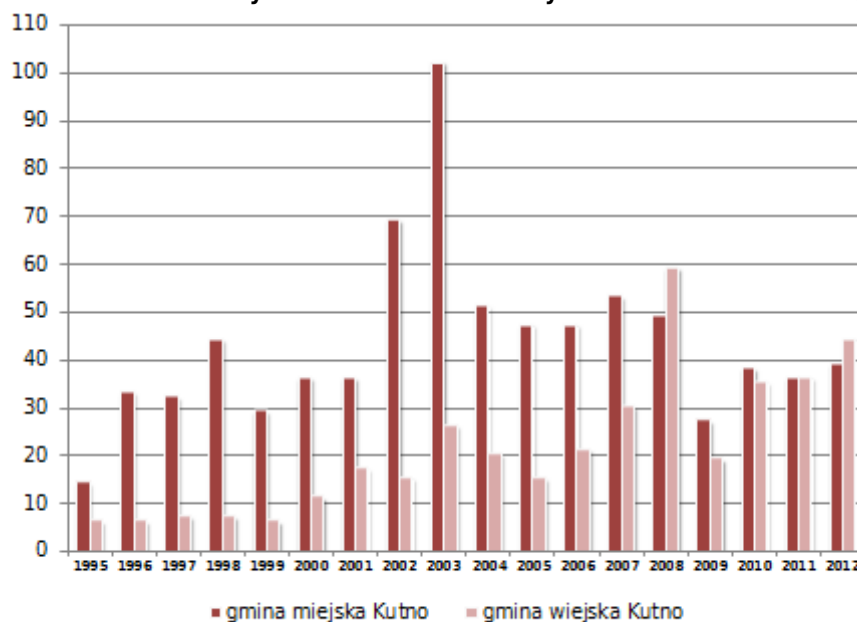
Tabela 19. Ilość mieszkań oddanych do użytkowania w latach 2007-2012

Forma własności	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Razem za lata 2007-2012
Spółdzielcze	0	20	0	0	0	0	20
Komunalne	0	0	0	0	32	0	32
Społeczne czynszowe	0	116	68	0	96	0	280
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	12	0	0	54	43	70	179
Indywidualne	53	49	27	38	36	39	242
Ogółem	65	185	95	92	207	109	753

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS, 2013.

Niepokoi spadek ilości mieszkań budowanych przez inwestorów indywidualnych, gdyż generują oni największy popyt na usługi i materiały budowlane. Poza tym stanowią najbardziej stabilną grupę „producentów” mieszkań. W 2007 r. do użytku przekazali oni 53 mieszkania, a w 2012 już tylko 39. Analizy dotyczące ruchu migracyjnego i jego kierunków, wyraźnie wskazują na tendencję do osiedlania się mieszkańców Kutna poza granicami miasta, terytorialnie należących do przyległych gmin, głównie gminy wiejskiej Kutno.

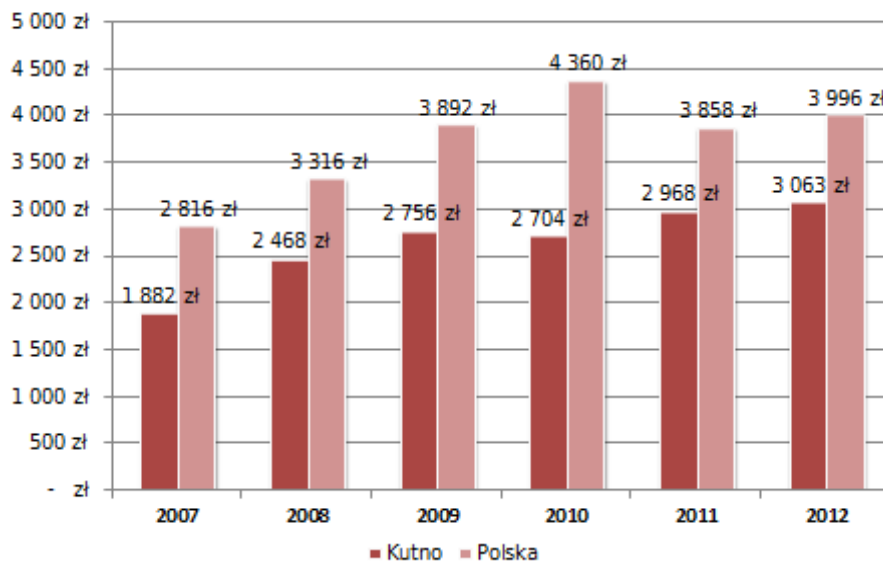
Wykres 8. Mieszkania indywidualne oddane do użytku w latach 1995-2012 (szt.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS, 2013

- ⇒ Ceny lokali mieszkalnych w latach 2007-2012 w Kutnie rosły szybciej niż w kraju.
- ⇒ W 2012 roku średnia cena za 1 m² na wolnym rynku wynosiła 3063 zł. Mimo to, średnia cena lokalu mieszkalnego w kraju jest o 30% wyższa niż w Kutnie.

Wykres 9. Średnia cena 1 m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego w poszczególnych latach

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji gruntów i budynków oraz danych GUS

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA KUTNA NA LATA 2014-2020

Kutno charakteryzuje ciągły wysoki poziom inwestycji związanych z rozwojem gospodarczym (budynki przemysłowe, magazynowe i biurowe). W 2012 roku było to 19 budynków o łącznej powierzchni użytkowej 50454 m². Największe inwestycje w ostatnich latach to budowa w Kutnowskim Parku Agro-Przemysłowym zakładów takich firm jak: Nijhof-Wassink Sp. z o.o., PCC Intermodal S.A., Lampre Polska Sp. z o.o., Hamburger Pini Sp. z o.o., Serioplast Poland Sp. z o.o. oraz Profilpas Polska Sp. z o.o.

Tabela 20. Budynki niemieszkalne oddane do użytkowania w latach 2007-2012

Rodzaj budynków	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Razem za lata 2007-2012
Budynki hoteli	1	0	0	0	0	0	1
Budynki biurowe	1	1	2	3	2	2	11
Budynki handlowo-usługowe	9	8	12	4	6	4	43
Budynki garaży	21	13	16	15	9	11	85
Budynki przemysłowe	4	6	7	11	2	7	37
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	8	3	3	4	7	10	35
Budynki muzeów i bibliotek	0	0	0	0	0	1	1
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	0	2	0	2	2	0	6
Budynki kultury fizycznej	0	1	0	0	0	1	2
Budynki gospodarstw rolnych	1	1	0	1	0	0	3
Pozostałe budynki niemieszkalne, gdzie indziej niewymienione	0	0	2	5	0	0	7
Budynki niemieszkalne ogółem	45	35	42	45	28	36	231

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS, 2013.

Analizując powyższe dane można zauważyć ciągłe zapotrzebowanie na budowę obiektów handlowo-usługowych. W latach 2007-2012 wybudowano ich 43, o łącznej powierzchni 17454 m². Wśród inwestycji niekomercyjnych największą była budowa (w latach 2010-2012) Aquaparku Kutno o powierzchni użytkowej 3807 m².

Wśród planowanych lub rozpoczętych w 2013 roku inwestycji, największe to: budowa galerii handlowej Marcredo Center przy ul. Kościuszki, budowa magazynu wojskowego (na terenie dawnej 2 Bazy Materiałowo Technicznej), budowa kolejnych zakładów w dzielnicy przemysłowej Skłęczki (rozbudowa UMA Investments Sp. z o.o., budowa zakładu Sonoco Poland - Packaging Services Sp. z o.o.) i adaptacja obiektu przy ul. Teligi na Centrum Usług Medycznych przez Towarzystwo Budownictwa Mieszkaniowego Komorowski Sp.j. W trakcie realizacji są również dalsze inwestycje w budownictwie mieszkaniowym,

m. in. – „Zielona Ekierka” na osiedlu Grunwald realizowana przez RSM Pionier oraz kolejny budynek przy ul. Szymanowskiego, budowany przez TBS Sp. z o.o.

Dochody

Zasoby finansowe są podstawą działania jednostek samorządu terytorialnego, tj. realizowania przez samorząd zadań publicznych bieżących i rozwojowych. Analiza dochodów wyznacza zakres zadań finansowych budżetu miasta. Możliwość finansowania zadań w powiązaniu z właściwym zarządzaniem finansami warunkują prawidłowe funkcjonowanie samorządu gminnego i rozwój lokalny.

Informacje o zasobach finansowych członków gospodarstw domowych są podstawą do podejmowania przez nich decyzji dotyczących konsumpcji, oszczędzania lub inwestowania. Wiedza ta jest również ważna dla pozostałych uczestników rynku pracy (pracodawców), którzy mogą podejmować racjonalne decyzje ekonomiczne, w tym dotyczące lokalizacji przyszłych inwestycji.

Trendy w dochodach miasta i mieszkańców - fakty i konkluzje strategiczne

⇒ *Miasto Kutno posiada wysoki wskaźnik udziału dochodów własnych w dochodach ogółem. Wynosi on 65% przy średniej krajowej 53%.*

Tabela 21. Dochody miasta Kutna w latach 2007-2012 (w zł)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Dochody ogółem	100 585 404	109 460 079	108 337 730	125 460 133	135 730 085	127 226 589
w tym dochody własne	68 641 735	76 524 192	69 904 278	77 412 983	82 529 098	83 112 525

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS, 2013.

⇒ *W latach 2007-2012 wpływy z tytułu podatku od nieruchomości wzrosły o 70,83%, podczas gdy stawki podatkowe jedynie o 17%. W tym samym okresie wpływy z tytułu udziału w PIT wzrosły o 14,20%, natomiast wpływy z tytułu udziału w CIT pozostały na zbliżonym poziomie.*

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA KUTNA NA LATA 2014-2020

Tabela 22. Największe składniki dochodów własnych miasta Kutna w latach 2007-2012 (w zł)

Dochody z tytułu:	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Podatku od nieruchomości	18 581 461	19 660 761	23 594 562	25 655 189	29 611 291	31 742 147
Udziału w PIT	25 077 058	27 191 532	24 914 943	25 368 205	27 525 235	28 639 407
Udziału w CIT	2 883 582	2 100 310	2 401 555	4 724 402	2 727 914	2 871 790

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS, 2013.

⇒ W latach 2007-2012 kutnowski samorząd pozyskał ponad 64 mln zł środków pochodzących z zewnętrznych źródeł finansowania. W analizowanym okresie do budżetu miasta wpłynęły ok. 42 miliony zł z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Tabela 23. Dochody miasta Kutna z tytułu środków z budżetu Unii Europejskiej oraz programów i projektów unijnych w latach 2007-2012 (w zł)

2007	2008	2009	2010	2011	2012	Razem za lata 2007 - 2012
1 131 250	238 986	3 751 809	12 581 833	17 777 615	6 905 756	42 387 249

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS, 2013.

Wśród inwestycji dofinansowanych środkami unijnymi należy wymienić następujące projekty:

- Termomodernizacja kutnowskich obiektów użyteczności publicznej: Szkoła Podstawowa nr 1, Szkoła Podstawowa nr 9, Szkoła Podstawowa nr 6, Gimnazjum nr 1, Gimnazjum nr 2, Gimnazjum nr 3;
- Zwiększenie dostępności komunikacyjnej zachodniej dzielnicy przemysłowej Kutna poprzez połączenie ul. Wygoda z ul. Mickiewicza;
- Poprawa dostępności komunikacyjnej terenów inwestycyjnych podstrefy Kutno ŁSSE poprzez połączenie drogi krajowej nr 92 z drogą wojewódzką nr 702;
- Rozbudowa basebalowego kompleksu turystyczno-rekreacyjno-sportowego w Kutnie – budowa Aquaparku;
- Poprawa stanu infrastruktury kultury oraz polepszenie dostępności do oferowanych usług poprzez modernizację Kutnowskiego Domu Kultury;
- Rozwój infrastruktury kultury poprzez utworzenie Centrum Teatru, Muzyki i Tańca w Kutnie;
- Poprawa stanu infrastruktury społecznej miasta Kutna poprzez utworzenie kompleksu terapeutyczno-integracyjnego Wspólny Dom;
- Poprawa stanu substancji architektonicznej miasta Kutna poprzez rewitalizację zabudowanego Dworku Modrzewiowego;
- Kompleksowe uzbrojenie kutnowskich terenów inwestycyjnych poprzez budowę ulicy Poprzecznej z odgałęzieniem wraz z infrastrukturą.

- ⇒ *Wśród grupy badanych miast Kutno znajduje się na 1. miejscu pod względem dochodów własnych, dochodów podatkowych ustalanych przez miasto oraz na 2. miejscu w dochodach ogółem i udziałach w podatkach PIT i CIT (w przeliczeniu na jednego mieszkańca).*

Tabela 24. Dochody miasta Kutna na 1 mieszkańca w latach 2007-2012 (w zł)

Dochody z tytułu:	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ogółem w tym:	2 133,67	2 332,66	2 318,33	2 683,52	2 928,82	2 764,29
Dochody własne, w tym:	1 456,06	1 630,78	1 495,89	1 655,82	1 780,83	1 805,81
Dochody podatkowe ustalane przez miasto	482,29	514,80	589,95	634,52	724,21	782,63
Udziały w podatkach, w tym:	593,12	624,23	584,55	643,66	652,81	684,66
Udziały w PIT	531,95	579,47	533,16	542,61	593,95	622,26
Udziały w CIT	61,17	44,76	51,39	101,05	58,86	62,40

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS, 2013.

- ⇒ *Średnie wynagrodzenie w mieście stanowi około 95,7% średniego wynagrodzenia w Polsce.*
- ⇒ *Średnie dochody osób fizycznych z pozarolniczej działalności gospodarczej w mieście są znacznie wyższe od średnich dochodów w kraju.*

Sport i rekreacja

„Sport stanowi enklawę życia społecznego. Mimo częstych sygnałów o lekceważeniu obowiązujących w nim reguł, w dalszym ciągu pozostaje najbardziej sprawiedliwą sferą życia”¹⁷.

Obecnie sport stał się masową praktyką realizowaną przez ludzi na całym świecie. Tryumfy popularności święci zarówno pod postacią aktywności o charakterze amatorskim (relaks, odpoczynek i rekreacja), jak i w formie zinstytucjonalizowanej (kluby sportowe, stowarzyszenia, igrzyska olimpijskie). Sport i kultura fizyczna stanowią element rozwoju psychofizycznego, świadcząc o funkcjonującej obecnie potrzebie profilaktyki oraz zdrowego trybu życia obywateli większości zakątków świata¹⁸.

¹⁷ H. Zdebska, *Gry sportowe w kategoriach etyki*, [w:] *Aksjologia sportu*, Z. Dziubiński (red.), Warszawa 2001, s. 156.

¹⁸ R. Kubiak, *Legalność pierwotna ryzyka sportowego*, [w:] *Prokuratura i Prawo*, grudzień 2006, s. 13.

Trendy związane z kulturą fizyczną - fakty i konkluzje strategiczne

⇒ W latach 2007–2012 samorząd miasta przeprowadził inwestycje w infrastrukturę sportową warte ok. 50 mln zł. Największą inwestycją, realizowaną w okresie 2007-2012, była budowa Aquaparku Kutno, która pochłonęła 34,2 mln zł.

Tabela 25. Najważniejsze inwestycje w infrastrukturę sportową w Kutnie

Obiekt	Rok oddania do użytku	Nakłady finansowe
Boisko wielofunkcyjne przy GM nr 3	2007	555 643 zł
Lodowisko miejskie	2007	236 056 zł
Boisko przy SP nr 1 „Orlik 2012”	2008	1 094 375 zł
Hala sportowa SP nr 9 (rozbudowa)	2008	5 750 569 zł
Hala sportowa SP nr 6	2008	3 037 157 zł
Boisko przy SP nr 9 „Orlik 2012”	2009	1 049 789 zł
Sala gimnastyczna GM nr 2 (modernizacja)	2009	826 157 zł
Boisko wielofunkcyjne przy GM nr 2	2009	415 530 zł
Boisko przy SP nr 6 „Orlik 2012”	2010	1 032 274 zł
Boisko przy Al. ZHP „Orlik 2012”	2011	908 683 zł
Aquapark Kutno	2012	34 207 870 zł

Źródło: Urząd Miasta Kutno.

⇒ Trzy wiodące dyscypliny w największym stopniu wspierane przez miasto to: koszykówka, piłka nożna i baseball. Samorząd miejski wspiera także inne dyscypliny sportowe, np.: lekką atletykę, judo, pływanie, kickboxing, karate i wędkarstwo.

Tabela 26. Miejskie dotacje na kluczowe dyscypliny sportowe w latach 2007-2013 (w tys. zł)

L.p.	Dyscyplina	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013*
1.	Piłka nożna	550	643	950	1 040	916	864	730
2.	Koszykówka	330	370	490	665	922	892	998
3.	Baseball i Softball	145	180	195	255	260	300	250
4.	Lekka atletyka	50	60	60	25	34	43	30

Źródło: Urząd Miasta Kutno, * - plan.

⇒ Działalność stowarzyszeń i klubów sportowych stwarza możliwość uprawiania różnorodnych dyscyplin sportowych. Coraz bardziej widoczna jest działalność promująca aktywny sposób spędzania czasu i zdrowy tryb życia, w znacznym stopniu wspierana finansowo przez kutnowski samorząd. Uzupelnieniem aktywności stowarzyszeń sportowych są działania Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji (MOSiR), a także oferta Aquaparku Kutno znajdującego się w strukturze MOSiR.

- ⇒ W ostatnich latach miasto z powodzeniem podejmowało działania zmierzające do pozyskania środków zewnętrznych na realizację programów sportowych, takich jak program nauki pływania „Będę pływać” dla klas III szkół podstawowych i klas I gimnazjów.
- ⇒ Samorząd miasta przekazuje najwyższe dotacje na sport spośród miast grupy porównawczej.

Tabela 27. Wydatki miast z grupy porównawczej na kluby sportowe i inne organizacje sportowe (zł)

Miasto	Dotacje dla organizacji sportowych	
	2012	2013*
Ciechanów	770 000	550 000
Dębica	235 000	267 900
Kutno	2 238 000	2 099 985
Radomsko	300 000	300 000
Sieradz	431 250	470 000
Skarżysko-Kamienna	517 000	514 000
Zduńska Wola	239 900	240 000

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w sprawozdaniach z wykonania budżetów lub odpowiednich uchwał budżetowych właściwych JST, * - plan.

- ⇒ Po 16 miesiącach funkcjonowania, 24 września 2013 roku, Aquapark Kutno obsłużył 300-tysięcznego gościa. Oznacza to, że obiekt ten odwiedza dziennie średnio ponad 600 osób.

Zdjęcie 7. Aquapark Kutno

Foto: J. Brylska

Turystyka

Istotnym elementem infrastruktury społecznej miast jest świadczenie usług w zakresie obsługi turystycznej. Należy zaznaczyć, że mówiąc o turystyce nie należy ograniczać się jedynie do walorów naturalnych czy uzdrowiskowych danego miejsca, ale również uwzględniać turystykę biznesową, która charakteryzuje się wysoką specjalizacją oraz osiągnięciem wyższych zysków niż w przypadku pozostałych rodzajów turystyki. Turystyka biznesowa ma coraz większe znaczenie gospodarcze¹⁹. Według badań konsorcjum firm Activ Group i Instytutu Turystyki głównym celem przyjazdów turystów zagranicznych do Polski w 2012 r. były podróże służbowe, stanowiąc 26% wszystkich przyjazdów²⁰.

Analiza mierników związanych z turystyczną bazą noclegową i jej wykorzystaniem daje przesłanki do podejmowania decyzji związanych z rozwijaniem miejsc noclegowych. Odpowiednio dopasowana infrastruktura turystyczna tworzy dogodne warunki dla rozwoju miast.

Trendy związane z turystyką Kutna - fakty i konkluzje strategiczne

- ⇒ *Kutno nie jest miastem skoncentrowanym na turystyce w jej tradycyjnym rozumieniu. Świadczą o tym choćby wskaźniki dotyczące ilości miejsc hotelowych na 1000 mieszkańców – w Kutnie jest ich tylko 5,7. Dla porównania w województwie łódzkim wskaźnik ten wynosi 9,19, natomiast w kraju 17,5.*
- ⇒ *W latach 2007-2012 można zaobserwować wzrost liczby turystów korzystających z zaplecza noclegowego Kutna. W 2012 r., w porównaniu do 2007 r., liczba turystów wzrosła o 82,3%, natomiast ilość udzielonych noclegów o 94,7%.*
- ⇒ *Statystycznie średni pobyt turysty zatrzymującego się w Kutnie w 2012 r. wyniósł 1,89 doby, w tym turyści zagranicznego 2,54, co może świadczyć o biznesowym charakterze odwiedzin. Informacja ta stanowi ważny sygnał dla decydentów funkcjonujących w innych sektorach gospodarki Kutna (sport, rekreacja, gastronomia, itd.) o potrzebie posiadania oferty dedykowanej temu typowi klienta.*
- ⇒ *W 2012 r. z grona porównywanych miast, najwięcej osób korzystało z noclegów w Kutnie. Łącznie 18561 turystom udzielono 35132 noclegów na terenie miasta. W pozostałych miejscowościach liczba osób korzystających z bazy noclegowej była zdecydowanie niższa i wynosiła od 4639 w Dębicy do 11957 w Radomsku.*

¹⁹ I. Kulesza, *Turystyka biznesowa w Polsce*, Warszawa, 2008, s. 7-10.

²⁰ Polska Organizacja Turystyczna, *Analiza rynków zagranicznych - trendy, komercjalizacja. Na podstawie raportów przedstawicielstw POT za rok 2012*, Warszawa, Maj 2013.

Natomiast ilość noclegów kształtowała się od 10210 w Sieradzu do 25239 w Zduńskiej Woli.

- ⇒ Kutno zdecydowanie dystansuje inne miasta również pod względem odwiedzin przez turystów zagranicznych. W 2012 było ich 2343, podczas gdy w innych miastach odwiedzających było od 208 w Sieradzu do 1430 w Radomsku. Ilość noclegów udzielonych turystom zagranicznym oscylowała w granicach od 347 w Sieradzu do 5953 w Kutnie.

Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

W dzisiejszych czasach miejskie polityki kulturalne ogniskują się przede wszystkim na budowie wizerunku miast oraz edukacji kulturalnej mieszkańców. Jak zauważył jeden z autorów raportu „DNA MIASTA: Miejskie Polityki Kulturalne” Artur Celiński „choć wydatki na kulturę rosną, to władze miejskie wciąż traktują tę dziedzinę przede wszystkim jako narzędzie promocji, a wysoką pozycję wśród celów miejskich polityk zajmuje także chęć jej wykorzystania jako narzędzia zmiany społecznej”²¹.

Coraz częściej wskazuje się, że kultura, jej moc sprawcza i siła przyciągania, są tymi czynnikami, które bezpośrednio wpływają na rozwój miast. Równocześnie brakuje narzędzi do przeprowadzania zestandaryzowanych ocen miejskich polityk kulturalnych. Jedynym w miarę obiektywnym wskaźnikiem wydaje się być poziom nakładów przekazywanych na ten cel.

Trendy związane z kutnowską kulturą - fakty i konkluzje strategiczne

- ⇒ Kutno posiada trzy miejskie instytucje kultury. Są to: Kutnowski Dom Kultury (z filią pn. Centrum Teatru, Muzyki i Tańca), Miejska Biblioteka Publiczna im. Stefana Żeromskiego (posiadająca trzy filie i Centrum Informacji Technicznej i Biznesowej działające w Agencji Rozwoju Regionu Kutnowskiego S.A.) oraz Muzeum Regionalne w Kutnie (z filią pn. Muzeum Bitwy nad Bzurą w parku im. Wiosny Ludów). Od 2013 roku Muzeum Regionalne wykorzystuje również sale wystawowe w zrewitalizowanym Dworku Modrzewiowym.
- ⇒ W latach 2007-2012 środki przekazywane kutnowskim instytucjom kultury systematycznie wzrastały i znacznie przekraczały poziom wskaźników średniorocznych inflacji.

²¹ Miejskie polityki kulturalne, materiał przygotowany z okazji V Samorządowego Forum Kultury, Związek Miast Polskich, Gorzów Wielkopolski 2013.

Tabela 28. Wydatki miasta Kutna na samorządowe instytucje kultury (zł)

Kutno	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	2 683 850	3 044 177	3 652 312	4 260 033	4 853 518	5 395 135
Zmiana (r/r)	-	+13%	+20%	+17%	+14%	+11%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS, 2013.

⇒ W ostatnich latach samorząd miejski prowadził duże zadania inwestycyjne w Kutnowskim Domu Kultury oraz w jego filii – Centrum Teatru, Muzyki i Tańca.

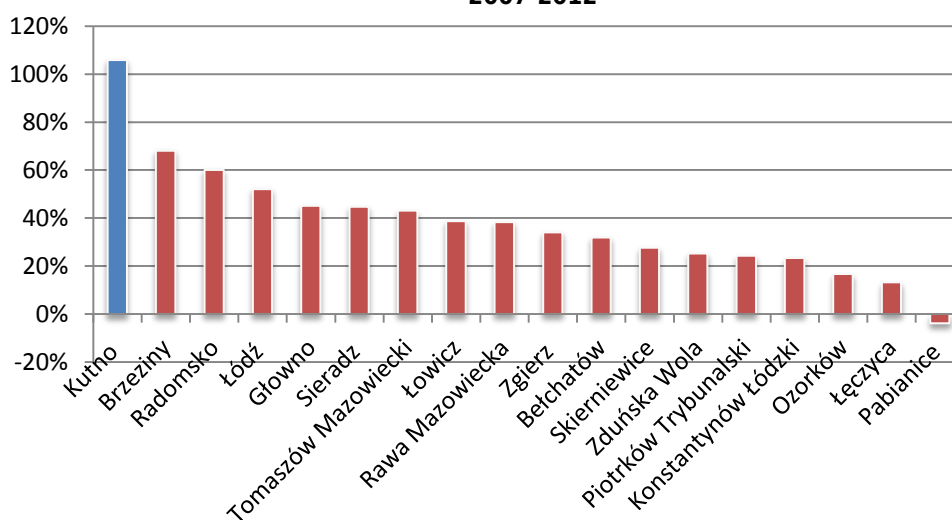
Zdjęcie 8. Centrum Teatru, Muzyki i Tańca

Foto: D. Łukowczyk

⇒ Pośród miast województwa łódzkiego Kutno należy do liderów w zakresie środków przeznaczanych na kulturę. W latach 2007-2012 wydatki na kulturę w miastach województwa łódzkiego najszybciej wzrastały w Kutnie. Ogółem w 2012 roku wyniosły 206% stanu z 2007 r. Oznacza to, iż tempo wzrostu nakładów na kulturę jest ponad dwa razy szybsze niż w stolicy województwa – Łodzi (jedynym mieście w województwie mającym charakter metropolitalny).

Wykres 10. Dynamika wydatków na kulturę w miastach województwa łódzkiego 2007-2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS, 2013.

Transport i komunikacja

Dostępność komunikacyjna i transportowa jest jednym z kluczowych elementów wpływających na rozwój danego regionu, stanowiącym o jego potencjale ekonomicznym. „Jest to jeden z najważniejszych czynników, trwale kształtujący podstawy rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez stworzenie ogólnych warunków materialnej działalności produkcyjnej, warunków dla właściwego funkcjonowania gospodarki oraz stałe stymulowanie jej rozwoju. Nie ulega wątpliwości, że oprócz czynników materialnych, dostępność komunikacyjna stwarza także społeczne przesłanki dla działalności produkcyjnej i usługowej. Odpowiednie położenie geograficzne w połączeniu z dobrą infrastrukturą komunikacyjną i transportową, wpływa na rozwój gospodarki poprzez korzyści i oszczędności. Korzyści w tym kontekście stanowią funkcję wpływu infrastruktury na rozwój poza infrastrukturalnych gałęzi gospodarczych, wzrostu ogólnych inwestycji i zatrudnienia oraz przyrostu dochodów. Z kolei oszczędności przejawiają się w obniżce cen za usługi infrastrukturalne, co ma bezpośrednie przełożenie na obniżenie kosztów oraz rosnącej skali wszelkiej działalności gospodarczej”²².

²² P. Rosik, M. Szuster, *Rozbudowa infrastruktury transportowej a gospodarka regionów*, Poznań 2008.

Trendy związane z transportem i komunikacją w Kutnie - fakty i konkluzje strategiczne

⇒ Kutno stanowi ważny węzeł dróg o znaczeniu regionalnym i międzynarodowym. W promieniu 200 km od Kutna znajduje się wiele ośrodków aglomeracyjnych na czele z Warszawą, Łodzią czy Poznaniem. Z Kutna można w łatwy i szybki sposób dojechać również do wielu miast Europy. Dostępność komunikacyjną ułatwia fakt, iż przez miasto (bądź w jego bezpośrednim sąsiedztwie) przebiega wiele dróg o znaczeniu międzynarodowym oraz krajowym. Kutno jest jednym z ważniejszych węzłów kolejowych w Polsce. Szlak kolejowy prowadzący przez miasto łączy Berlin z Moskwą, Gdańsk z Katowicami, Poznań z Warszawą, Bydgoszcz z Lublinem. Kutno leży na szlaku międzynarodowej linii kolejowej E20, która jest częścią II Paneuropejskiego Korytarza Transportowego Wschód-Zachód łączącego Berlin z Moskwą. W oparciu o tę linię powstał w Kutnie Intermodalny Terminal Kontenerowy - obiekt unikalny w skali całego kraju. Terminal Intermodalny to pierwsze w pełni funkcjonalne centrum logistyczno-przeładunkowe zdolne obsłużyć ładunki napływające i wysyłane z centralnej Polski w każdym kierunku. Umożliwia on szybką obsługę ładunków napływających do Polski z zachodu (Niemcy, Holandia, Wielka Brytania), ze wschodu (Ukraina, Białoruś, Rosja), przez porty morskie oraz ładunków transportowanych z północy i południa (Skandynawia, Daleki Wschód). Terminal zlokalizowany jest w północnej części dzielnicy przemysłowej Skłęczki.

Zdjęcie 9. Kutnowski dworzec po modernizacji

Foto: L. Urbańczyk-Wójcik

⇒ W granicach administracyjnych Kutna przebiega łącznie 149,37 km dróg, z których 11,39 km to drogi krajowe, 1,25 km drogi wojewódzkie, a 136,12 km to drogi

gminne. W Kutnie funkcjonują dwa przedsiębiorstwa komunikacji zbiorowej, tj. Miejski Zakład Komunikacji Sp. z o.o. oraz Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej Sp. z o.o. PKS zapewnia połączenia z sąsiednimi ośrodkami i miejscowościami, dla których Kutno jest centrum administracyjnym. Obsługiwane są również połączenia regionalne. Miejski Zakład Komunikacji zapewnia natomiast transport mieszkańców w obrębie miasta i w jego najbliższej okolicy. W Kutnie funkcjonują również przewoźnicy prywatni obsługujący najczęściej oblegane połączenia regionalne.

Zdjęcie 10. Autobus City Smile - produkt kutnowskiej firmy AMZ, w barwach Miejskiego Zakładu Komunikacji w Kutnie

Foto: J. Brylska

- ⇒ Powiat kutnowski wyróżnia się wysokim wskaźnikiem motoryzacji wyrażonym posiadaniem samochodu osobowego na 1000 mieszkańców. Wynosi on 530,4 i tym samym kształtuje się na najwyższym poziomie wśród powiatów, w których znajdują się miasta objęte badaniem.
- ⇒ Wskaźnik określający ilość motocykli przypadających na 1000 mieszkańców (54,4) jest dla powiatu kutnowskiego wyższy zarówno od średniej krajowej (28,7), jak i wojewódzkiej (30,2).
- ⇒ Na terenie miasta mieszkańcy mogą korzystać z 15 km ścieżek rowerowych (co stanowi 11,2% wszystkich ulic miejskich). W całym powiecie do dyspozycji rowerzystów jest 17,4 km ścieżek rowerowych.

Środowisko

„Zainicjowane w 1989 r. zmiany ustrojowe w Polsce przyczyniły się do znaczącego postępu społeczno-gospodarczego. Dynamiczny rozwój infrastruktury technicznej rozpoczął się w czasie I kadencji samorządu gminnego już w latach 1990-1994 i przybrał na sile po 2003 roku. Wzrost tempa rozwoju obserwowany od 2000 roku wynikał z priorytetów rozwojowych ośrodków miejskich i wiązał się w głównej mierze z chęcią podniesienia jakości życia mieszkańców (...). W celu przyspieszenia rozwoju społeczno-gospodarczego, niezbędne jest zapewnienie społeczeństwu jak najszerszego dostępu do podstawowej infrastruktury społecznej oraz technicznej. Niewątpliwie, istotnym czynnikiem wewnętrznym decydującym o potencjale rozwojowym jest infrastruktura techniczna”²³, wśród której oprócz sieci dróg, połączeń telekomunikacyjnych, linii energetycznych są sieci wodno-kanalizacyjne.

„Poziom zaawansowania infrastruktury jest kluczową kwestią zarówno dla dotychczasowych, jak i potencjalnych mieszkańców oraz przyszłych inwestorów”²⁴.

Trendy związane ze środowiskiem w Kutnie - fakty i konkluzje strategiczne

- ⇒ *Dostęp do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej przedstawia się w Kutnie następująco: 90,8% mieszkańców korzysta z sieci kanalizacyjnej (w innych miastach skala jest następująca: od 79% w Radomsku do 91,0% w Zduńskiej Woli).*
- ⇒ *94,8% mieszkańców Kutna korzysta z sieci wodociągowej (podczas gdy w miastach z grupy porównawczej kształtuje się to na poziomie od 91,8% w Dębicy do 96,3% w Zduńskiej Woli i Radomsku).*
- ⇒ *Z oczyszczalni ścieków korzysta największy odsetek mieszkańców Kutna (99,9%), najniższy wskaźnik w tym zakresie dotyczy mieszkańców Skarżyska-Kamiennej (83,7%).*
- ⇒ *Na tle miast tworzących grupę porównawczą, Kutno odprowadza najwięcej ścieków (3190 dam³). Ich ilość w stosunku do roku 2007 r. wzrosła o 16,2%.*
- ⇒ *Pod względem ilości odpadów (zmieszane odpady zebrane w ciągu roku), w Kutnie na przestrzeni badanych lat odnotowano lekką tendencję spadkową (z 15724 t w 2007 r. do 15165 t w 2011 r.). Spadek objął także takie miasta*

²³ Potencjał ekonomiczny miast w woj. lubelskim w latach 2000-2010, US w Lublinie, Lublin 2011, s. 106-107.

²⁴ Ibidem.

jak: Ciechanów oraz Dębica. Pozostałe miasta odnotowały wzrost ilości odpadów zmieszanych i zebranych w ciągu roku.

- ⇒ Najwięcej odpadów z gospodarstw domowych przypadających na 1 mieszkańca wytwarzanych jest w Kutnie (251,9 kg na rok, przy czym oznacza to wzrost z poziomu 209,2 kg w 2007 r.).
- ⇒ Kutno cechuje największe zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku (4057 dam³). Jest to wzrost z 3551 dam³ w 2007 r.

Bezpieczeństwo publiczne

„Wyniki badań społecznych na temat poczucia bezpieczeństwa oraz obaw i oczekiwań mieszkańców Polski w dziedzinie bezpieczeństwa są od wielu lat podstawą planowania i wdrażania krajowych i lokalnych działań na rzecz stanu bezpieczeństwa oraz podnoszenia poziomu poczucia bezpieczeństwa obywateli”²⁵. Informacje o deklarowanych oczekiwaniach Polaków w dziedzinie bezpieczeństwa są wykorzystywane do planowania przedsięwzięć na rzecz poprawy w tym zakresie. Wyniki badania przeprowadzonego w pierwszej połowie kwietnia 2011 r. wskazują, że mieszkańcy Polski deklarują wysokie poczucie bezpieczeństwa²⁶.

Trendy związane z bezpieczeństwem publicznym w Kutnie - fakty i konkluzje strategiczne

- ⇒ Nad bezpieczeństwem publicznym i przeciwpożarowym w Kutnie czuwają: Komenda Powiatowa Policji (KPP), Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej oraz Straż Miejska.
- ⇒ Poprawie bezpieczeństwa w mieście służy wprowadzony w 2008 r. monitoring wizyjny, który wg stanu obecnego składa się z 21 kamer i jest obsługiwany przez Straż Miejską.
- ⇒ W latach 2007-2012, na terenie działania KPP w Kutnie, zmniejszyła się ilość przestępstw kryminalnych, co w największym stopniu wpłynęło na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców. Niemniej jednak należy wspomnieć, że ze wszystkich przestępstw skala kryminalnych jest największa. Zwiększyła się natomiast ilość przestępstw drogowych, głównie spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców.

²⁵ Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2011 roku, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Warszawa 2012.

²⁶ Wyniki badania realizowanego przez CBOS Poczucie bezpieczeństwa, zagrożenie przestępczością i stosunek do kary śmierci, przeprowadzonego w dniach 7-13 kwietnia 2011 roku na reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków N=1192.

Tabela 29. Ilość stwierdzonych przestępstw na terenie podległym KPP w Kutnie

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ogółem	1 731	1 714	1 976	2 023	2 056	1 805
W tym:						
Kryminalne	1 234	1 160	1 226	1 181	1 239	1 101
Gospodarcze	117	99	144	182	107	131
Drogowe	293	362	480	485	550	426
W tym z udziałem nietrzeźwych kierowców	241	311	429	444	496	387

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Kutnie.

- ⇒ *Wykrywalność przestępstw na terenie działania KPP w Kutnie w latach 2007-2012 wzrosła z 66,8% w 2007 r. do 74,9% w 2012 r. Dla porównania, wg danych zamieszczonych w raporcie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych „Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2012 r.”²⁷, ogólna wykrywalność w Polsce wyniosła 67,8%.*
- ⇒ *Na przestrzeni lat 2010-2012 spadła ilość przestępstw notowanych w centrum miasta, wzrosła jednak ilość wykroczeń na tym obszarze.*
- ⇒ *Łączna ilość czynności służbowych²⁸ podejmowanych przez Straż Miejską w Kutnie, na przestrzeni analizowanych lat, rosła i wynosiła od 9395 w roku 2007 r. do 10053 w roku 2012. Rok 2012 przyniósł zmniejszenie zastosowanych przez Straż Miejską środków oddziaływania wychowawczego, ilości nałożonych mandatów oraz skierowanych wniosków do sądu. Jeśli chodzi o pozostałe efekty działania Straży Miejskiej to rok 2012 przyniósł następujące rezultaty: 377 osób doprowadzonych do izb wytrzeźwień lub miejsca zamieszkania, 10 ujawnionych przestępstw, 22 osoby ujęte i przekazane Policji oraz 8 zabezpieczeń miejsc przestępstw, katastrof lub innego podobnego zdarzenia albo miejsca zagrożonego takim zdarzeniem.*
- ⇒ *Efekty działań Państwowej Straży Pożarnej w Kutnie w zakresie ochrony przeciwpożarowej pokazują, że zarówno ilość zdarzeń, jak i wysokość poniesionych strat jest wyższa w przypadku miejscowych zagrożeń aniżeli pożarów. Na przestrzeni analizowanych lat tendencję malejącą przyjmuje zarówno wysokość strat spowodowanych pożarami, jak i zagrożeniami miejscowymi. Należy dodać, że łączna wartość uratowanego mienia wynikającego z zagrożeń miejscowych w latach 2010-2012 wyniosła ponad 101 mln zł. Wartość uratowanego mienia z tytułu pożarów była najwyższa w roku 2012 i wyniosła 18,8 mln zł, jednocześnie w tym samym roku zanotowano najniższą od 5 lat wartość strat wynoszącą 230 tys. zł.*

²⁷ Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2012 r., Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Warszawa 2013.

²⁸ Np. pouczenie, mandaty, wnioski do sądu, kontrole porządkowe, rozmowy wychowawcze, itp.

Wyniki badań socjologicznych - wnioski strategiczne

Rozpoczęcie prac badawczych, w związku z opracowaniem nowego dokumentu strategicznego, miało miejsce na początku 2013 roku. Jak już wcześniej wspomniano, przeprowadzone zostały badania warunków życia i jakości usług publicznych świadczonych na terenie miasta. Ankieterzy odwiedzili w tym czasie ponad 370 losowo wybranych gospodarstw domowych. Ich wizytę poprzedziło rozesłanie pod wylosowane adresy listu informującego o badaniu wraz z samą ankietą. Łącznie udało się pozyskać 280 wypełnionych ankiet. Badania nadzorował dr Cezary Trutkowski z Instytutu Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Badanie koncentrowało się na dwóch kwestiach: czynnikach wpływających na jakość życia mieszkańców oraz ocenie usług świadczonych przez instytucje samorządowe.

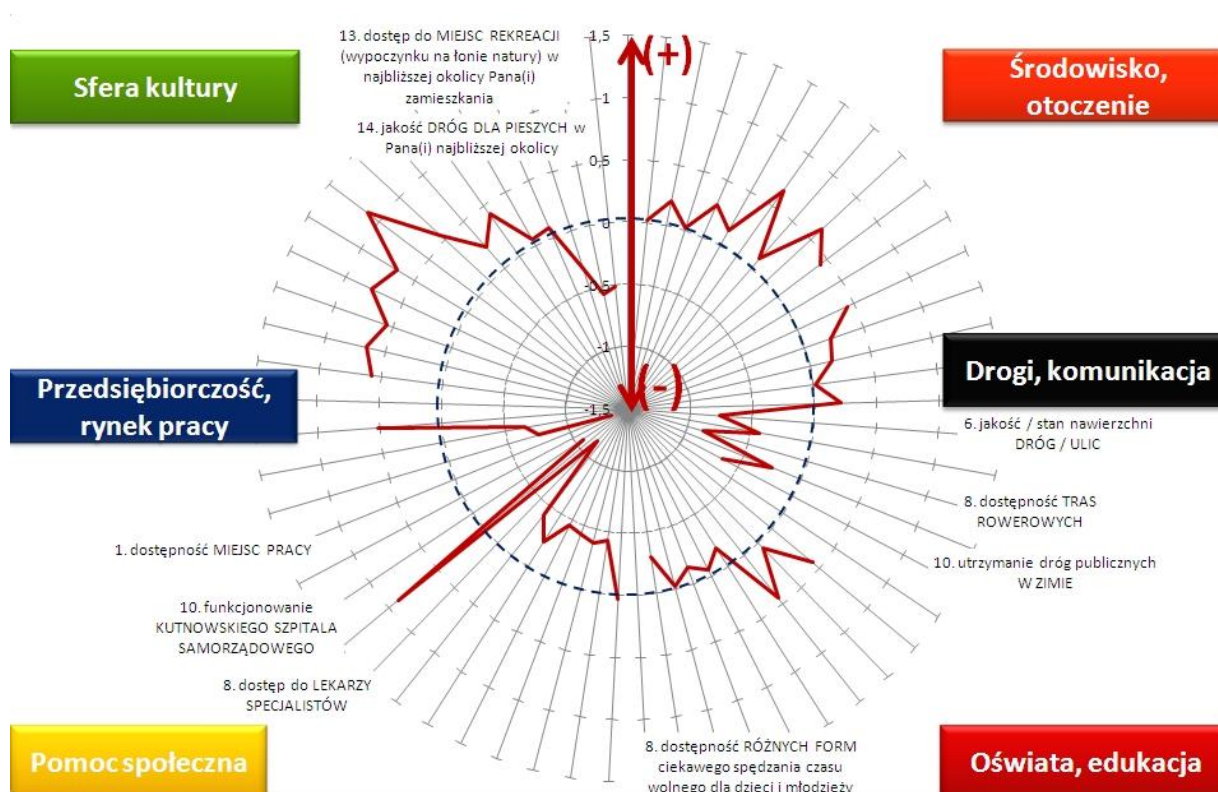
Generalnie ankietowani są zadowoleni z życia w Kutnie i większość osób nie zamierza się stąd wyprowadzać. Jako miejsce do życia Kutno ocenione zostało dobrze. Wśród badanych 34,5% odpowiedziało na to pytanie: „dobrze” lub „bardzo dobrze”, podczas gdy „źle” lub „bardzo źle” odpowiedziało 7,35%. Zauważono także zależność pomiędzy oceną miasta jako miejsca do życia a zainteresowaniem tym, co dzieje się w mieście. Otóż osoby wykazujące większe zainteresowanie sprawami Kutna zdecydowanie lepiej oceniają miasto, w którym żyją. Analogicznie wygląda kwestia oceny miasta zestawiona z aktywnością mieszkańców w organizacjach pozarządowych. Osoby działające w takich organizacjach bardziej pozytywnie patrzą na miasto. Stosunkowo słabo ocenione zostały natomiast relacje międzyludzkie wśród mieszkańców. Jedynie 2,6% badanych uznało, że w takich relacjach w naszym mieście przeważa poczucie solidarności i troska o dobro wspólne. Ich zdaniem dominuje nieufność, ostrożność i dbałość o interes prywatny.

W zakresie polityki informacyjnej miasta zauważono wiele ciekawych zależności. Osoby, które czują się dobrze poinformowane o działaniach władz miasta, zdecydowanie lepiej oceniają miasto jako miejsce do życia. Również sprzyjanie społecznej aktywności mieszkańców i wspieranie ich inicjatyw jest oceniane wyżej w tej grupie badanych. W grupie „niedoinformowanych” jedynie 24% wskazuje, że władze miasta sprzyjają aktywności mieszkańców, podczas gdy w grupie „dobrze poinformowanych” poziom tych wskazań wynosi 98%. Ankietowani dobrze ocenili pracę urzędników Urzędu Miasta oraz ich nastawienie do mieszkańców załatwiających sprawy w magistracie. Ocena ta była tym lepsza, im badany częściej odwiedzał siedzibę urzędu.

Czynniki wpływające na jakość życia w Kutnie oceniane były różnie. Pozytywnie oceniono estetykę budynków publicznych, a także system odbioru śmieci. Słabo oceniono kwestie dotyczące czystości powietrza oraz dbałość instytucji publicznych o stan

środowiska przyrodniczego. Bardzo słabe noty otrzymała infrastruktura drogowa – zarówno jej stan, utrzymanie w zimie, jak i przepustowość głównych tras w godzinach szczytu. Wskazano także na braki w dostępności tras rowerowych. Dobrze ocenione zostały kutnowskie szkoły, przede wszystkim szkoły podstawowe i ponadgimnazjalne. Słabiej w oczach badanych prezentuje się oferta pozaszkolna dla dzieci i młodzieży. Niskie oceny przyznano także dostępności miejsc pracy i szeroko pojętej pomocy dla przedsiębiorców. Jednocześnie pozytywnie oceniony został rozwój dzielnicy przemysłowej Skłęczki. Najślabiej w całym badaniu wypadła służba zdrowia i kwestie związane z pomocą społeczną. Najgorsze oceny przyznano dostępowi do lekarzy specjalistów oraz Kutnowskiemu Szpitalowi Samorządowemu. Jedyne pozytywne opinie w tym obszarze dotyczyły funkcjonowania aptek. W zakresie oferty kulturalnej i sportowej opinie ankietowanych były dobre. Ich zdaniem piętą achillesową Kutna jest dostępność miejsc, w których dorośli mogą spędzać czas wolny poza domem oraz dostęp do miejsc rekreacji (wypoczynku na łonie natury) w najbliższej okolicy.

Wykres 11. Podsumowanie wyników badania społecznego pt. „Badania warunków życia i jakości usług publicznych”

Źródło: dr Cezary Trutkowski, *Badania warunków życia i jakości usług Publicznych – Kutno 2012.*

Bezpośrednio na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Miasta na lata 2014-2020 przeprowadzono również badania socjologiczne, które były rozwinięciem spostrzeżeń płynących z przywołanych wcześniej badań.

Informacje przekazane przez uczestników badań socjologicznych pozwoliły na określenie najważniejszych obszarów problemowych oraz propozycji ich rozwiązań. Zdefiniowano także atuty Kutna, mogące stanowić podstawę jego dalszego rozwoju.

Poniżej zaprezentowano najważniejsze wnioski pochodzące z badań socjologicznych. Szczegółowe wyniki zawarto w dwóch publikacjach: „Raport z badań socjologicznych. Strategia Rozwoju Miasta Kutna na lata 2014-2020. Wyniki badań ilościowych” oraz „Raport z badań socjologicznych. Strategia Rozwoju Miasta Kutna na lata 2014-2020. Wyniki badań jakościowych”.

Atuty Kutna

Nasze miasto

Z badań wyłania się stosunkowo pozytywny obraz Kutna. Najczęściej wynika to z faktu, iż jest to miasto rodzinne respondentów, do którego mają sentyment. Atutem dla wielu jest wielkość miasta, które w ich opinii nie jest „ani za duże, ani za małe” oraz korzyści z tego wynikające, między innymi spokojniejszy niż w dużych miastach tryb życia i zapewnienie podstawowych elementów potrzebnych do życia. Na przestrzeni ostatnich 5 lat zmiany warunków do życia w Kutnie oceniono bardziej pozytywnie niż w kraju.

Atutem miasta jest silna identyfikacja mieszkańców z marką Kutna „Kutno - miasto róż”, co rozpoczyna proces kształtowania postaw sprzyjających budowaniu poczucia tożsamości i przynależności lokalnej.

Lokalizacja, komunikacja, infrastruktura drogowa

W wypowiedziach badanych pojawia się szereg odniesień do korzystnej lokalizacji Kutna oraz jego układu komunikacyjnego. Dogodne położenie miasta oraz istniejące połączenia drogowe i kolejowe były wskazywane wielokrotnie jako pozytywne aspekty zamieszkiwania w Kutnie. Lokalizacja wskazywana była jako jedna z głównych przyczyn rozwoju gospodarczego miasta. Stosunkowo krótki czas dojazdu do trzech największych pobliskich miast: Płocka, Łodzi oraz Warszawy powoduje, że braki w ofercie miasta można uzupełniać w większych ośrodkach miejskich.

Gospodarka przestrzenna i estetyka miasta

Respondenci docenili poprawę estetyki miasta. Zwracano uwagę na odnowiony dworzec PKP, który jest wizytówką miasta. Z wypowiedzi badanych wynika jednak, że we wspomnianym zakresie pozostaje jeszcze wiele do zrobienia.

Przedsiębiorczość

Rozwój gospodarczy miasta, w tym dzielnicy przemysłowej Skłęczki, jest jednym z najważniejszych elementów poprawy jakości życia w Kutnie. Podkreślano przychylny stosunek władz miasta do inwestorów oraz widoczny rozwój miasta pod względem miejsc pracy i powstawania nowych zakładów. Poprawa sytuacji na rynku pracy, zdaniem badanych, powoduje wzrost dochodów mieszkańców, a co za tym idzie umożliwi rozwój miasta w innych obszarach. Zdaniem respondentów głównym zasobem miasta, który może stanowić podstawę jego rozwoju jest przede wszystkim rynek pracy.

Opinie przedsiębiorców, w większości zadowolonych z lokalizacji firmy w Kutnie, wskazują na fakt, iż mając możliwość przeniesienia firmy do innego miasta, nie zdecydowałiby się na ten krok. Stanowi to podstawę do dalszych działań zmierzających do przyciągnięcia potencjalnych pracodawców do Kutna. W tym kontekście nie zaskakuje opinia wyrażona w badaniach, iż Kutno to miasto z perspektywami. Potwierdzają to wypowiedzi samych przedsiębiorców, spośród których większość ocenia dobrze swoją sytuację ekonomiczną, a w najbliższym czasie planuje działania na rzecz rozwoju firmy. Informację pracodawców o braku na rynku kutnowskim odpowiednio wykwalifikowanych pracowników należy potraktować jako szansę rozwoju szkolnictwa zawodowego i technicznego.

Sposoby spędzania wolnego czasu

W opinii badanych miasto ma stosunkowo bogatą ofertę kulturalną i rozrywkową oraz zapewnia szerokie możliwości rozwijania zainteresowań. Generalnie, oceniając zmiany na przestrzeni kilku lat, zauważone zostały pozytywne aspekty tej oferty, tj.: rozwijające

się życie kulturalne, odnowione instytucje kultury, duże wsparcie miasta dla sportu, dostępność oferty zarówno dla dzieci, jak i dla dorosłych. W tym kontekście często wspomniany był Aquapark Kutno, odnowiony Kutnowski Dom Kultury oraz Centrum Teatru, Muzyki i Tańca. Rodzice docenili również fakt funkcjonowania firm i miejsc oferujących różnorodne sposoby spędzania czasu z dziećmi. Liczne zastrzeżenia budzi jednak stan publicznych placów zabaw.

Edukacja

Edukacja przedszkolna oraz szkolna (szkoły podstawowe i gimnazja) oceniona została przez badanych pozytywnie. Potwierdzeniem tego stanu jest deklaracja badanych rodziców, iż gdyby mieli jeszcze raz podjąć decyzję o wyborze szkoły czy przedszkola, wybraliby tę samą placówkę. Rodzice są również zadowoleni z możliwości, jakie daje szkoła w zakresie uczestnictwa dzieci w zajęciach dodatkowych (sportowych, plastycznych, matematycznych, języka angielskiego, rytmiki), w tym prowadzonych na świetlicach szkolnych. Większość rodziców deklaruje, że oferta zajęć pozaszkolnych dla dzieci starszych jest dość bogata i każdy może znaleźć coś dla siebie.

Kutno *in minus*, czyli obszary wymagające poprawy

Główne wyzwania dla naszego miasta

Najczęściej wymienianą barierą rozwoju Kutna, zdaniem badanych, była mentalność mieszkańców, tj. brak otwartości na innowacje, na nowe pomysły, brak chęci do

działania, narzekanie, czarnowidztwo, brak wiary w młodych ludzi, krytykowanie wszelkich inicjatyw, brak zaangażowania w życie społeczne.

Wśród opinii młodych mieszkańców dominuje pogląd, iż w Kutnie nie ma nic ciekawego do zobaczenia czy pokazania i brakuje miejsc do spędzania wolnego czasu. Zauważalne jest przeświadczenie o ubogiej ofercie rynku pracy, wyczuwalny jest brak dostatecznej więzi z miastem. Jedynie co dziesiąty młody kutnianin wiąże przyszłość z miastem.

Konkluzją może być opinia jednej z ankietowanych, która zauważyła, że powrót młodych ludzi do miasta po skończeniu nauki traktowany jest jako porażka i oznacza, że w większym mieście im się „nie udało”. Jest to wyraźny sygnał, iż potrzebne są działania, by zmieniać wizerunek Kutna w oczach młodych.

Kolejnym wyzwaniem dla miasta, wskazywanym jako istotna bariera rozwoju, jest odpływ ludzi, szczególnie młodych. Badani zwracali szczególną uwagę na utrudniony start zawodowy młodych ludzi w Kutnie. Z uwagi na deficyt atrakcyjnych miejsc pracy, zdaniem badanych, ludzie są zmuszeni migrować w poszukiwaniu zatrudnienia. Mieszkańcy, którzy wyjeżdżają, powinni być postrzegani jako niewykorzystany zasób miasta.

Odpowiedzią na problem migracji młodych miałyby być przede wszystkim polityka władz miasta, która wpłynęłaby pozytywnie na rynek pracy, na przykład poprzez wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy. Wskazywano na konieczność podjęcia dalszych działań w kierunku rozszerzania dzielnicy przemysłowej Skłęczki. Czynnikiem hamującym odpływ mieszkańców, zdaniem respondentów, może być również rozwój oferty w zakresie kultury, sportu i rekreacji.

W celu sprawdzenia, jaki wpływ mają rodzice na decyzje migracyjne dzieci, zapytano czy chcieliby, aby ich dzieci osiedliły się w Kutnie w dorosłym życiu. Wszyscy zaznaczyli, że nie zamierzają wpływać na decyzje dzieci. Będzie to ich indywidualny wybór, który będzie zależał od perspektyw rozwoju Kutna. Na pytanie, co powoduje, iż mieszkańcy Kutna decydują się pozostać w „mieście róż”, badani odpowiadali: praca, którą tu wykonują; dzieci, które chodzą tu do szkoły; pomoc rodziny, znajomych; sentyment, który posiadają do miasta; niższe koszty oraz spokojne tempo życia.

Dla potencjalnych migrantów najistotniejszymi elementami, które mogą być przyczyną przeprowadzki do Kutna, jest praca oraz związek partnerski. Dodatkowo, czynnikami, które sprzyjają przeprowadzce, są uciążliwe i kosztowne dojazdy do pracy w innych miastach. Drugi biegun stanowią elementy, będące barierą osiedlenia się w Kutnie. Wśród nich znalazły się:

- Przeświadczenie o lepszej ofercie edukacyjnej i perspektywach rozwoju dla dzieci w większych miastach;
- Świadomość, że w większym mieście jest lepszy dostęp do lekarzy specjalistów;

- Porównywalne koszty życia w Kutnie w stosunku do większych miast;
- Coraz szybszy dojazd do Kutna, który zmniejsza się wraz z rozwojem sieci dróg;
- Obiegowa opinia na temat słabo rozbudowanej oferty rozrywkowej, szczególnie wieczorami i w tygodniu.

Pozostałe minusy wpływające na jakość zamieszkiwania w Kutnie

Lokalizacja, komunikacja i infrastruktura drogowa

Badani zauważyli, że w mieście są dzielnice słabo skomunikowane z centrum. Jednym z poważniejszych problemów w tym zakresie jest brak dogodnej komunikacji z obszarem dzielnicy przemysłowej Skłęczki. Braki te dotyczyły:

- Infrastruktury drogowej wiodącej do dzielnicy Skłęczki, której przepustowość w godzinach szczytu jest niedostateczna;
- Braku dogodnych połączeń autobusowych komunikacji miejskiej. Zwracano uwagę na konieczność przeorganizowania linii autobusowych oraz rozkładów jazdy, a także zagęszczenia kursów;
- Braku rozwiniętej sieci ścieżek rowerowych, np. łączących miasto z dzielnicą przemysłową Skłęczki.

Wskazywano również na konieczność remontu niektórych dróg, chodników oraz budowy nowych ścieżek rowerowych. Ponadto, zwracano uwagę na problem braku dostosowania chodników do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz rodzin z małymi dziećmi.

Pojawiły się także konkretne propozycje, mające poprawić komunikację w mieście, takie jak:

Wprowadzenie możliwości kupna biletu autobusowego w biletomatach z możliwością płatności kartą płatniczą;

Stworzenie miejskiego systemu wypożyczania rowerów.

Gospodarka przestrzenna i estetyka miasta

Zdaniem badanych gospodarka przestrzenna wymaga uporządkowania. Wskazywano na istnienie zaniedbanych części miasta, budynków, fragmentów infrastruktury drogowej, placów zabaw dla dzieci. Zwracano uwagę na konieczność regulacji sytuacji prawnej niektórych nieruchomości, np. „dzikiego parkingu” nad Ochnią przy ulicy Podrzecznej czy części ulicy Sienkiewicza. Zdaniem respondentów gospodarka przestrzenna ma duży wpływ na rozwój miasta i takie zjawiska jak: niedostateczne powiązanie niektórych dzielnic z centrum miasta, „odwrócenie się” miasta od niektórych zaniedbanych dzielnic, bierność miasta w zakresie poszerzania terenów inwestycyjnych i pod budownictwo wielorodzinne mogą w przyszłości skutkować spowolnionym rozwojem Kutna. Często podnoszony przez mieszkańców był temat parkingu w centrum miasta. Generalnie dominował pogląd, iż duży parking w tym miejscu powinien istnieć.

Ankietowani zwracali również uwagę na utrzymanie czystości w mieście, kolorystykę odnawianych budynków, uporządkowanie przestrzeni publicznej oraz dbałość o tereny zielone. Zdaniem mieszkańców szybkiej interwencji wymagają: kamienice w okolicach dworca PKP, przy ulicy Kościuszki (pomiędzy ul. Barlickiego i ul. Królewską), przy ulicy Królewskiej, teren po stadionie „Czarnych”, kaplica cmentarna w Kuczkowie, zajazd pocztowy – tzw. Pałac Saski oraz fontanna na placu Piłsudskiego. Z poprawą estetyki i wizerunku centrum Kutna wiąże się plan rewitalizacji Placu Wolności i Rynku Zduńskiego. Pomysł ten poddano ocenie mieszkańców. Większość badanych przychylenie odniosła się do tej propozycji, z zastrzeżeniem, aby pozostawić tam miejsca parkingowe.

Mieszkańcy domagają się ponadto większej ilości róż w „mieście róż”. Dobrze widziane byłoby większe „zazielenienie” ulicy Królewskiej, np. w postaci kwiatów na balkonach. Zauważono także brak egzekwowania obowiązku sprzątnięcia psich odchodów od właścicieli wyprowadzających czworonogi w miejscach uczęszczanych przez rodziny z małymi dziećmi, np. w parku nad Ochnią.

Sposoby spędzania wolnego czasu

W opiniach ankietowanych pojawiły się zarzuty dotyczące oferty związanej ze spędzaniem wolnego czasu w mieście. Dotyczyły one w szczególności:

- Faktu, iż w mieście niewiele się dzieje, również wieczorami: puby, restauracje, kawiarnie są bardzo szybko zamykane. Potrzebnych jest więcej miejsc, gdzie można spędzić czas w towarzystwie. Opinie te pojawiały się w kontekście gości biznesowych. Temat podnoszony był przez osoby reprezentujące różne grupy wiekowe: począwszy od uczniów, poprzez osoby powyżej trzydziestego roku życia, kończąc na seniorach. Ostatnia grupa wskazywała także na potrzebę organizacji spotkań z podróżnikami czy artystami. Uczniowie z kolei narzekali na ograniczoną możliwość udziału w działaniach społecznych oraz artystycznych;
- Niepełnego wykorzystania terenu Centrum Małej Ligi Baseballowej. W większości przypadków mieszkańcy wiedzą, że nie jest to obiekt będący w zarządzaniu władz miasta, jednak chcieliby, by sytuacja ta uległa zmianie i obiekt był bardziej otwarty dla mieszkańców;
- Braków w ofercie spędzania wolnego czasu dla dzieci, np. skateparku, gokartów, ścianki wspinaczkowej, parku linowego. Wiele uwagi poświęcono tematowi placów zabaw. Wskazywano na ich złą jakość, konieczność modernizacji i unowocześnienia;
- Nieciekawej oferty turystycznej i muzealnej. Powtarzającego się charakteru zajęć w muzeum i w bibliotece;
- Braku zajęć dla dzieci organizowanych w sobotę i niedzielę;
- Braku oferty dla rodziców z najmniejszymi dziećmi oraz kobiet w ciąży, co jest szczególnie istotne w obliczu problemów demograficznych. Respondenci podnosili temat deficytu: profesjonalnej oferty rekreacyjnej dla kobiet w ciąży, specjalistycznej oferty rekreacyjnej, z której można by skorzystać z małym dzieckiem albo w ciąży (np. joga), braku miejsc, do których można pójść z małym dzieckiem, które zapewniałyby możliwość przewinięcia dziecka, nakarmienia go, czy miejsca, w którym można zostawić dziecko na kilka godzin pod opieką profesjonalisty.

Respondenci zasugerowali ponadto:

Wyjście z ofertą muzealną na zewnątrz budynku do osób, które nie mają śmiałości ani pomysłu dostrzeżenia i zapoznania się ze sztuką;

Kontynuowanie organizacji Święta Róży w takiej formule, w jakiej jest organizowane od kilku lat, czyli obejmującej swoim obszarem prawie całe centrum, a także zorganizowanie dodatkowych, podobnych imprez promujących miasto poza jego granicami oraz mogących stanowić ciekawą formą spędzania czasu dla mieszkańców i gości;

Budowę profesjonalnej hali sportowej dla zawodowej ligi koszykówki;

Stworzenie zbiornika wodnego w okolicach Dybowa, który mógłby być odpowiedzią na brak w okolicy większych zbiorników tego typu;

Wykorzystanie wielokulturowych korzeni Kutna do rozwoju turystyki (np. otwarcie lokali gastronomicznych z kuchnią żydowską).

Opieka zdrowotna

Bardzo nisko przez badanych oceniony został poziom usług Kutnowskiego Szpitala Samorządowego. Zły wizerunek kutnowskiego szpitala zauważany jest nawet przez osoby jedynie pracujące w Kutnie i niekorzystające z jego usług. Pojawiły się zarzuty dotyczące zarówno jakości opieki medycznej w szpitalu, jak i jego sytuacji finansowej.

W przypadku oferty publicznej opieki zdrowotnej, braki dotyczyły najczęściej lekarzy, głównie specjalistów dziecięcych. Badani wskazywali brak odpowiedniego poziomu opieki geriatrycznej, co ma znaczenie w kontekście zmian demograficznych.

Przedsiębiorczość i oferta dla biznesu

Oczekiwania przedsiębiorców dotyczą dwóch kwestii: wprowadzeniu ulg podatkowych oraz pomocy w pozyskiwaniu środków unijnych. Zdaniem tej grupy ankietowanych warto również zwrócić uwagę na kilka braków w ofercie dla osób przebywających w Kutnie czasowo, w tym gości biznesowych. W opinii badanych brak jest miejsc, które wieczorami mogłyby dostarczyć rozrywki, możliwości spędzania wolnego czasu w sposób atrakcyjny. Zarówno osoby dojeżdżające, które zostają tu na noc, jak i klienci firm, narzekają na ograniczoną ofertę gastronomiczną i rozrywkową. Jest to jeden z powodów rezygnacji z noclegu w Kutnie na rzecz np. Warszawy.

Również oferta hotelowa nie jest wystarczająca. Brak jest sieciowego hotelu o międzynarodowym standardzie, co powoduje, że wielu gości decyduje się na nocleg w Warszawie i dojazd do Kutna. Czasami brakuje wystarczającej liczby miejsc w kutnowskich hotelach i trzeba je rezerwować z dużym wyprzedzeniem.

Jakość usług taksówkarskich zdecydowanie odbiega od standardów obowiązujących w tym zakresie. Zastrzeżenia dotyczą: braku możliwości płacenia kartą płatniczą, złej jakości samochodów, pobierania opłaty za dojazd do klienta.

Bezpieczeństwo

Pomimo, iż w opinii mieszkańców w mieście jest w miarę bezpiecznie, to jednak poczucie to obniżają m.in.:

- Zbyt duży ruch uliczny, szczególnie na terenie osiedli;
- Brak przejścia dla pieszych od przystanku przy obwodnicy od strony Płocka do aquaparku;
- Brak progów zwalniających w niektórych miejscach;
- Obecność osób bezdomnych w centrum miasta;
- Obecność osób pijanych i żebrzących w rejonie dworca PKP;
- Powtarzające się przypadki kradzieży oraz wybryki chuligańskie, zwłaszcza niszczenie aut i placów zabaw;
- Brak patroli policyjnych na mniej zasiedlonych terenach, koncentracja na działaniach represyjnych a nie prewencyjnych;
- Dostępność nielegalnych używek.

Edukacja

W zakresie edukacji na poziomie przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów nie odnotowano istotnych braków. Pojawiły się głosy dotyczące m.in.: potrzeby otwarcia szkoły na osiedlu Dybów, problemu z zapisaniem niepełnosprawnego dziecka do klasy integracyjnej oraz braku takich klas w gimnazjach czy też wysokich kosztów pobytu dziecka w żłobku.

W zakresie szkolnictwa ponadgimnazjalnego zauważono brak dostosowania profili szkolnictwa zawodowego do oczekiwań lokalnych pracodawców, co stanowi zdaniem respondentów barierę dla rozwoju miasta.

W obrębie szkolnictwa wyższego poruszono kwestię niedoboru bazy naukowej stanowiącej źródło wykwalifikowanej kadry pracowniczej dla potencjalnych inwestorów.

W analizowanym obszarze pojawił się następujący, konkretny postulat:

Zapewnienie dzieciom szkół ponadgimnazjalnych możliwości korzystania z usług miejskich (np. aquaparku) na zasadach, na jakich korzystają z nich dzieci ze szkół podstawowych i gimnazjalnych (mimo ograniczenia, że szkolnictwo ponadgimnazjalne nie podlega samorządowi miasta).

Rynek pracy

Respondenci wskazują, że rynek pracy w Kutnie jest rynkiem trudnym zarówno dla pracodawców, jak i osób pracujących, a poszczególne osoby zwykle oceniają go z punktu widzenia pozycji, jaką na nim zajmują. Wydaje się jednak, iż Kutno nie jest w tym zakresie ewenementem, co potwierdzają wyniki badań regionalnych i ogólnopolskich.

Pracodawcy przyznawali, że trudno jest znaleźć w Kutnie pracowników w niektórych zawodach i potrzebne jest ich doksztalanie. Jednocześnie pojawiały się opinie, iż problem stanowią nie tylko kwalifikacje, ale również odpowiednie umiejętności interpersonalne oraz chęci do pracy. W związku z tym przedsiębiorcy przyznają, że poszukują pracowników nie tylko w najbliższej okolicy, ale i w innych miastach. Pojawiły się również negatywne opinie na temat kandydatów do pracy w Kutnie: roszczeniowe podejście do pracodawcy, oczekiwania dużych zarobków „na start”, brak chęci do pracy.

Problem braku dopasowania kwalifikacji kandydatów do pracy zgodnych z oczekiwaniami pracodawców funkcjonujących na lokalnym rynku zauważony został przez różne grupy respondentów. Wymieniane były konkretne zawody i stanowiska, których brakuje na lokalnym rynku, takie jak: specjalista procesów produkcji metalowej, operator maszyn numerycznych i skrawających, operator robotów spawalniczych, spawacz, ślusarz, technik mechanik, technik elektryk, automatyk oraz pracownik sprzedaży. Generalnie odczuwalny jest deficyt pracowników wykształconych w przemysłowej kulturze technicznej, których można łatwo przysposabiać do różnych stanowisk.

W opinii ankietowanych pracowników (głównie powyżej 50. roku życia) dominuje przekonanie, że o pracę w Kutnie jest trudno, zarobki są niskie, a pracodawcy mało atrakcyjni. Generalnie mieszkańcy pokładają nadzieję w rozwijającej się dzielnicy przemysłowej, która powoli zmienia tę sytuację i może mieć istotny wpływ na rozwój miasta w przyszłości.

Analiza SWOT

Analiza SWOT ma na celu określenie mocnych i słabych stron miasta, szans oraz zagrożeń. Daje możliwość zobrazowania jego obecnej sytuacji oraz stanowi podstawę do przyszłego określania celów.

Narzędzie to ma szczególne znaczenie w analizie strategicznej. Pozwala na kompleksowe zbadanie otoczenia organizacji i jej wewnętrzną analizę. Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu).

„Wszystkie czynniki mające wpływ na bieżącą i przyszłą pozycję organizacji dzieli się na:

- zewnętrzne w stosunku do organizacji i mające charakter uwarunkowań wewnętrznych;
- wywierające negatywny wpływ i mające wpływ pozytywny.

Ze skrzyżowania tych dwóch podziałów powstają cztery kategorie czynników:

1. Zewnętrzne pozytywne: szanse;
2. Zewnętrzne negatywne: zagrożenia;
3. Wewnętrzne pozytywne: mocne strony;
4. Wewnętrzne negatywne: słabe strony”²⁹.

Mocne i słabe strony wynikają ze stanu obecnego, natomiast szanse i zagrożenia to zjawiska spodziewane w przyszłości. Na mocne i słabe strony wspólnota lokalna może wywierać wpływ w zakresie planowania i zarządzania. Z kolei szanse i zagrożenia to czynniki

²⁹ G. Gierszewska, M. Romanowska, *Analiza strategiczna przedsiębiorstwa*, Warszawa 2009, s. 189-198.

o charakterze obiektywnym, na które społeczność lokalna nie ma bezpośredniego wpływu³⁰.

„W analizie SWOT nie jest konieczne systematyczne wyodrębnianie i opisywanie wszystkich czynników, ale zidentyfikowanie kluczowych, które mogą mieć decydujący wpływ na przyszłość organizacji”³¹.

Analizę SWOT miasta Kutna sporządzono w oparciu o:

- przygotowany w pierwszym etapie prac *Raport Otwarcia* – diagnozę sytuacji społeczno-ekonomicznej miasta Kutno w latach 2007-2012,
- wyniki badań socjologicznych (ilościowe oraz jakościowe) z różnymi grupami mieszkańców miasta,
- wiedzę i doświadczenie członków Rady Strategii.

Analiza SWOT odnosi się do wszystkich dziedzin życia miasta Kutna i jego mieszkańców, wobec czego może odnosić się do szerszego obszaru niż zakres kompetencyjny samorządu gminnego.

Mocne strony Kutna:

- 1.** Dzielnica Przemysłowa, w tym tereny inwestycyjne włączone do ŁSSE.
- 2.** Dobra kondycja średnich i dużych przedsiębiorstw gwarantujących stałą ilość miejsc pracy.
- 3.** Funkcjonujący w mieście terminal intermodalny.
- 4.** Rozwinięty sektor usług bankowych.
- 5.** Samorząd sprzyjający rozwojowi gospodarczemu.
- 6.** Stabilność finansowa miasta.
- 7.** Rozwinięte przetwórstwo rolno-spożywcze.
- 8.** Bezpieczeństwo energetyczne.
- 9.** Dobrze zorganizowana gospodarka odpadami.
- 10.** Wysoki procent pokrycia miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.
- 11.** Dobrze rozwinięta infrastruktura pomocy społecznej.
- 12.** Aktywność oraz potencjał organizacji pozarządowych.
- 13.** Rozwinięta baza oraz szeroka oferta kulturalna, w tym unikalne Świąto Róży.
- 14.** Wypracowana marka miasta – Kutno – miasto róż.
- 15.** Bogata oferta sportowa, w tym Aquaparku Kutno.

³⁰ M. Pytlak, *Planowanie rozwoju społeczno-gospodarczego gminy – krytyczna analiza strategii rozwoju wybranych gmin zachodniego pasma aglomeracji warszawskiej*, [w:] Rocznik Żyrardowski, Tom IX/2011, s. 359-361.

³¹ G. Gierszewska, M. Romanowska, *Analiza strategiczna przedsiębiorstwa*, Warszawa 2009, s. 189-198.

16. Kompleksowa opieka przedszkolna i żłobkowa.
17. Nowoczesna baza dydaktyczna oraz dobrze zorganizowana sieć szkół i przedszkoli.
18. Funkcjonowanie szkoły wyższej.

Szanse Kutna:

1. Położenie geograficzne w centrum Polski.
2. Dostępność komunikacyjna (w tym: uruchomienie węzła Kutno – Wschód przy autostradzie A1, modernizacja węzła kolejowego oraz trasy E20, utworzenie łódzkiej kolei aglomeracyjnej).
3. Środki pomocowe z Unii Europejskiej (nowa perspektywa finansowa na lata 2014-2020).
4. Rewitalizacja centrum miasta.
5. Napływ kapitału zagranicznego w postaci bezpośrednich inwestycji zagranicznych.
6. Inwestycje w formule partnerstwa publiczno–prywatnego.
7. Potencjał turystyki biznesowej.
8. Rozwój układu aglomeracyjnego – współpraca z gminami ościennymi.

Słabe strony Kutna:

1. Niekorzystne trendy demograficzne (zmniejszająca się liczba mieszkańców miasta, ujemne saldo migracji).
2. Bezrobocie, szczególnie wśród młodzieży i kobiet powyżej pięćdziesiątego roku życia.
3. Niewystarczający poziom spójności polityki prorodzinnej.
4. Niski poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców.
5. Niedostateczny system wsparcia dla przedsiębiorców.
6. Zmniejszająca się powierzchnia miejskich terenów inwestycyjnych.
7. Odbiegająca od oczekiwań pracodawców oferta kształcenia zawodowego i technicznego.
8. Niezadowalający poziom cyfryzacji szkół.
9. Niedostosowana do potrzeb użytkowników infrastruktura drogowa.
10. Niewystarczająca ilość zagospodarowanych miejskich terenów rekreacyjnych (w tym nowoczesnych, ogrodzonych placów zabaw) oraz terenów zielonych.
11. Niska atrakcyjność architektoniczna centrum miasta (brak ładu przestrzennego, chaos reklamowy, zły stan zabytków).

- 12.** Istniejące bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych.
- 13.** Zbyt mała liczba miejsc hotelowych.
- 14.** Niewystarczająca ilość terenów przeznaczonych pod wielorodzinne budownictwo mieszkaniowe.
- 15.** Brak programu wsparcia budownictwa mieszkań dla rodzin średniozamożnych.
- 16.** Niedostateczna liczba mieszkań socjalnych.
- 17.** Niezadowalający poziom bezpieczeństwa (zbyt mała ilość pieszych patroli Policji i Straży Miejskiej, niewystarczająca liczba miejsc objętych monitoringiem).
- 18.** Niezadowalający stan infrastruktury technicznej (mało wydajna sieć wodociągowa, niedostatecznie rozwinięta sieć gazowa).
- 19.** Niepełna baza infrastruktury sportowej.
- 20.** Niewystarczająca baza lokalowa Muzeum Regionalnego oraz Miejskiej Biblioteki Publicznej.
- 21.** Zła sytuacja szpitala oraz niski poziom publicznej specjalistycznej opieki medycznej.
- 22.** Niewystarczający poziom opieki nad osobami starszymi (opieka geriatryczna).
- 23.** Brak hospicjum stacjonarnego.
- 24.** Niski poziom identyfikacji mieszkańców z miastem.
- 25.** Niewystarczająca aktywność środowisk politycznych, gospodarczych i społecznych – brak ośrodka debaty publicznej.

Zagrożenia dla Kutna:

- 1.** Wahania koniunktury gospodarczej.
- 2.** Wzrost poziomu bezrobocia.
- 3.** Niekorzystne uregulowania prawne (i ich częste zmiany) na szczeblu centralnym wobec jednostek samorządu terytorialnego.
- 4.** Brak centralnych programów łagodzenia skutków zachodzących przemian demograficznych.
- 5.** Odpływ mieszkańców do innych ośrodków.
- 6.** Konkurencja zewnętrzna w zakresie pozyskiwania kapitału i pracowników.
- 7.** Odpływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych.
- 8.** Marginalizacja pozycji miasta w województwie.

Wizja miasta 2020

- określa pożądany stan miasta w przyszłości.

***Kutno regionalnym biegunem wzrostu
o silnie rozwiniętej gospodarce
i wysokiej jakości życia mieszkańców***

Misja miasta

- określa, w jaki sposób należy prowadzić działania, by dążyć do realizacji wizji.

***Kutno miastem wspierającym swoich
mieszkańców poprzez rozwój przedsiębiorczości,
infrastruktury, kapitału społecznego
i usług publicznych***

Strategiczne kierunki rozwoju Kutna

Cele strategiczne wskazują pożądane kierunki rozwoju miasta. Mają za zadanie sprecyzowanie stanu, który gmina chce osiągnąć. Uwzględniać powinny możliwe do osiągnięcia warunki życia, o które mieszkańcy zabiegają i do których dążą. Realizacja celów szczegółowych, w ramach poszczególnych celów strategicznych, odbywać się będzie poprzez proponowane, konkretne działania.

Diagnoza sytuacji społeczno-ekonomicznej Kutna uzupełniona o wyniki badań ilościowych i jakościowych, przeprowadzoną analizę SWOT miasta oraz prace warsztatowe z udziałem członków Rady Strategii pozwoliły na zdefiniowanie trzech priorytetowych celów strategicznych rozwoju miasta na lata 2014-2020:

Strategia Rozwoju Miasta Kutna na lata 2014-2020, zawarte w niej cele oraz działania wpisują się w inne obowiązujące dokumenty o charakterze strategicznym i planistycznym. Zapisy Strategii są spójne między innymi z następującymi opracowaniami:

- „Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”;
- „Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”;
- „Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju”;
- „Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie”;
- „Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030”;

- „Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki” (SIEG);
- „Program Rozwoju Przedsiębiorstw do 2020 r.”;
- „Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego”;
- „Strategia Rozwoju Transportu”;
- „Strategia Sprawne Państwo”;
- „Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego”;
- „Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP 2022”;
- „Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012-2020”;
- „Krajowa Polityka Miejska” - projekt, wersja I;
- „Wskaźniki zrównoważonego rozwoju Polski” - GUS 2011;
- „Perspektywa uczenia się przez całe życie” - Rada Ministrów 2013;
- „Strategia rozwoju województwa łódzkiego 2020. Aktualizacja styczeń 2013”;
- „LORIS - Regionalna Strategia Innowacji Województwa Łódzkiego”;
- „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego” przyjęty Uchwałą nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010 r.;
- „Plan Przeciwdziałania Depopulacji w Województwie Łódzkim”.

CEL STRATEGICZNY I

ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I OTOCZENIA BIZNESU

Cel strategiczny I wpisuje się w realizację wizji Kutna jako „regionalnego bieguna wzrostu o silnie rozwiniętej gospodarce”. Skupia on następujące cele szczegółowe, które ściśle ze sobą korespondują:

Cel szczegółowy 1. Stwarzanie warunków do rozwoju przedsiębiorczości

Cel szczegółowy 2. Zwalczanie bezrobocia i wspieranie aktywizacji zawodowej
mieszkańców

Cel szczegółowy 3. Wzmacnianie atrakcyjności inwestycyjnej miasta

Kołem zamachowym gospodarki Kutna są średnie i duże przedsiębiorstwa, których zdecydowana większość zlokalizowana jest w dzielnicy przemysłowej Skłęczki. Łącznie zapewniają one ok. 6 tys. miejsc pracy. Wzrost liczby podmiotów funkcjonujących w dzielnicy Skłęczki na przestrzeni ostatnich lat (wg stanu na styczeń 2014 r. łącznie jest ich ponad 50) spowodował wzrost zatrudnienia (z poziomu ok. 2 700 pracujących w 2007 r. do poziomu ok. 6 000 w 2014 r.), jak również częściowo zniwelował poziom bezrobocia na lokalnym rynku pracy.

Wartym podkreślenia jest fakt, że wszystkie firmy strefowe zwiększyły sumarycznie zatrudnienie w drugim półroczu 2013 r. o ok. 5,7%. Należy jednak zwrócić uwagę, iż z badania przedsiębiorców przeprowadzonego na potrzeby niniejszej strategii wynika, iż grupa 73,2% badanych pracodawców zatrudnia pracowników spoza Kutna. To samo badanie pokazuje, że połowa ankietowanych przedsiębiorców uważa, iż na kutnowskim rynku pracy brakuje odpowiednio wykwalifikowanych pracowników. W ich opinii w Kutnie widoczny jest deficyt przede wszystkim samodzielnych specjalistów, np. informatyków, handlowców i pracowników produkcyjnych. Część badanych pracodawców wskazuje na brak wykwalifikowanej kadry wyższego i średniego szczebla. W zakresie kwalifikacji i umiejętności pracodawcy najczęściej skarżą się na brak motywacji do pracy, doświadczenia zawodowego, fachowej wiedzy oraz kwalifikacji zawodowych potwierdzonych certyfikatami. Wskazują oni również na brak znajomości języków obcych, brak umiejętności obsługi klienta oraz brak umiejętności organizacji pracy. Oznacza to niedopasowanie kwalifikacji i kompetencji potencjalnych pracowników do potrzeb rynku pracy. W tym miejscu należy podkreślić, iż dla

przyszłego inwestora najistotniejszym czynnikiem wpływającym na postrzeganie danego terenu jako atrakcyjnego inwestycyjnie jest wielkość i jakość zasobów rynku pracy³².

Analizy wskazują, że problemem kutnowskiej gospodarki jest niski poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców oraz brak wsparcia dla rozwoju sektora MŚP. Ich wzrost mógłby przyczynić się do poprawy sytuacji na rynku pracy, a tym samym do podniesienia atrakcyjności Kutna jako miejsca do pracy.

Powodzenie realizacji zadań w ramach Celu strategicznego I jest uwarunkowane ścisłą współpracą na szczeblu jednostek samorządu terytorialnego (np. miasto – powiat), z uwagi na zróżnicowane zadania własne jst. Stwarzanie warunków do rozwoju tzw. małej przedsiębiorczości będzie m.in. odpowiedzią na potrzeby osób w wieku 50+ oraz dla młodych, którzy będą stanowić o sile kapitału społecznego miasta w przyszłości. Warto w tym miejscu przytoczyć wyniki badania uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych, z których wynika, że jedynie co dziewiąty (11,3%) chciałby w przyszłości mieszkać w Kutnie. Potencjał rozwoju miasta stanowi kolejne 28,7% osób, które zadeklarowały, że „będą mieszkać tam, gdzie będzie praca” oraz grupa 20,6% jeszcze niezdecydowanych. Wyzwaniem dla władz miasta w najbliższym okresie jest więc kreowanie sprzyjającego klimatu dla rozwoju młodego pokolenia.

Wobec powyższego rekomenduje się następujące kierunki działań:

- Dalsze wpieranie rozwoju dzielnicy przemysłowej Skłęczki stanowiącej główne źródło zatrudnienia mieszkańców oraz poprawa atrakcyjności inwestycyjnej Kutna, w celu przyciągnięcia nowych inwestorów lub skłonienie już działających do reinwestycji;
- Utworzenie inkubatora przedsiębiorczości, dającego wsparcie dla rozpoczynających działalność oraz kreującego klimat przedsiębiorczości i innowacyjności;
- Zsynchronizowanie rynku pracownika i pracodawcy poprzez stworzenie platformy wymiany informacji pomiędzy zainteresowanymi.

Spodziewane efekty realizacji Celu strategicznego I:

- Podwyższenie wskaźnika przedsiębiorczości wśród mieszkańców miasta i liczby podmiotów gospodarczych;
- Spadek bezrobocia;
- Wzrost liczby pracujących;
- Wyższy stopień dopasowania kwalifikacji i kompetencji pracowników do potrzeb lokalnego rynku pracy;

³² Pozostałe czynniki poddawane ocenie to: dostępność transportowa, koszty pracy, chłonność rynków zbytu, poziom rozwoju infrastruktury gospodarczej, poziom rozwoju gospodarczego, stopień ochrony i stan środowiska przyrodniczego, poziom bezpieczeństwa powszechnego.

- Rozwój sektora MŚP oraz dużych przedsiębiorstw;
- Poprawa wizerunku Kutna jako atrakcyjnego miejsca do pracy i prowadzenia działalności gospodarczej;
- Stworzenie klimatu do rozwoju przedsiębiorczości o charakterze innowacyjnym;
- Poprawa konkurencyjności gospodarki miasta między innymi poprzez rozwój kapitału ludzkiego oraz pomoc w realizacji projektów przy udziale środków zewnętrznych.

Realizacja zadań w ramach Celu strategicznego I przyczyni się do rozwoju gospodarczego Kutna i poprawy jakości życia mieszkańców, co wpłynie dodatnio na rozwój infrastruktury społecznej miasta i szeroko pojętego sektora usług.

Dla osiągnięcia celu strategicznego I realizowane będą następujące cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1. Stwarzanie warunków do rozwoju przedsiębiorczości

W ramach realizacji celu prowadzone będą działania zorientowane na rozwój przedsiębiorczości. Zakładane jest wsparcie rozwoju przede wszystkim mikro-przedsiębiorstw, które stanowią zdecydowaną większość wśród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w naszym mieście. Planuje się stworzenie programu wsparcia dla tych przedsiębiorstw w oparciu o lokalne zasoby i uwarunkowania prawne.

Na szczególną uwagę zasługują firmy o charakterze innowacyjnym. Pożądane będzie także kształtowanie i stymulowanie proinnowacyjnych postaw przedsiębiorców. Jednym z efektów realizacji dokumentu będzie stworzenie platformy współpracy między przedsiębiorstwami, jednostkami samorządu terytorialnego oraz instytucjami otoczenia biznesu. Planuje się stworzenie lub budowę inkubatora przedsiębiorczości i innowacyjności, który stanowił będzie jeden z ważniejszych instrumentów polityki prorozwojowej miasta na najbliższe lata. Inkubator, oprócz wsparcia czysto instytucjonalnego (usługi informacyjne dla przyszłych przedsiębiorców, doradztwo biznesowe, księgowość), winien oferować również nowoczesne powierzchnie biurowe odpowiadające aktualnym standardom w tym zakresie. Planuje się wyposażenie inkubatora w odpowiednie narzędzia, które ułatwią przedsiębiorcom wejście na rynek, np. specjalistyczne oprogramowanie, serwery, sprzęt informatyczny itp.

Cel szczegółowy 2. Zwalczanie bezrobocia i wspieranie aktywizacji zawodowej mieszkańców

W obrębie działań zmierzających do zwalczania zjawiska bezrobocia oraz wspierania aktywizacji zawodowej mieszkańców konieczna jest realizacja projektów we współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego. Dotyczy to przede wszystkim powiatu kutnowskiego, któremu podlegają szkoły ponadgimnazjalne oraz Powiatowy Urząd Pracy. Planuje się wspieranie inicjatyw zorientowanych na współpracę firm i szkół zawodowych w realizacji praktycznej nauki zawodu i praktyk zawodowych z wykorzystaniem nowoczesnych maszyn i narzędzi używanych w wielu działających w Kutnie zakładach przemysłowych. Należy zwrócić szczególną uwagę na kształcenie młodzieży w szkołach zawodowych, w kierunkach wynikających z potrzeb miejscowych przedsiębiorców. Wspierane będą inicjatywy w zakresie efektywnego pośrednictwa pracy oraz projekty mające na celu zwalczanie bezrobocia, szczególnie wśród kobiet i osób powyżej pięćdziesiątego roku życia.

Samorząd miasta kontynuował będzie działania w zakresie dalszego zagospodarowywania terenów inwestycyjnych (w tym dzielnicy przemysłowej Skłęczki) w celu pozyskania inwestorów generujących nowe miejsca pracy.

Cel szczegółowy 3. Wzmacnianie atrakcyjności inwestycyjnej miasta

W ramach realizacji celu planuje się prowadzenie systematycznych działań zmierzających do pozyskania nowych terenów inwestycyjnych od właścicieli prywatnych (szczególnie w dzielnicy przemysłowej Skłęczki) i poprawy ich atrakcyjności inwestycyjnej. Służyć temu mogą m.in. dalsze inwestycje infrastrukturalne na tych terenach. Należy podjąć próbę poszerzenia Podstrefy Kutno Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. W dalszym ciągu prowadzone będą działania polegające na pozyskiwaniu nowych inwestorów. Wobec tego wzbogaceniu ulegnie katalog zachęt inwestycyjnych, np. poprzez uelastycznienie systemu zwolnień z podatku od nieruchomości (m.in. dla obiektów typu BTS³³). Niezbędna będzie także promocja oferty inwestycyjnej miasta podczas imprez o charakterze gospodarczym, zarówno w kraju, jak i za granicą. Ważnym elementem realizacji celu będzie promocja lokalnych firm oraz inicjatyw gospodarczych.

³³ BTS - Build-to-suit, tzw. obiekty szyte na miarę, budowane jako centra produkcyjne lub logistyczne na wynajem.

Tabela 30. Cele i działania w ramach Strategii Rozwoju Miasta Kutna na lata 2014-2020 - Cel strategiczny I

CEL STRATEGICZNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	DZIAŁANIA:
I. ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I OTOCZENIA BIZNESU	1. Stwarzanie warunków do rozwoju przedsiębiorczości	1.1. Rozwijanie przedsiębiorczości
		1.2. Wspieranie rozwoju mikroprzedsiębiorstw, w szczególności tych o charakterze innowacyjnym
		1.3. Kształtowanie proinnowacyjnych postaw przedsiębiorców
		1.4. Stworzenie platformy współpracy między przedsiębiorstwami, JST oraz instytucjami otoczenia biznesu
		1.5. Świadczenie usług informacyjnych dla osób zamierzających rozpocząć oraz prowadzących działalność gospodarczą
	2. Zwalczanie bezrobocia i wspieranie aktywizacji zawodowej mieszkańców	2.1. Współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego (przede wszystkim z powiatem kutnowskim) w zakresie aktywnego zwalczania bezrobocia
		2.2. Wspieranie inicjatyw zorientowanych na współpracę firm i szkół zawodowych w realizacji praktycznej nauki zawodu i praktyk zawodowych oraz kształcenie młodzieży w kierunkach wynikających z potrzeb biznesu
		2.3. Wspieranie inicjatyw w zakresie efektywnego pośrednictwa pracy
		2.4. Wspieranie projektów mających na celu zwalczanie bezrobocia, szczególnie wśród kobiet oraz osób powyżej pięćdziesiątego roku życia
	3. Wzmacnianie atrakcyjności inwestycyjnej miasta	3.1. Pozyskiwanie nowych terenów inwestycyjnych
		3.2. Pozyskiwanie nowych inwestorów
		3.3. Promowanie lokalnych firm oraz inicjatyw gospodarczych
		3.4. Promowanie oferty inwestycyjnej miasta
		3.5. Poszerzenie katalogu zachęt inwestycyjnych

CEL STRATEGICZNY II ROZWÓJ INFRASTRUKTURY

Cel strategiczny II skupia pięć celów szczegółowych. Są to:

Cel szczegółowy 1. Poprawa i rozwój infrastruktury drogowej

Cel szczegółowy 2. Poprawa systemu transportowego

Cel szczegółowy 3. Poprawa infrastruktury mieszkaniowej

Cel szczegółowy 4. Zapewnienie ładu przestrzennego

Cel szczegółowy 5. Zrównoważony rozwój środowiska naturalnego

Rozwój infrastruktury technicznej jest niezbędnym elementem stanowiącym o jakości życia mieszkańców. Proces ten musi iść w parze z ideą zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego i z zachowaniem ładu przestrzennego. Zrównoważony rozwój to taki, „w którym potrzeby obecnego pokolenia mogą być zaspokajane bez pozbawiania możliwości zaspokojenia potrzeb przyszłych pokoleń. Rozwój ten odnosi się do aspektów środowiskowych, gospodarczych i społecznych”³⁴.

„Niewątpliwie, istotnym czynnikiem wewnętrznym decydującym o potencjale rozwojowym obszarów zarówno miejskich, jak i wiejskich, jest infrastruktura techniczna, tj. m.in. sieć dróg, połączeń telekomunikacyjnych, linii energetycznych, sieci wodno-kanalizacyjnych, gazowych itp. Jej rozwój wpływa na wzrost atrakcyjności inwestycyjnej danego terenu, rozwój i awans gospodarczy. Poziom zaawansowania infrastruktury jest kluczową kwestią zarówno dla dotychczasowych, jak i potencjalnych mieszkańców oraz przyszłych inwestorów”³⁵.

Zgodnie z obowiązującą ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym pod pojęciem ładu przestrzennego należy rozumieć „...takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. W zagospodarowaniu przestrzennym ład przestrzenny oznacza uporządkowanie i harmonię pomiędzy różnymi elementami składowymi przestrzeni i funkcjami struktury przestrzennej, stanowiąc kryterium oceny jakości zmian zagospodarowania w odniesieniu do sprawności procesów społeczno-gospodarczych i jakości życia. Znaczenie ładu przestrzennego jako nieodłącznego atrybutu rozwoju zrównoważonego rozumianego w szerokim, zintegrowanym ujęciu, dla warunków życia obywateli,

³⁴ Wskaźniki zrównoważonego rozwoju Polski, Katowice 2011, s. 5.

³⁵ Potencjał ekonomiczny miast w woj. lubelskim w latach 2000-2010, Lublin 2011, s. 106-107.

funkcjonowania gospodarki i szans rozwojowych powoduje, że racjonalizacja procesów przestrzennych stała się obecnie jednym z najważniejszych zadań władz publicznych”³⁶.

W badaniach socjologicznych przeprowadzonych na potrzeby niniejszego dokumentu respondenci niejednokrotnie podnosili wątek dotyczący oczekiwań w zakresie poprawy jakości życia na terenie Kutna. Postulaty badanych dotyczyły:

- Udrożnienia miejskiego systemu komunikacyjnego (w tym dojazdu do dzielnicy przemysłowej Skłęczki);
- Budowy parkingu w centrum miasta;
- Budowy zintegrowanych ścieżek rowerowych;
- Poprawy estetyki miasta (niejednokrotnie poruszany był wątek dotyczący konieczności realizacji drobnych prac i inicjatyw, które poprawiłyby wizerunek miasta, jak np.: systematyczne porządkowanie miasta, zwiększenie powierzchni terenów zielonych oraz nasadzeń róż, zwiększenie ilości ławek przy głównych ulicach);
- Dostosowanie budownictwa mieszkaniowego do potrzeb obecnych i przyszłych mieszkańców miasta.

Zdjęcie 11. Wizualizacja jednej z możliwości połączenia dzielnicy przemysłowej Skłęczki z ul. Grunwaldzką

Foto: UM Kutno, grafika M. Łukowczyk.

³⁶ *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 z dnia 13 grudnia 2011 r.*, s. 159-170.

Rosnące wymagania społeczności lokalnej oraz innych grup interesariuszy w połączeniu z niedostatecznym zaawansowaniem rozwoju infrastruktury technicznej miasta nakładają wymagania w zakresie rozwoju szeroko rozumianego zaplecza technicznego Kutna.

Wobec powyższego wskazuje się następujące kierunki działań:

- Poprawa infrastruktury drogowej, zarówno w zakresie remontów i modernizacji obecnych dróg, jak również unowocześnienia systemu komunikacji w mieście i dostosowanie go do oczekiwań mieszkańców i wymogów bezpieczeństwa;
- Inwestycje w zakresie budowy systemu zintegrowanych ścieżek rowerowych;
- Poprawa szeroko rozumianej estetyki miasta, począwszy od działań porządkowych poprzez wprowadzanie większej ilości zieleni w mieście, aż po rewitalizację reprezentacyjnych części miasta. Nieodłącznym elementem w tym zakresie jest dbałość o ład przestrzenny oraz zrównoważony rozwój środowiska naturalnego;
- Stworzenie możliwości rozwoju budownictwa wielorodzinnego w mieście dostosowanego do aktualnych potrzeb zarówno mieszkańców, jak również najemców. Stwarzanie zachęt do osiedlania się w mieście, zwłaszcza ludzi młodych.

Spodziewane efekty realizacji Celu strategicznego II:

- Podniesienie atrakcyjności i konkurencyjności miasta dla mieszkańców, przedsiębiorców oraz przyszłych inwestorów;
- Ograniczenie odpływu młodych;
- Poprawa stanu infrastruktury komunalnej.

W ramach osiągnięcia Celu strategicznego II realizowane będą następujące cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1. Poprawa i rozwój infrastruktury drogowej

Realizacja tego celu zakłada szereg działań w zakresie budowy oraz modernizacji infrastruktury drogowej. Podejmowane będą działania ukierunkowane na poprawę bezpieczeństwa uczestników ruchu. Planuje się inwestycje udrażniające wjazd bądź wyjazd z miasta. Największym zadaniem w ramach tego celu będzie połączenie ul. Grunwaldzkiej z dzielnicą przemysłową Skłęczki (z wiaduktem nad DK 92 oraz torami kolejowymi w ciągu magistrali E20), które zdecydowanie poprawi stan układu komunikacyjnego miasta oraz ułatwi dojazd zatrudnionym w dzielnicy przemysłowej Skłęczki. Na obszarach tych planuje się dalsze działania związane z budową infrastruktury drogowej, otwierającej nowe tereny inwestycyjne.

Wśród zamierzeń inwestycyjnych na najbliższe lata wymienić należy budowę nowych dróg (w tym m.in. ul. Zimowej, Paderewskiego, połączenie al. ZHP z ul. ks. Oziębłowskiemu) oraz modernizację nawierzchni takich ulic jak: Żwirki i Wigury, Maczka, Jana Pawła II, Chopina, Łęczycka, Troczewskiego, Józefów, Warszawskie Przedmieście, Grunwaldzka.

W ramach poprawy infrastruktury drogowej budowane lub modernizowane będą także nawierzchnie chodników. Modernizacji ulegnie oświetlenie ulic. Planuje się budowę zintegrowanego systemu ścieżek rowerowych. Wybudowany zostanie wielopoziomowy parking podziemny w obrębie Placu Wolności. Wszelkie działania w ramach realizacji celu prowadzone będą z uwzględnieniem likwidacji barier architektonicznych dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Cel szczegółowy 2. Poprawa systemu transportowego

W ramach realizacji powyższego celu zakłada się stworzenie węzła komunikacji publicznej w pobliżu dworca PKP, stanowiącego centrum przesiadkowe dla mieszkańców, podróżnych oraz turystów. Wspierane będą działania mające w szczególności na celu rozwój połączeń komunikacyjnych ułatwiających dojazd do Kutna środkami komunikacji publicznej. Jednym z głównych zadań będzie modernizacja taboru oraz bazy Miejskiego Zakładu Komunikacji z wprowadzeniem ekologicznych form napędu autobusów. W zakresie rozwoju systemu transportowego planuje się także utworzenie trawiastego lądowiska dla lekkich konstrukcji latających, na terenach zlokalizowanych w sąsiedztwie ulicy Łąkoszyńskiej.

Cel szczegółowy 3. Poprawa infrastruktury mieszkaniowej

Realizacja tego celu szczegółowego odbywać się będzie poprzez działania zorientowane na zwiększenie zasobu mieszkań. Chodzi tu zarówno o budowę nowych, jak i adaptację istniejących obiektów. Ponadto utworzony zostanie lokalny program „Mieszkania dla młodych kutnian”, wzorowany na systemie budownictwa społecznego. Działaniem uzupełniającym przy realizacji tego celu będzie tworzenie warunków do rozwoju wielorodzinnego budownictwa mieszkaniowego. W ramach poprawy standardów infrastruktury mieszkaniowej w mieście tworzone będą warunki dla poprawy dostępności gazu ziemnego (uwzględniające udział miasta w działaniach o charakterze inwestycyjnym) oraz miejskiej sieci ciepłowniczej dla odbiorców indywidualnych.

Cel szczegółowy 4. Zapewnienie ładu przestrzennego

Dla zapewnienia ładu przestrzennego opracowane zostaną trzy dokumenty o charakterze planistyczno-strategicznym, tj. lokalny program rewitalizacji miasta Kutna, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla centrum miasta oraz program ochrony kutnowskich zabytków. Efektem wdrożenia wyżej wymienionych dokumentów będzie m.in. utworzenie spójnego stylu architektury miasta, w tym systemu małej architektury obowiązkowego dla nowych inwestycji i remontów. Inne dokumenty planistyczne obejmujące pozostałe tereny miasta winny uwzględniać zagadnienia dotyczące rozwoju wielorodzinnego budownictwa mieszkaniowego.

Zdjęcie 12. Wizualizacja koncepcji urbanistyczno-architektonicznej Placu Wolności i Rynku Zduńskiego

Źródło: projekt autorstwa R. Charkiewicza.

Planuje się prowadzenie prac rewitalizacyjnych w centrum miasta, tj. w obrębie Placu Wolności i Rynku Zduńskiego, a także w innych obszarach zdegradowanych społecznie i gospodarczo (w tym pokolejowych i poprzemysłowych). Plac marsz. J. Piłsudskiego zostanie wzbogacony o nowoczesną fontannę. Procesowi rewitalizacji poddane zostaną ponadto zajazd pocztowy króla Augusta III (zwany Pałacem Saskim) i willa dr. A. Troczewskiego (obecnie siedziba Urzędu Stanu Cywilnego). Realizacja celu zakłada również poprawę jakości przestrzeni publicznej, w tym estetyki i szeroko rozumianych rozwiązań funkcjonalnych. Planuje się kontynuację działań zmierzających do pełnego wdrożenia przedsięwzięć identyfikujących markę „Kutno – miasto róż” w postaci systemu informacji miejskiej.

Cel szczegółowy 5. Zrównoważony rozwój środowiska naturalnego

Jednym z głównych zadań w zakresie realizacji tego celu będzie zagospodarowanie doliny rzeki Ochni. Obejmowało ono będzie działania z zakresu ochrony środowiska naturalnego, rekreacji, edukacji ekologicznej oraz retencji (budowa zbiornika). Ponadto planuje się wspieranie działań ograniczających zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego (szczególnie tzw. niską emisję), budowę systemu inteligentnego zarządzania energią, budowę i modernizację sieci wodno-kanalizacyjnej (w tym w obrębie Aglomeracji Kutno). Podejmowane będą działania upowszechniające dostęp do nowych technologii w zakresie odnawialnych źródeł energii (OZE), w szczególności mikroinstalacji do produkcji energii elektrycznej i/lub ciepłej (Program Prosument). Realizowane będą także zadania związane z rewaloryzacją terenów zielonych. Najważniejsze z nich to rewaloryzacja Parku im. Wiosny Ludów oraz modernizacja Parku Traugutta wraz z utworzeniem w nim rozarium.

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA KUTNA NA LATA 2014-2020

Tabela 31. Cele i działania w ramach Strategii Rozwoju Miasta Kutna na lata 2014-2020 - Cel strategiczny II

CEL STRATEGICZNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	DZIAŁANIA:
II. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY	1. Poprawa i rozwój infrastruktury drogowej	1.1. Modernizacja infrastruktury drogowej z uwzględnieniem poprawy bezpieczeństwa
		1.2. Budowa nowych ulic i chodników
		1.3. Modernizacja oświetlenia ulic uwzględniająca poprawę bezpieczeństwa uczestników ruchu
		1.4. Zniesienie barier architektonicznych dla osób starszych i niepełnosprawnych
		1.5. Budowa wielopoziomowego parkingu w centrum
		1.6. Budowa zintegrowanego systemu ścieżek rowerowych
	2. Poprawa systemu transportowego	2.1. Budowa węzła komunikacji publicznej w pobliżu dworca PKP
		2.2. Wspieranie działań mających na celu rozwój połączeń komunikacyjnych ułatwiających dojazd do Kutna
		2.3. Utworzenie lądowiska
		2.4. Stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji miejskiej uwzględniającego wykorzystanie napędów ekologicznych
	3. Poprawa infrastruktury mieszkaniowej	3.1. Zwiększanie zasobu mieszkań komunalnych
		3.2. Tworzenie warunków do rozwoju wielorodzinnego budownictwa mieszkaniowego, w tym utworzenie lokalnego programu „Mieszkania dla młodych kutnian”
		3.3. Tworzenie warunków dla dostępności gazu ziemnego i sieci ciepłowniczej
	4. Zapewnienie ładu przestrzennego	4.1. Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Kutno na lata 2014-2020
		4.2. Opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla centrum miasta
		4.3. Opracowanie programu ochrony zabytków miasta Kutna
		4.4. Utworzenie spójnego stylu architektury miasta, w tym systemu małej architektury, obowiązkowego dla nowych inwestycji i remontów
		4.5. Uwzględnienie budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego w dokumentach planistycznych zagospodarowania przestrzennego miasta

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA KUTNA NA LATA 2014-2020

		4.6. Rewitalizacja i modernizacja centrum miasta
		4.7. Remont i modernizacja zabytkowych obiektów użyteczności publicznej
		4.8. Rewitalizacja terenów pokolejowych i przemysłowych
		4.9. Poprawa jakości przestrzeni publicznej, w tym estetyki i rozwiązań funkcjonalnych
		4.10. Kontynuacja wdrażania przedsięwzięć identyfikujących markę „Kutno – miasto róż”
	5. Zrównoważony rozwój środowiska naturalnego	5.1. Zagospodarowanie doliny rzeki Ochni
		5.2. Poprawa gospodarki wodnej na terenie miasta z uwzględnieniem małej retencji
		5.3. Wspieranie działań proekologicznych ograniczających zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego
		5.4. Budowa systemu inteligentnego zarządzania energią
		5.5. Rewaloryzacja terenów zielonych

CEL STRATEGICZNY III

WZMOCNIENIE KAPITAŁU SPOŁECZNEGO ORAZ POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA

W ramach Celu strategicznego III zdefiniowano następujące cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1. Popularyzacja kultury i integracja społeczności lokalnej

Cel szczegółowy 2. Wspieranie rozwoju mieszkańców w zakresie kultury fizycznej i sportu

Cel szczegółowy 3. Rozwój edukacji szkolnej poprzez poprawę jej infrastruktury i jakości kształcenia

Cel szczegółowy 4. Rozwój społeczeństwa informacyjnego

Cel szczegółowy 5. Podniesienie poziomu ochrony zdrowia

Cel szczegółowy 6. Wsparcie dla rodzin oraz osób w trudnej sytuacji życiowej

Cel szczegółowy 7. Poprawa poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego

Cel szczegółowy 8. Wsparcie dla organizacji pozarządowych

Cel szczegółowy 9. Kreowanie wizerunku i promocja Kutna

Głównym celem, jaki przyświeca wzmocnieniu kapitału społecznego jest zaspokajanie potrzeb; zarówno tych o charakterze społecznym, jak i kulturalnym. Ich zaspokajanie jest konieczne dla prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa i gospodarki oraz właściwej realizacji działań związanych z podniesieniem jakości życia mieszkańców. Konsekwencją wspomnianych dążeń jest wspomaganie rozwoju miast i regionów, a co za tym idzie budowanie potencjału ekonomicznego i tworzenie dogodnych warunków dla rozwoju regionalnego³⁷.

U podstaw systemu infrastruktury społecznej leżą zależności zachodzące pomiędzy poszczególnymi jego elementami w powiązaniu z zasadami funkcjonowania infrastruktury i regulacjami prawnymi, stanowią uporządkowaną i zorganizowaną całość jaką jest system infrastruktury społecznej. Usługi wynikające z zadań samorządu terytorialnego oraz usługi komercyjne funkcjonujące na zasadach rynkowych stanowią fundament wspomnianego systemu. W związku z tym infrastruktura społeczna jest znamienna zarówno dla szkół i placówek oświatowych, instytucji kulturalnych, instytucji związanych z ochroną zdrowia i opieką społeczną, jak i obiektów turystycznych, rekreacyjnych, instytucji związanych z dziedziną prawa i bezpieczeństwa³⁸.

Potwierdzają to wyniki badań przeprowadzonych wśród różnych grup mieszkańców Kutna, z których wynika, iż wzmocnienie infrastruktury społecznej ma ogromne znaczenie dla mieszkańców i inwestorów. Infrastruktura społeczna w sposób pośredni wpływa także na poziom atrakcyjności inwestycyjnej, między innymi poprzez „kształtowanie

³⁷ Potencjał ekonomiczny miast w woj. lubelskim w latach 2000-2010, Lublin 2011, s. 92.

³⁸ *Ibidem*, s. 92.

korzystnych, przyciągających imigrantów warunków życia, co umacnia wielkość i jakość zasobów pracy”³⁹.

Upowszechnianie kultury czy sportu wzmacnia lokalną więź i asymiluje społeczność. Jest też elementem „pozazawodowym”, który odpowiednio zarządzany może dodatnio wpłynąć na migracje.

Istotnym zadaniem będzie zwiększenie partycypacji obywateli w wydatkowaniu środków publicznych, dzięki wdrożeniu budżetu obywatelskiego.

Wyniki badań socjologicznych pokazują, iż z jednej strony doceniane są dotychczasowe działania miasta w zakresie szeroko pojętych form spędzania wolnego czasu, jak choćby możliwości związane z ofertami takich instytucji jak np. Aquapark Kutno, Kutnowski Dom Kultury czy Centrum Teatru, Muzyki i Tańca. Z drugiej strony, na podstawie tych samych badań można stwierdzić niepełne zaspokojenie oczekiwań respondentów, które można interpretować jako luka w tym obszarze lub efekt niedostatecznej polityki informacyjnej dotyczącej szeroko rozumianej oferty miasta.

Istotnym elementem infrastruktury społecznej jest opieka zdrowotna. Z uwagi na trendy demograficzne zmianie ulega struktura wiekowa ludności, czego skutkiem jest starzejące się społeczeństwo. Wymaga działań w zakresie dostosowania infrastruktury i oferty do zmieniającej się rzeczywistości. Z przeprowadzonych na potrzeby niniejszego dokumentu badań i analiz wynika, iż obszar ten wymaga szczególnej interwencji.

Wobec powyższego rekomenduje się takie kierunki działań:

- Uatrakcyjnienie oraz upowszechnianie oferty kultury i sportu dla wszystkich grup wiekowych;
- Wspieranie projektów mających na celu integrację społeczności miasta;
- Wspieranie innowacyjnych działań w zakresie edukacji;
- Współpraca ze Starostwem Powiatowym w Kutnie oraz Kutnowskim Szpitalem Samorządowym w celu poprawy jakości ochrony zdrowia mieszkańców miasta;
- Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców.

Spodziewane efekty realizacji Celu strategicznego III:

- Podniesienie atrakcyjności i konkurencyjności miasta dla mieszkańców, przedsiębiorców i przyszłych inwestorów;
- Poprawa jakości życia w Kutnie;
- Pozytywny wpływ na migrację (ograniczenie odpływu młodych mieszkańców);
- Kształtowanie wśród dzieci i młodzieży, a następnie utrwalanie wzorców aktywnego spędzania wolnego czasu i korzystania z oferty instytucji kultury;

³⁹ *Atrakcyjność inwestycyjna podregionów i województw 2013*, IBnGR, s. 16.

- Większy stopień identyfikacji mieszkańców z miastem;
- Poprawa wizerunku miasta.

W ramach Celu strategicznego III zdefiniowano następujące cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1. Popularyzacja kultury i integracja społeczności lokalnej

W ramach realizacji powyższego celu planuje się szereg działań ukierunkowanych na integrację społeczności lokalnej, w szczególności w oparciu o działania z zakresu popularyzacji kultury oraz edukacji regionalnej i regionalistyki. W tym celu rozbudowana i zmodernizowana zostanie baza instytucji kultury. Planuje się rozbudowę budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej oraz Muzeum Regionalnego (z uwzględnieniem przestrzeni na przeniesienie ekspozycji Muzeum Bitwy nad Bzurą) oraz odbudowę Pałacu Saskiego, który pełnił będzie funkcje kulturowo-muzealne. Oprócz działań o charakterze inwestycyjnym planuje się ponadto stworzenie projektu edukacji przez sztukę (przy współpracy instytucji kultury oraz szkół i przedszkoli) oraz stworzenie systemu wsparcia inicjatyw oddolnych w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Utworzony zostanie system stypendialny z zakresu kultury i sztuki. Istotnym aspektem, w ramach realizacji powyższego celu, będzie wdrożenie budżetu obywatelskiego. Planuje się ponadto podjęcie działań zmierzających do wyłonienia reprezentanta młodzieży, którego zadaniem będzie m.in. organizacja spotkań z władzami miasta, prezentowanie oraz wspieranie inicjatyw młodzieżowych.

Ważnym elementem realizacji celu będzie także kultywowanie pamięci o wielokulturowych korzeniach Kutna m.in. poprzez kontynuację organizacji Festiwalu im. Szaloma Asza oraz zagospodarowanie terenu dawnego cmentarza żydowskiego.

Cel szczegółowy 2. Wspieranie rozwoju mieszkańców w zakresie kultury fizycznej i sportu

Realizacja tego celu przewiduje szereg zadań dotyczących budowy nowych oraz modernizacji istniejących obiektów sportowych i sportowo - rekreacyjnych. Najważniejsze z nich to: budowa hali widowiskowo - sportowej, budowa pełnowymiarowego boiska ze sztuczną nawierzchnią, budowa krytych kortów tenisowych, rozbudowa Aquaparku Kutno o część zewnętrzną. Planuje się również modernizację oraz budowę osiedlowych boisk wielofunkcyjnych na osiedlach: Dybów, Rejtana i Łąkoszyn. Ważnym wyzwaniem będzie zagospodarowanie doliny rzeki Ochni dla celów rekreacyjnych oraz budowa zbiornika retencyjnego. Zakłada się także budowę lub modernizację osiedlowych stref zabawowych (w tym placów zabaw) oraz stworzenie zewnętrznych stref fitness i skateparku. Poza działaniami inwestycyjnymi, w ramach realizacji powyższego celu przewiduje się opracowanie

oferty sportowo - edukacyjno - integracyjnej dla rodzin, a także rozwijanie systemu edukacji sportowej dzieci i młodzieży.

Cel szczegółowy 3. Rozwój edukacji szkolnej poprzez poprawę jej infrastruktury i jakości kształcenia

W zakresie wynikającym z tego celu podjęte zostaną działania ukierunkowane na poprawę stanu bazy dydaktycznej szkół, dla których organem prowadzącym jest samorząd miasta Kutno. Oprócz tego, planuje się budowę boiska lekkoatletycznego przy Szkole Podstawowej nr 9 oraz budowę boisk wielofunkcyjnych przy Gimnazjum nr 1, Gimnazjum nr 3 i Szkole Podstawowej nr 5. Planuje się modernizację lub rozbudowę sali gimnastycznej przy Gimnazjum nr 3. Kontynuowany będzie proces doposażenia szkół podstawowych i przedszkoli w nowoczesne place zabaw. Wspierane będą ponadto projekty edukacyjne o charakterze innowacyjnym. Planuje się stworzenie centrum edukacyjnego, oferującego innowacyjne metody i formy nauczania, obejmującego m.in. eksperymentarium, obserwatorium astronomiczne czy pracownię polisensoryczną. Kontynuowany będzie program edukacji ekologicznej i regionalnej dzieci i młodzieży. Stworzony zostanie system wsparcia i doradztwa metodycznego dla nauczycieli oraz jednolity system stypendialny dla uczniów z najlepszymi wynikami w nauce oraz innych kategoriach aktywności szkolnej i pozaszkolnej. Realizacja działań w ramach powyższego celu odbędzie się z uwzględnieniem dbałości o edukację dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

Cel szczegółowy 4. Rozwój społeczeństwa informacyjnego

W ramach celu planowane jest upowszechnienie dostępu do Internetu na terenie miasta poprzez utworzenie publicznych centrów dostępu do Internetu (m.in. dla osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym) bądź ogólnodostępnych hot-spotów. Zakłada się ponadto poprawę poziomu e-usług publicznych oferowanych mieszkańcom. Planuje się m.in. wdrożenie Systemu Informacji Przestrzennej. Systematycznie wdrażany będzie program cyfryzacji szkół, polegający między innymi na zwiększeniu dostępności sprzętu komputerowego i pełnego wykorzystywania go w celach edukacyjnych.

Cel szczegółowy 5. Podniesienie poziomu ochrony zdrowia

Realizacja celu zakłada stwarzanie warunków umożliwiających podnoszenie poziomu opieki zdrowotnej w mieście, w oparciu o istniejący stan prawny. Planuje się wsparcie działań w zakresie programów profilaktyki zdrowotnej. Kluczowe będzie także wsparcie na rzecz osób starszych oraz chorych, m.in. poprzez rozbudowę zakładu opiekuńczo - leczniczego w strukturach Kutnowskiego Szpitala Samorządowego czy wsparcie utworzenia

hospicjum stacjonarnego. W ramach współpracy z Kutnowskim Szpitalem Samorządowym, przewiduje się doposażenie szpitala w sprzęt specjalistyczny.

Cel szczegółowy 6. Wsparcie dla rodzin oraz osób w trudnej sytuacji życiowej

Priorytetem celu będzie wspieranie rodzin i przeciwdziałanie niekorzystnym trendom demograficznym. Wprowadzona zostanie Kutnowska Karta Rodziny, która będzie dokumentem określającym politykę miejską względem rodzin. W ramach realizacji celu zakładane są także działania systemowe ukierunkowane na wsparcie projektów z zakresu ekonomii społecznej. Realizowane i wspierane będą działania mające na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci. Promowane i wspierane będą projekty organizacji pozarządowych skierowane do osób starszych oraz w zakresie profilaktyki uzależnień. Rozwijana będzie infrastruktura pomocy społecznej, utworzony zostanie Dom Seniora oraz Centrum Promocji Zdrowia.

Cel szczegółowy 7. Poprawa poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego

Realizacja celu zakłada podjęcie działań zmierzających do poprawy poziomu bezpieczeństwa publicznego w mieście, w tym do poprawy bezpieczeństwa na drogach. Podjęte zostaną działania zmierzające do utworzenia filii ośrodka egzaminacyjnego na prawo jazdy na terenie Kutna. Planuje się ponadto, rozbudowę sieci inteligentnej sygnalizacji miejskiej i innych działań z obszaru „smart cities - inteligentne miasta”. Zakładana jest rozbudowa systemu monitoringu wizyjnego w mieście. Przewiduje się także tworzenie warunków do poprawy bezpieczeństwa przeciwpożarowego i przeciwpowodziowego na terenie miasta.

Cel szczegółowy 8. Wsparcie dla organizacji pozarządowych

W ramach realizacji celu planuje się zwiększanie wsparcia przeznaczonego na działalność tych organizacji oraz poprawę ich bazy lokalowej. Przewiduje się systematyczne zwiększanie liczby projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe w obrębie zadań prowadzonych dotychczas przez jst. Wspierana będzie współpraca pomiędzy stowarzyszeniami i instytucjami w mieście.

Zdjęcie 13. Jarmark Różany każdego roku gromadzi tysiące gości

Foto: T. Kula

Cel szczegółowy 9. Kreowanie wizerunku i promocja Kutna

Realizacja celu zakłada podniesienie poziomu infrastruktury turystycznej miasta. Planowane jest utworzenie miejskiego punktu informacji turystycznej. Ponadto planuje się kompleksowe wdrożenie marki miasta „Kutno - miasto róż”, głównie poprzez instalację Systemu Informacji Miejskiej. Przewiduje się wykorzystywanie nowoczesnych technologii w działaniach promocyjnych. Zakłada się także intensyfikację polityki promocyjnej miasta w oparciu o kontakty międzynarodowe.

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA KUTNA NA LATA 2014-2020

Tabela 32. Cele i działania w ramach Strategii Rozwoju Miasta Kutna na lata 2014 - 2020 - Cel strategiczny III

CEL STRATEGICZNY	CEL SZCZEGÓŁOWY	DZIAŁANIA:
III. WZMOCNIENIE KAPITAŁU SPOŁECZNEGO ORAZ POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA	1. Popularyzacja kultury i integracja społeczności lokalnej	1.1. Rozbudowa i modernizacja budynków instytucji kultury
		1.2. Stworzenie warunków do rozwoju edukacji regionalnej i regionalistyki
		1.3. Powstanie projektu edukacji przez sztukę, przy współpracy instytucji kultury oraz szkół
		1.4. Wspieranie inicjatyw oddolnych w dziedzinie kultury, ochrony dziedzictwa narodowego oraz współpracy z młodzieżą
		1.5. Utworzenie systemu stypendialnego z zakresu kultury i sztuki
		1.6. Stworzenie budżetu obywatelskiego
		1.7. Podtrzymywanie pamięci o wielokulturowych korzeniach Kutna
	2. Wspieranie rozwoju mieszkańców w zakresie kultury fizycznej i sportu	2.1. Budowa nowych obiektów sportowych
		2.2. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej
		2.3. Wykorzystanie rzeki Ochni dla celów rekreacyjnych oraz budowa zbiornika retencyjnego
		2.4. Wspieranie i modernizacja osiedlowych stref zabawowych
		2.5. Opracowanie oferty sportowo-edukacyjno-integracyjnej dla rodziny
		2.6. Edukacja sportowa dzieci i młodzieży
	3. Rozwój edukacji szkolnej poprzez poprawę jej infrastruktury i jakości kształcenia.	3.1. Poprawa bazy dydaktycznej szkół
		3.2. Doposażenie szkół podstawowych i przedszkoli w nowoczesne place zabaw
		3.3. Edukacja ekologiczna i regionalna dzieci i młodzieży
		3.4. Stworzenie systemu wsparcia i doradztwa metodycznego dla nauczycieli
		3.5. System stypendialny dla uczniów
		3.6. Dbłość o edukację niepełnosprawnych dzieci i młodzieży
		3.7. Wspieranie innowacyjnych projektów edukacyjnych
	4. Rozwój społeczeństwa informacyjnego	4.1. Upowszechnienie dostępu do Internetu na terenie miasta
		4.2. Poprawa poziomu e-usług publicznych
	5. Podniesienie poziomu ochrony zdrowia	5.1. Poprawa infrastruktury i funkcjonowania ochrony zdrowia
		5.2. Wspieranie działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej
		5.3. Tworzenie warunków dla rozwoju opieki paliatywnej
	6. Wsparcie dla	6.1. Wspieranie rodzin i przeciwdziałanie niekorzystnym trendom demograficznym

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA KUTNA NA LATA 2014-2020

	rodzin oraz osób w trudnej sytuacji życiowej	6.2. Wspieranie projektów skierowanych do seniorów
		6.3. Realizacja i wspieranie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci
		6.4. Tworzenie warunków dla rozwoju ekonomii społecznej
		6.5. Wspieranie i rozwój działań w zakresie profilaktyki uzależnień
		6.6. Rozbudowa infrastruktury pomocy społecznej
	7. Poprawa poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego	7.1. Poprawa poziomu bezpieczeństwa publicznego
		7.2. Poprawa bezpieczeństwa na drogach
		7.3. Tworzenie warunków do poprawy bezpieczeństwa przeciwpożarowego i przeciwpowodziowego
	8. Wsparcie dla organizacji pozarządowych	8.1. Zwiększanie wsparcia dla organizacji pozarządowych
		8.2. Poprawa bazy lokalowej organizacji pozarządowych
		8.3. Rozwój współpracy pomiędzy instytucjami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi
	9. Kreowanie wizerunku i promocja Kutna	9.1. Podniesienie poziomu infrastruktury turystycznej miasta
		9.2. Kompleksowe wdrożenie marki miasta: Kutno - miasto róż
		9.3. Wykorzystanie nowoczesnych technologii w działaniach promocyjnych
9.4. Promocja miasta w oparciu o kontakty międzynarodowe		

Źródła finansowania, wdrażanie, monitoring, ewaluacja i aktualizacja

Źródła finansowania

Źródłami finansowania działań realizowanych w ramach Strategii Rozwoju Miasta Kutna na lata 2014-2020 mogą być:

- środki własne miasta;
- dotacje z budżetu państwa;
- fundusze celowe;
- środki z budżetu Unii Europejskiej na lata 2014-2020⁴⁰;
- pożyczki i kredyty;
- inne⁴¹.

Wdrażanie

Wdrażanie działań strategicznych, monitorowanie efektów ich realizacji oraz ewaluacja są działaniami związanymi z procesem planowania strategicznego. „Wdrażaniem strategii rozwoju jednostki samorządu terytorialnego jest zespół czynności służących:

- osiągnięciu postawionych w tej strategii celów, w tym szczególnie przez realizację zawartych w niej przedsięwzięć inwestycyjnych, usługowych, administracyjnych, organizacyjnych i prawotwórczych;
- koordynacji w czasie i przestrzeni realizacji ww. przedsięwzięć;
- monitorowaniu realizacji ww. przedsięwzięć i weryfikacji stopnia osiągnięcia celów postawionych w strategii;
- monitorowaniu i korygowaniu czynności służących organizacji wdrażania strategii;
- monitorowaniu aktualności treści strategii i korygowaniu jej w odpowiednich momentach”⁴².

Odpowiedzialnymi za wdrażanie, koordynowanie i realizację poszczególnych przedsięwzięć zawartych w dokumencie strategii będą komórki organizacyjne Urzędu Miasta Kutno, jednostki organizacyjne Miasta Kutno, miejskie instytucje kultury, spółki komunalne i inne podmioty w zakresie swoich kompetencji. Realizacja niektórych zadań wykracza

⁴⁰ W momencie tworzenia niniejszego dokumentu rozpoczyna się okres programowania Funduszy Europejskich na lata 2014-2020, co stwarza nowe warunki dla rozwoju JST, w tym miasta Kutna.

⁴¹ Np. realizacja zadań w formule partnerstwa publiczno-prywatnego, Norweski Mechanizm Finansowy oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Szwajcarsko-Polski Program Współpracy, itp.

⁴² A. Sztando, *Wdrażanie strategii rozwoju jednostki samorządu terytorialnego*, [w:] *Prace naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu nr 101. Dylematy rozwoju lokalnego i regionalnego na początku XXI wieku 2010*, s. 189.

poza bezpośredni zakres kompetencyjny samorządu miejskiego i wymagać może współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz organizacjami pozarządowymi. Zadania określone w niniejszej strategii mogą być również realizowane przez podmioty prywatne.

Monitoring

Istotnym elementem realizacji zapisów zawartych w Strategii Rozwoju Miasta Kutno na lata 2014-2020 jest bieżący monitoring zmian sytuacji społeczno-ekonomicznej zarówno gminy miejskiej Kutno, jak i jej otoczenia.

Monitoring realizacji zapisów strategii przedstawiany będzie w corocznych raportach dotyczących:

- sytuacji społeczno-ekonomicznej miasta, na podstawie wskaźników ilościowych;
- realizacji celów szczegółowych i zadań inwestycyjnych oraz możliwości finansowania.

Ponadto, wzorem prac przygotowawczych poprzedzających stworzenie strategii, okresowo prowadzone będą badania jakości usług publicznych świadczonych na terenie miasta.

Roczny monitoring sytuacji społeczno-ekonomicznej miasta opierał się będzie na analizie następujących wskaźników⁴³:

⁴³ Wskaźniki zostały opracowane zgodnie z systemem monitorowania rozwoju JST.

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA KUTNA NA LATA 2014-2020

Tabela 33. Narzędzia kontroli realizacji Strategii Rozwoju Miasta Kutno na lata 2014-2020

Obszar objęty monitoringiem	Wskaźnik - narzędzie kontroli	Pożądany kierunek zmian (r/r)	Źródło danych
WSKAŹNIKI MONITORUJĄCE OGÓLNA KONDYCYJĘ MIASTA KUTNO	Liczba ludności	Wzrost	GUS
	Przyrost naturalny	Wzrost	GUS
	Przyrost naturalny na 1000 ludności	Wzrost	GUS
	Saldo migracji na pobyt stały (liczba osób)	Wzrost	GUS
	Saldo migracji na 1000 osób	Wzrost	GUS
	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Spadek	GUS
	Liczba urodzeń żywych	Wzrost	GUS
	Urodzenia żywe na 1000 ludności	Wzrost	GUS
	Liczba zgonów	Spadek	GUS
	Zgony na 1000 ludności	Spadek	GUS
	Wskaźnik G - podstawowych dochodów podatkowych na jednego mieszkańca przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej	Wzrost	MF
	WSKAŹNIKI MONITORUJĄCE REALIZACJĘ CELU I - ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I OTOCZENIA BIZNESU	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców	Wzrost
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w sektorze prywatnym - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą		Wzrost	GUS
Spółki prawa handlowego na 1000 mieszkańców		Wzrost	GUS
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w sektorze prywatnym - spółki handlowe		Wzrost	GUS
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 000 ludności		Wzrost	GUS
Spółki prawa handlowego z udziałem kapitału zagranicznego na 1000 mieszkańców		Wzrost	GUS
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w sektorze prywatnym - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego		Wzrost	GUS
Liczba bezrobotnych		Spadek	GUS
Liczba długotrwale bezrobotnych		Spadek	GUS
Pracujący w gospodarce narodowej (liczba osób)		Wzrost	GUS
Pracujący na 1000 mieszkańców		Wzrost	GUS
Ilość nowych inwestorów w m. Kutno (wraz z liczbą stworzonych miejsc pracy)		Wzrost	UM
WSKAŹNIKI MONITORUJĄCE REALIZACJĘ CELU II - ROZWÓJ INFRASTRUKTURY		Udział powierzchni objętej obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni geodezyjnej ogółem (%)	Wzrost
	Liczba mieszkań oddanych do użytkowania	Wzrost	GUS
	Liczba mieszkań przypadająca na 1000 mieszkańców	Wzrost	GUS
	Średnia powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	Wzrost	GUS
	Ilość nowo powstałych mieszkań komunalnych, socjalnych i chronionych (łącznie)	Wzrost	UM

	Udział przemysłu w zużyciu wody ogółem (%)	Wzrost	GUS
	Ilość km ścieżek rowerowych	Wzrost	UM
WSKAŹNIKI MONITORUJĄCE REALIZACJĘ CELU STRATEGICZNEGO III - WZMOCNIENIE KAPITAŁU SPOŁECZNEGO ORAZ POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA	Liczba uczestników imprez w domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach	Wzrost	GUS/UM
	Liczba osób zwiedzających muzea i oddziały muzealne na 10 tys. mieszkańców	Wzrost	UM
	Udział wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w wydatkach budżetu miasta (%)	Wzrost	UM
	Udzielone noclegi	Wzrost	GUS
	Udzielone noclegi na 1000 mieszkańców	Wzrost	GUS
	Korzystający z noclegów (w tym turyści zagraniczni)	Wzrost	GUS
	Korzystający z noclegów (w tym turyści zagraniczni) na 1000 mieszkańców	Wzrost	GUS
	Liczba uczniów szkół podstawowych przypadająca na 1 komputer z szerokopasmowym dostępem do Internetu	Spadek	GUS
	Liczba uczniów gimnazjów przypadająca na 1 komputer z szerokopasmowym dostępem do Internetu	Spadek	GUS
	Liczba osób korzystających z Aquaparku Kutno	Wzrost	UM
	Liczba osób korzystających z usług MZK Kutno	Wzrost	UM

Źródło: opracowanie własne.

Ewaluacja i aktualizacja

Ewaluacja Strategii Rozwoju Miasta Kutna umożliwi szybkie reagowanie na pojawiające się problemy oraz zagrożenia w osiągnięciu założonych celów i wprowadzanie odpowiednich korekt w odniesieniu do zmieniających się warunków. Stworzenie strategii bowiem „nie zamyka możliwości wprowadzania zmian, prowadzenia konsultacji społecznych i składania propozycji działań inwestycyjnych, zgodnie z pojawiającymi się uzasadnionymi potrzebami lokalnymi”⁴⁴.

Rzetelna i terminowa realizacja zapisów dokumentu może być wykorzystywana do celów promocyjnych (np. poprzez promocję osiągnięć). Najistotniejsze znaczenie ma jednak funkcja prewencyjna ewaluacji najważniejszego w mieście dokumentu o charakterze strategicznym. Właściwie prowadzona ewaluacja może bowiem skutecznie eliminować zagrożenia w zakresie realizacji celów strategicznych, szczegółowych, a także poszczególnych projektów. Na etapie wdrażania zapisów dokumentu przeprowadzane będą działania ewaluacyjne o charakterze okresowym (*interim*) oraz retrospektywnym (*ex post*).

Jeśli wynikiem procesu ewaluacji strategii będzie konieczność zmiany jej zapisów, to mogą one zostać dokonane jedynie Uchwałą Rady Miasta Kutno.

⁴⁴ T. Domański, *Strategiczne planowanie rozwoju gospodarczego gminy*, Agencja Rozwoju Komunalnego, Warszawa 1999.

Zaprezentowany mechanizm wdrażania, monitorowania, ewaluacji oraz aktualizacji Strategii Rozwoju Miasta Kutna na lata 2014–2020 stanowi jedną z gwarancji osiągnięcia założonych w niej celów, realizacji wizji oraz misji rozwoju Kutna.

Spis zdjęć

Zdjęcie 1. Uroczysta inauguracja prac nad nową strategią w Centrum Teatru, Muzyki i Tańca	14
Zdjęcie 2. Kutno, ulica Królewska	18
Zdjęcie 3. Widok na najstarszą część miasta: Plac Wolności i Rynek Zduński	20
Zdjęcie 4. Narodowe Święto Niepodległości 2013 r.	23
Zdjęcie 5. Młodzi mieszkańcy Kutna	30
Zdjęcie 6. Budowa fabryki w Kutnowskim Parku Agro-Przemysłowym	37
Zdjęcie 7. Aquapark Kutno.....	57
Zdjęcie 8. Centrum Teatru, Muzyki i Tańca	60
Zdjęcie 9. Kutnowski dworzec tuż po modernizacji	62
Zdjęcie 10. Autobus <i>City Smile</i> - produkt kutnowskiej firmy AMZ,.....	63
Zdjęcie 11. Wizualizacja jednej z możliwości połączenia dzielnicy przemysłowej Skłęczki z ul. Grunwaldzką. .	93
Zdjęcie 12. Wizualizacja koncepcji urbanistyczno-architektonicznej Placu Wolności i Rynku Zduńskiego.	96
Zdjęcie 13. Jarmark Różany każdego roku gromadzi tysiące gości	105

Spis Tabel

Tabela 1. Średnie wieloletnie wartości temperatury powietrza i wielkość opadów atmosferycznych, według najbliższych miastu stacji meteorologicznych.....	27
Tabela 2. Ludność w latach 2007-2012 (liczba osób)	29
Tabela 3. Przyrost naturalny na 1 000 ludności (%).....	29
Tabela 4. Saldo migracji krajowych i zagranicznych na pobyt stały w latach 2007 - 2012 (liczba osób).....	30
Tabela 5. Odsetek osób w wieku 65+ w populacji (%).....	32
Tabela 6. Prognoza ludności w latach 2013-2035 (liczba ludności).....	33
Tabela 7. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności.....	34
Tabela 8. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców	35
Tabela 9. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca (zł)	37
Tabela 10. Pracujący w gospodarce narodowej (liczba osób)	38
Tabela 11. Pracujący na 1000 mieszkańców (liczba osób).....	39
Tabela 12. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w latach 2007-2012 (osoby).....	40
Tabela 13. Stopa bezrobocia rejestrowanego (%).....	40
Tabela 14. Bezrobocie długotrwałe (powyżej 12 m-cy, w tys. osób).....	40
Tabela 15. Placówki ambulatoryjnej opieki medycznej (ilość)	45
Tabela 16. Porady na 1000 mieszkańców (ilość).....	45
Tabela 17. Personel pracujący na 10 tys. mieszkańców	46
Tabela 18. Rzeczywista liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną w Kutnie w latach 2007-2012	46
Tabela 19. Ilość mieszkań oddanych do użytkowania w latach 2007-2012.....	50
Tabela 20. Budynki niemieszkalne oddane do użytkowania w latach 2007-2012	52
Tabela 21. Dochody miasta Kutna w latach 2007-2012 (w zł)	53
Tabela 22. Największe składniki dochodów własnych miasta Kutna w latach 2007-2012 (w zł).....	54
Tabela 23. Dochody miasta Kutna z tytułu środków z budżetu Unii Europejskiej oraz programów i projektów unijnych w latach 2007-2012 (w zł).....	54
Tabela 24. Dochody miasta Kutna na 1 mieszkańca w latach 2007-2012 (w zł)	55
Tabela 25. Najważniejsze inwestycje w infrastrukturę sportową w Kutnie	56
Tabela 26. Miejskie dotacje na kluczowe dyscypliny sportowe w latach 2007-2013 (w tys. zł)	56
Tabela 27. Wydatki miast z grupy porównawczej na kluby sportowe i inne organizacje sportowe (zł)	57
Tabela 28. Wydatki miasta Kutna na samorządowe instytucje kultury (zł)	60
Tabela 29. Ilość stwierdzonych przestępstw na terenie podległym KPP w Kutnie	66
Tabela 30. Cele i działania w ramach Strategii Rozwoju Miasta Kutna na lata 2014-2020 - Cel strategiczny I .	91
Tabela 31. Cele i działania w ramach Strategii Rozwoju Miasta Kutna na lata 2014-2020 - Cel strategiczny II .	98
Tabela 32. Cele i działania w ramach Strategii Rozwoju Miasta Kutna na lata 2014 - 2020 - Cel strategiczny III.....	106
Tabela 33. Narzędzia kontroli realizacji Strategii Rozwoju Miasta Kutno na lata 2014-2020	110

Spis wykresów

Wykres 1. Schemat zależności między urodzeniami a potrzebami człowieka w miarę upływu czasu (wieku) ...	28
Wykres 2. Ruch naturalny w Kutnie w latach 2007-2012 (liczba osób)	31
Wykres 3. Struktura ludności Kutna wg ekonomicznych grup wieku (%)	32
Wykres 4. Spółki prawa handlowego z udziałem kapitału zagranicznego na 1000 mieszkańców w gminach miejskich województwa łódzkiego w 2012 r.	36
Wykres 5. Pracujący na 1000 mieszkańców w gminach miejskich w województwie łódzkim w 2012 r.	39
Wykres 6. Liczba bezrobotnych oraz pracujących w Kutnie (osoby).....	41
Wykres 7. Prognoza liczby uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w Kutnie	43
Wykres 8. Mieszkania indywidualne oddane do użytku w latach 1995-2012 (szt.)	51
Wykres 9. Średnia cena 1 m ² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego w poszczególnych latach	51
Wykres 10. Dynamika wydatków na kulturę w miastach województwa łódzkiego 2007-2012	61
Wykres 11. Podsumowanie wyników badania społecznego pt. „Badania warunków życia i jakości usług publicznych”	68

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA KUTNA NA LATA 2014-2020

Załącznik nr 1 - Wieloletni plan zadań inwestycyjnych

L.p.	Zadanie	Wartość (mln zł)	Okres realizacji					
			2014	2015	2016	2017	2018	2019
1. Budowa i modernizacja dróg								
1.1.	Połączenie ul. Grunwaldzkiej z dzielnicą przemysłową Skłęczki	36				*	*	*
1.2.	Budowa ulicy Zimowej wraz z mostem na rzece Ochni	8			*	*	*	
1.3.	Rozbudowa al. ZHP - połączenie z ul. ks. Oziębłowskiego	3			*			
1.4.	Budowa dróg w dzielnicy przemysłowej Skłęczki	12	*	*	*	*		
1.5.	Budowa i modernizacja dróg miejskich	24	*	*	*	*	*	*
2. Transport i komunikacja								
2.1.	Budowa lądowiska trawiastego dla samolotów lekkich	5					*	*
2.2.	Budowa parkingu w centrum miasta (ul. Podrzeczna, ul. ks. Oziębłowskiego)	2				*	*	
3. Ochrona środowiska								
3.1.	Budowa sieci kanalizacyjnej w obrębie Aglomeracji Kutno	7	*	*				
3.2.	Rozbudowa kanalizacji deszczowej w dzielnicy przemysłowej Skłęczki	1		*				
3.3.	Rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej	3		*	*	*	*	*
3.4.	Budowa systemu inteligentnego zarządzania energią	5		*	*	*		
3.5.	Budowa ekologicznego zintegrowanego systemu transportu zbiorowego	20		*	*	*		
3.6.	Rozbudowa sieci gazu ziemnego	3		*	*	*		
4. Rewitalizacja miasta								
4.1.	Rewitalizacja i modernizacja Placu Wolności i Rynku Zduńskiego	30			*	*		
4.2.	Odbudowa i rewitalizacja Pałacu Saskiego	10			*	*		
4.3.	Rewitalizacja willi dr. A. Troczewskiego	4			*	*		
4.4.	Rewitalizacja obszarów zdegradowanych społecznie i gospodarczo	9					*	*

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA KUTNA NA LATA 2014-2020

L.p.	Zadanie	Wartość (mln zł)	Okres realizacji						
			2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
5. Baza sportowa i edukacyjna									
5.1.	Budowa pełnowymiarowego boiska ze sztuczną nawierzchnią	6		*	*				
5.2.	Budowa krytych kortów tenisowych	2			*	*			
5.3.	Budowa hali widowiskowo-sportowej	25						*	*
5.4.	Rozbudowa Aquaparku Kutno o część zewnętrzną	4					*	*	
5.5.	Modernizacja boiska lekkoatletycznego przy Szkole Podstawowej nr 9	2				*			
5.6.	Budowa boisk wielofunkcyjnych (przy Szkole Podstawowej nr 5, Gimnazjum nr 1, Gimnazjum nr 3)	1,2	*	*	*	*			
5.7.	Modernizacja i budowa osiedlowych boisk wielofunkcyjnych (Dybów, Rejtana, Łąkoszyn i inne)	1,8		*	*	*	*	*	*
5.8.	Budowa sali gimnastycznej przy Gimnazjum nr 3	3						*	
6. Infrastruktura kultury									
6.1.	Rozbudowa i modernizacja Miejskiej Biblioteki Publicznej	6				*	*		
6.2.	Rozbudowa i modernizacja Muzeum Regionalnego	4			*	*			
7. Wypoczynek i rekreacja									
7.1.	Rewaloryzacja Parku Wiosny Ludów	5	*	*					
7.2.	Rewitalizacja doliny rzeki Ochni oraz budowa zbiornika retencyjnego	30			*	*	*	*	*
7.3.	Modernizacja Parku Traugutta i utworzenie rozarium	3	*	*	*				
7.4.	Budowa ścieżek rowerowych	2	*	*	*	*	*	*	*
7.5.	Budowa zewnętrznych stref fitness	0,4		*	*				
7.6.	Budowa skateparku	0,5		*					
7.7.	Modernizacja placów zabaw	1,1	*	*	*	*	*	*	*

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA KUTNA NA LATA 2014-2020

L.p.	Zadanie	Wartość (mln zł)	Okres realizacji						
			2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
8.	Usługi publiczne								
8.1.	Budowa inkubatora przedsiębiorczości i innowacyjności	8				*	*		
8.2.	Utworzenie Punktu Informacji Turystycznej	0,3		*					
8.3.	Budowa systemu publicznych centrów dostępu do Internetu oraz ogólnodostępnych hot-spotów	2	*	*	*				
8.4.	Zwiększenie zasobów mieszkań komunalnych	13	*	*	*	*	*	*	*
8.5.	Utworzenie programu "Mieszkania dla młodych kutnian"	10			*	*	*	*	*
8.6.	Rozbudowa kompleksu terapeutyczno-integracyjnego "Wspólny Dom"	1,5			*				
8.7.	Rozbudowa Centrum Organizacji Pozarządowych	2				*			
8.8.	Utworzenie Domu Seniora	3						*	*
8.9.	Wsparcie utworzenia Hospicjum Stacjonarnego	4					*	*	
8.10.	Wdrożenie Systemu Informacji Miejskiej	3	*	*					
8.11.	Rozbudowa systemu miejskiego monitoringu	0,7	*	*	*	*	*	*	*
8.12.	Budowa Centrum Promocji Zdrowia	2			*	*			
Razem:		328,5							

Urząd Miasta Kutno
pl. marsz. J. Piłsudskiego 18
99-300 Kutno

